

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ
W ŁAŃCUCIE
ZA ROK 2024**

ŁAŃCUT, marzec 2025

Spis treści

I. WSTĘP	4
II. STRUKTURA ORGANIZACYJNA MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W ŁAŃCUCIE	5
III. ZATRUDNIENIE I SPRAWY KADROWE ORAZ ORGANIZACYJNE	5
IV. BUDŻET ORAZ STRUKTURA WSZYSTKICH WYDATKÓW W PODZIALE NA ZADANIA	6
V. ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ DZIAŁ POMOCY ŚRODOWISKOWEJ	8
1. Zasiłki stałe	10
2. Zasiłki okresowe	10
3. Zakup posiłków oraz zasiłki na zakup żywności w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”	11
4. Zasiłki celowe i specjalne celowe	11
5. Zasiłki celowe – zdarzenia losowe	12
6. Schronienie	12
7. Pobyt w domu pomocy społecznej	12
8. Sprawienie pogrzebu	14
9. Pomoc w formie usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz usług sąsiedzkich	14
10. Składki na ubezpieczenie zdrowotne	15
11. Wynagrodzenie za sprawowanie opieki	15
12. Pomoc materialna o charakterze socjalnym	15
13. Pomoc obywatelom Ukrainy przybyłym w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa	15
14. Realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa	17
15. „Opieka Wytchnieniowa” - edycja 2024	17
16. „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” - edycja 2024	18
17. Ustalanie prawa do bezpłatnej opieki zdrowotnej	18
18. Centrum Integracji Społecznej w Łąncucie	18
19. Wspieranie rodziny	18
20. Przeciwdziałanie przemocy domowej	19
21. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami	20
22. Podejmowanie działań likwidujących bariery społeczne, wspierających inicjatywy sprzyjające wzmocnieniu więzi społecznych i lokalnej społeczności	20
23. Współpraca z Kuratorium Oświaty w Rzeszowie	20
24. Świadczenie usług teleopieki dla osób starszych i niepełnosprawnych	21
25. Działalność pracowników socjalnych	21
26. Podnoszenie kwalifikacji przez pracowników Działu Pomocy Środowiskowej	23
27. Podsumowanie	24
VI. ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ DZIAŁ ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH	25
1. Streszczenie działalności pracowników Działu Świadczeń Rodzinnych	25
2. Świadczenia rodzinne	26
3. Zasiłek rodzinny	26
4. Świadczenie pielęgnacyjne	27
5. Specjalny zasiłek opiekuńczy	28
6. Zasiłek pielęgnacyjny	28
7. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	28
8. Świadczenie rodzicielskie	28
9. Weryfikacja świadczeń rodzinnych	29
10. Struktura świadczeń rodzinnych i wydatków	29
11. Świadczenia rodzinne dla obywateli Ukrainy	30
12. Świadczenia wychowawcze	31

13. Działania z zakresu koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego	31
14. Fundusz alimentacyjny	32
15. Działania wobec dłużników alimentacyjnych	33
16. Wsparcie kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”	35
17. Dodatki mieszkaniowe i dodatki energetyczne	35
18. Karta Dużej Rodziny	36
19. Program „Czyste powietrze”	37
20. Refundacja podatku VAT odbiorcom paliw gazowych	37
21. Dodatek osłonowy	38
22. Bon energetyczny	39
23. Charakterystyka pracy w Dziale Świadczeń Rodzinnych	40
24. Podsumowanie działalności pracowników Działu Świadczeń Rodzinnych	42
VII. REALIZACJA PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY MIASTO ŁAŃCUT ZA ROK 2024	46
VIII. REALIZACJA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY MIASTO ŁAŃCUT ZA 2024 ROK	47
IX. WNIOSKI I POTRZEBY Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ	53

I. WSTĘP

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS) jest jednostką organizacyjną i budżetową Gminy Miasto Łańcut i działa na podstawie *Uchwały Nr X/47/90 Miejskiej Rady Narodowej w Łańcucie z dnia 21 lutego 1990 roku w sprawie powołania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łańcucie; Zarządzenia Nr 7/90 Naczelnika Miasta Łańcuta z dnia 26 lutego 1990 roku w sprawie utworzenia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łańcucie; uchwały Nr XXVI/167/2020 Rady Miasta Łańcuta dnia 3 czerwca 2020 r. w sprawie uchwalenia Statutu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łańcucie; Regulaminu Organizacyjnego wprowadzonego Zarządzeniem Nr 6/2012 Kierownika Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łańcucie z dnia 18 kwietnia 2012r. oraz innych aktów prawnych wydanych przez Radę Miasta Łańcuta, Burmistrza Miasta Łańcuta i Dyrektora Ośrodka.*

Niniejszy dokument stanowi roczne sprawozdanie, które zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej kierownik ośrodka składa radzie gminy oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej.

MOPS w Łańcucie w okresie sprawozdawczym realizował zadania własne oraz zadania zlecone z zakresu administracji rządowej wynikające z poniższych ustaw, rozporządzeń i innych aktów prawnych:

- Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024r., poz. 1283 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2024r., poz. 323 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2024r., poz. 1576);
- Ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2023r. poz. 1993 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (t.j. Dz.U. z 2024r., poz. 246);
- Ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz.U. z 2024r., poz. 1829);
- Ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. z 2024r., poz. 1512);
- Ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz.U. z 2023r., poz. 1335);
- Ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (t.j. Dz.U. z 2024r., poz. 266 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz.U. z 2024r., poz. 750 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025r. , poz. 49);
- Ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz.U. z 2024r., poz. 146 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. z 2024r., poz. 1673);
- Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2023r., poz. 2151);
- Ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. z 2024r., poz. 340 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. z 2024r., poz. 54 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz.U. z 2025r., poz. 337);
- Ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym (t.j. Dz. U. z 2024r., poz. 953);
- Ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o dodatku węglowym (Dz.U. z 2024r., poz. 1207);
- Ustawy z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw (Dz.U. z 2024r., poz. 1509 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku oraz w 2024 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej (Dz.U. z 2024r., poz. 1288 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. oraz w 2024 r. w związku z sytuacją na rynku gazu (Dz.U. z 2025r., poz. 204);
- Ustawy z dnia 23 maja 2024 r. o bonie energetycznym oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia cen energii elektrycznej, gazu ziemnego i ciepła systemowego (Dz. U. z 2024r., poz. 859 z późn. zm.);
- Uchwały nr 149 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028 (M.P. z 2023, poz. 881 z późn. zm.);
- uchwał Rady Miasta Łańcuta, Zarządzeń Burmistrza Miasta Łańcuta, zawartych umów i porozumień.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łańcucie w 2024 roku zadania z pomocy społecznej realizował poprzez:

- systemowe i kompleksowe udzielanie wsparcia i pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji, której nie są w stanie samodzielnie pokonać,
- podejmowanie zadań zmierzających do usamodzielnienia się osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem,
- analizę i ocenę zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- opracowywanie i realizację programów oświatowych.

Prawo do świadczeń z pomocy społecznej przysługuje osobom posiadającym obywatelstwo polskie oraz jednocześnie spełniającym warunek zamieszkiwania i pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Prawo takie przysługuje również cudzoziemcom, jednakże po spełnieniu odrębnych warunków wskazanych w ustawie.

Świadczenia pomocy społecznej udzielane są na wniosek:

1. osoby zainteresowanej,
2. jej przedstawiciela ustawowego,
3. innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego.

Pomoc społeczna może być także udzielana z urzędu, po uzyskaniu zgody osoby, której wsparcie ma być udzielone.

II. STRUKTURA ORGANIZACYJNA MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W ŁAŃCUCIE

W 2024 roku struktura funkcjonowania MOPS w Łąncucie nie uległa zmianie. W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Łąncucie funkcjonują Działy: Pomocy Środowiskowej, Świadczeń Rodzinnych, Finansowo-Księgowy, Organizacyjno-Administracyjny. Oddzielne stanowisko obejmuje asystent rodziny. Ponadto w MOPS swoje zadania realizuje Zespół Interdyscyplinarny oraz funkcjonuje Punkt Konsultacyjny Pomocy Rodzinie, gdzie osobom uzależnionym od alkoholu oraz ich rodzinom udzielana jest pomoc: psychologiczna, prawna i w formie pracy socjalnej.

III. ZATRUDNIENIE I SPRAWY KADROWE ORAZ ORGANIZACYJNE

Według stanu na 31 grudnia 2024 r. w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Łąncucie zatrudnionych było ogółem **30 osób**, w tym 9 pracowników socjalnych wykonujących zadania z zakresu pomocy społecznej. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej na 2000 mieszkańców lub 50 rodzin powinien być zatrudniony 1 pracownik socjalny. Wszyscy pracownicy posiadają odpowiednie kwalifikacje zawodowe i wykształcenie kierunkowe. Pracownicy brali udział w szkoleniach, które pogłębiały umiejętności zawodowe oraz pozwoliły na rozwój osobisty. Poniższa tabela przedstawia stan zatrudnienia na dzień 31.12.2024 r.

Tabela nr 1. Struktura zatrudnienia w MOPS

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba osób w przeliczeniu na etaty
1.	Dyrektor MOPS	1
2.	Dział Pomocy Środowiskowej: • Kierownik Działu • Pracownicy socjalni • Opiekunki środowiskowe • Asystent rodziny • Pozostali pracownicy	1 9 6,5 1 1
3.	Dział Świadczeń Rodzinnych: • Kierownik Działu • Pracownicy • Fundusz alimentacyjny • Dodatki mieszkaniowe	1 3 1 1
4.	Dział Finansowo-Księgowy • Główny Księgowy • Pomoc Administracyjna	1 1
5.	Dział Organizacyjno-Administracyjny • Kierownik Działu • Pracownicy • Sprzątaczk	1 1 0,5

Źródło: Opracowanie własne

W związku z realizacją różnych zadań w MOPS są również zatrudniane osoby na umowy cywilno-prawne. W 2024 r. w Ośrodku zostało zawartych **39** takich umów.

W celu realizacji zadań statutowych pracownicy MOPS w 2024 r. przeprowadzili 22 postępowania o udzielenie zamówień publicznych na podstawie wewnętrznego regulaminu udzielania zamówień publicznych, których wartość jest mniejsza niż kwota 130 000 zł netto określona w ustawie z dnia 11 września 2019 r. „Prawo zamówień publicznych” i udzielono w ten sposób **281** zamówień na łączną kwotę **587 360,67 zł**.

W 2024 r. przejęto do składnicy akt z komórek organizacyjnych 32 metry bieżące akt. Stan zasobu składnicy akt MOPS na dzień 31 grudnia 2024 r. wynosi **150** metrów bieżących.

IV. BUDŻET ORAZ STRUKTURA WSZYSTKICH WYDATKÓW W PODZIALE NA ZADANIA

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łąncucie w roku budżetowym 2024 na realizację zadań zleconych i własnych wydatkował łączną kwotę: **18 949 988,12 zł**, z czego:

- ze środków budżetu gminy: **5 872 459,98 zł**,
- ze środków budżetu państwa i innych funduszy: **13 077 528,14 zł**.

Ponadto MOPS realizował zadanie pn. „Opieka wytchnieniowa” i „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” ze środków pozabudżetowych w łącznej kwocie: **204 266,45 zł**. Szczegółową strukturę wydatków przedstawiają poniższe tabele.

Tabela nr 2. Struktura wydatków MOPS w podziale na zadania

Podział zgodnie z klasyfikacją budżetową	Zadania wydatkowane ze środków gminy	Zadania wydatkowane z dotacji zewnętrznych
85154 Przeciwdziałanie alkoholizmowi. Ochrona zdrowia	45 111,36	
85195 Pozostała działalność		350,00
85202 Domy Pomocy Społecznej	1 966 298,03	
85205 Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	16 187,98	5 999,52
85213 Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej		46 895,22
85214 Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe	216 619,16	105 128,00
85215 Dodatki mieszkaniowe i energetyczne	317 446,54	299 881,50
85216 Zasiłki stałe Zasiłki stałe – Pomoc Obywatelom Ukrainy		433 479,39 <u>2 825,22</u> 436 304,61
85219 Ośrodek Pomocy Społecznej	1 779 883,56	356 518,60
85228 Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze Pomoc sąsiedzka – Program Korpus Wsparcia Seniora	394 373,83 <u>2 874,27</u> 397 248,10	307 814,32 <u>1 982,86</u> 309 797,18
85230 Pomoc w zakresie dożywiania	143 519,83	215 279,73

Podział zgodnie z klasyfikacją budżetową	Zadania wydatkowane ze środków gminy	Zadania wydatkowane z dotacji zewnętrznych
85295 Pozostała działalność	3 088,82	190 535,78
85395 Pozostała działalność Pomoc obywatelom Ukrainy Refundacja podatku VAT odbiorcom paliw gazowych		164 199,19 <u>64 602,24</u> 228 801,43
85415 Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym Stypendia dla dzieci z Ukrainy	2 625,78	10 503,11 <u>2 466,99</u> 12 970,10
85502 Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego Składki na ubezpiec. emeryt. i rent. z ubezpie. społ. Świadczenia wychowawcze Świadczenia rodzinne dla obywateli Ukrainy	368 013,31	9 623 138,23 983 376,28 19 500,00 <u>56 393,42</u> 10 682 407,93
85503 Karta Dużej Rodziny		1 683,00
85504 Wspieranie rodziny	70 938,86	29 566,58
85508 Rodziny zastępcze	545 478,65	
85513 Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne		155 408,96
RAZEM	5 872 459,98	13 077 528,14

Źródło: Opracowanie własne

Tabela nr 3. Wydatki MOPS ze środków pozabudżetowych

Podział ze względu na zadanie	Zadania wydatkowane ze środków zewnętrznych
Opieka wytchnieniowa – dzienna Opieka wytchnieniowa – całodobowa	99 520,99 <u>19 992,00</u> 119 512,99
Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej	84 753,46
RAZEM	204 266,45

Źródło: Opracowanie własne

V. ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ DZIAŁ POMOCY ŚRODOWISKOWEJ

Pomoc społeczna w myśl ustawy o pomocy społecznej jest instytucją polityki społecznej państwa i udziela pomocy, gdy osoba bądź rodzina nie jest w stanie własnymi siłami przezwyciężyć trudnej sytuacji życiowej.

W Mieście Łańcutu w 2024 r. liczba mieszkańców wynosiła 17 074 osób (stan na 31.12.2024r.). Wsparciem systemu pomocy społecznej objęto **573 rodziny**, w tym **1139 osób**. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej łącznie wydał **708 decyzji** dotyczących przyznania pomocy społecznej, ponadto zostały wydane decyzje zmieniające dla 149 stałych form pomocy będących kontynuacją świadczeń, np. pobyt w DPS, zasiłek stały, usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze, stypendium szkolne. Analizując ilość osób objętych wsparciem w stosunku do liczby mieszkańców Łańcuta, można stwierdzić, że pomocą objęto 6,67% ogółu ludności miasta. Notujemy tendencję malejącą liczby osób korzystających z pomocy społecznej (w 2023 r. wsparciem objętych było 6,87% ludności).

Tabela nr 4. Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w latach 2023-2024

Rok	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej	Liczba mieszkańców wg stanu na dzień 31 grudnia	Odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców
2023	615	1173	17 068	6,87 %
2024	573	1139	17 074	6,67 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań MOPS

Najczęstszymi powodami korzystania z pomocy społecznej były: długotrwała choroba, niepełnosprawność, bezrobocie, ubóstwo, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Inne powody występują w pojedynczych przypadkach. W poniższej tabeli przedstawiono powody ubiegania się o pomoc z MOPS w 2023 i 2024 roku.

Tabela nr 5. Powody korzystania z pomocy MOPS

Lp.	Powody korzystania z pomocy społecznej	Liczba rodzin w 2023 roku	Liczba rodzin w 2024 roku
1	ubóstwo	84	77
2	bezdolność	5	9
3	potrzeba ochrony macierzyństwa	26	21
4	bezrobocie	105	93
5	niepełnosprawność	113	112
6	długotrwała choroba	161	148
7	bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (rodziny niepełne i wielodzietność)	41	52
8	przemoc w rodzinie	6	7
9	alkoholizm	29	36
10	trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	4	3
11	zdarzenie losowe	10	3

Źródło: Opracowanie własne

Na podstawie powyższych danych można zauważyć, że liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w 2024 r. zmalała. Nadal znaczna liczba rodzin (52) korzysta z pomocy z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Te rodziny, z uwagi na występowanie jednocześnie licznych problemów, wymagają wsparcia w wielu

obszarach, np. pomocy asystenta rodziny, pomocy terapeutycznej, psychologicznej, wsparcia środowiskowego. Poprawie uległa sytuacja osób niepełnosprawnych, którzy uzyskali uprawnienia do świadczenia uzupełniającego (tzw. 500+) oraz świadczenia wspierającego, a także w związku ze wzrostem kwoty świadczeń związanych z niepełnosprawnością.

W roku 2024 liczba osób bezrobotnych z terenu Miasta Łańcuta korzystających z pomocy społecznej uległa zwiększeniu do 9 osób bezdomnych. Są to najczęściej osoby długotrwale bezrobotne. W ramach systemu pomocy społecznej świadczona jest praca socjalna mająca na celu przywrócenie zdolności do samodzielnego życia osób i rodzin. Jest to szereg działań mających na celu ułatwienie funkcjonowania poprzez wzmacnianie i zwiększanie umiejętności samodzielnego rozwiązywania problemów. Prowadzona ona była m.in. w oparciu o kontrakt socjalny, motywujący osoby potrzebujące pomocy do znalezienia najlepszego rozwiązania dla trudnych sytuacji życiowych. Było to również szeroko rozumiane poradnictwo rodzinne i zawodowe, pomoc w załatwianiu spraw w innych instytucjach i organizacjach, motywowanie do podjęcia terapii, np. uzależnień, czy podjęcia pracy.

Kryteria dochodowe uprawniające do przyznania świadczeń z pomocy społecznej w 2024 r. to:

- dla osoby samotnie gospodarującej – maksymalnie 776 zł;
- dla osoby w rodzinie – maksymalnie 600 zł.

Wydatki Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łańcutie w 2024 roku na zadania z zakresu pomocy społecznej obrazuje tabela nr 6.

Tabela nr 6. Struktura wydatków MOPS w podziale na zadania z zakresu pomocy społecznej

Lp.	Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin	Liczba osób	Kwota wypłaconych świadczeń w złotych
1.	Zasiłki stałe (dotacje)	48	57	433 479,39
2.	Zasiłki okresowe (dotacje i środki własne)	48	90	105 149,32
3.	Program „Posiłek w szkole i w domu” ogółem • dotacja • własne - zasiłki celowe na dożywianie - zasiłki celowe na dożywianie w ramach rządowego programu „Posiłek w domu i w szkole” - obiad w stołówce	141 21	342 51 uczniów	358 799,56 215 279,73 143 519,83
4.	Zasiłki celowe i specjalne celowe (własne), zakup odzieży, obuwia, opatu, żywności, artykułów szkolnych, drobne remonty, leki, świadczenia medyczne, itp.	116	193	108 019,94
5.	Zdarzenia losowe (własne)	3	8	9 000,00
6.	Schronienie (własne)	7	7	92 986,00
7.	Pobyt w domu pomocy społecznej	52	52	1 966 298,03
8.	Sprawienie pogrzebu (własne)	2	2	6 511,90
9.	Pomoc w formie usług opiekuńczych (własne)	32	33	394 373,83
10.	Składki na ubezpieczenie zdrowotne podopiecznych	56	56	46 895,22
11.	Pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych (dotacja)	17	38	307 814,32
12.	Wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez Sąd	5	5	16 800,00
13.	Wynagrodzenie należne kuratorowi	1	1	6 360,00

Źródło: Opracowanie własne

1. Zasiłki stałe

W ramach zadań własnych gminy Ośrodek przyznawał zasiłek stały wraz z opłatą składki na ubezpieczenie zdrowotne. Zasiłek stały przysługuje pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej lub pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub kiedy dochód na osobę w rodzinie jest niższy od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie. Zasiłek stały jest świadczeniem dla osób całkowicie niezdolnych do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności. Z uwagi na sposób obliczania tego zasiłku jest on świadczeniem wyrównującym dochód osoby uprawnionej do wysokości odpowiedniego kryterium dochodowego.

Ogółem w 2024 roku, z tej formy pomocy skorzystało **48 osób uprawnionych** w 48 rodzinach, gdzie liczba osób ogółem wynosiła 57, wypłacono **500 świadczeń**, na łączną kwotę **433 479,39 zł**. Środki pieniężne w całości pochodziły z dotacji celowej z budżetu państwa.

Tabela nr 7. Struktura wydatków na zasiłki stałe

Zasiłek stały	Rok 2023	Rok 2024
Kwota świadczeń	316 555,11 zł	433 479,39 zł
Liczba świadczeń	511	500
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	49	48

Źródło: Opracowanie własne

Wydatki na zasiłki stałe w 2024 r. są wyższe w stosunku do 2023 r., pomimo że liczba osób korzystających z tej formy pomocy uległa zmniejszeniu. W roku 2024 zostały podniesione kwoty zasiłku stałego do 130% kryterium osoby samotnie gospodarującej lub kryterium dochodowego na osobę w rodzinie. Maksymalna wysokość zasiłku stałego dla osoby samotnie gospodarującej od 2024 r. wynosi 1000,00 zł.

W 2024 r. wydano łącznie **21** decyzji administracyjnych przyznających zasiłek stały oraz **50** decyzji zmieniających, **1** decyzja o świadczeniu nienależnie pobranym, **5** decyzji uchylających przyznanie świadczenia. W roku 2024 r. przyznano decyzją dla 3 obywateli Ukrainy z (2 rodzin) przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zasiłek stały wypłacony z Funduszu Pomocy na łączną kwotę 2 825,22 zł. Koordynowano zwrot świadczeń z ZUS przyznanych **3** osobom pobierającym zasiłek stały, w trakcie którego osiągnęły odpowiedni wiek do nabycia prawa do świadczenia emerytalnego. Każde przyznanie świadczenia z pomocy społecznej lub zmiana decyzji musi być poprzedzona przeprowadzeniem wywiadu środowiskowego.

2. Zasiłki okresowe

Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, niemożność otrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów ubezpieczenia społecznego:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej,
- rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.

Zasiłek okresowy ustala się do wysokości różnicy między kryterium dochodowym, a dochodem osoby lub rodziny. Minimalna wysokość zasiłku okresowego wynosi 20 zł miesięcznie.

Tabela nr 8. Struktura wydatków na zasiłki okresowe

Zasiłek okresowy	Rok 2023	Rok 2024
Kwota świadczeń	114 660,34 zł	105 229,32 zł
Liczba świadczeń	292	284
Liczba rodzin	55	48

Źródło: Opracowanie własne

W 2024 r. wydatki na zasiłki okresowe uległy zmniejszeniu w porównaniu z 2023 r. W 2024 r. wydano łącznie **89** decyzji administracyjnych przyznających zasiłek okresowy, **1** decyzję zmieniającą, **2** decyzje odmowne oraz wydano **3** decyzje o świadczeniu nienależnie pobranym. Ponadto umorzono 2 postępowania z powodu wycofania wniosku. W 2024 r. świadczenie przyznano dla **48 rodzin**, zaś w 2023r. przyznano pomoc dla 55 rodzin. Spadek ilości rodzin i kwoty wydatkowanego świadczenia spowodowany jest kwotą niskiego kryterium dochodowego które obowiązywało w 2024 r., w związku z czym kwota wypłacanych świadczeń jest niższa oraz mniejsza liczba osób jest w stanie zakwalifikować się do ustawowej kwoty kryterium uprawniającej do zasiłku okresowego.

3. Zakup posiłków oraz zasiłki na zakup żywności w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”

W 2024 roku Ośrodek realizował rządowy program „Posiłek w szkole i w domu”. Pomoc w formie dożywiania udzielana była dzieciom do 7 r.ż., uczniom szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Z tej formy pomocy mogą skorzystać osoby bądź rodziny, których dochód nie przekraczał w roku 2024 odpowiednio 200% kwoty kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej (1552,00 zł) lub rodziny (1200,00 zł). Program realizowany był zgodnie z umową zawartą zWojewodą.

Tabela nr 9. Struktura wydatków na zasiłek na zakup żywności w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”

Zasiłek na zakup żywności w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”	Rok 2023	Rok 2024
Kwota świadczeń	287 685,00 zł	325 985,00 zł
Liczba świadczeń	948	980
Liczba rodzin	158	141

Źródło: Opracowanie własne

Tabela nr 10. Struktura wydatków na pomoc w formie posiłku w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”

Pomoc w formie posiłku w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” (obiady w szkole i przedszkolu)	Rok 2023	Rok 2024
Kwota świadczeń	40 177,14 zł	32 814,56 zł
Liczba świadczeń (obiadów)	6 456	5 072
Liczba osób korzystających z posiłku	64	51

Źródło: Opracowanie własne

Na realizację zadania ogółem wydatkowano kwotę **358 799,56 zł**, z tego dotacja stanowiła **215 279,73 zł**, zaś środki własne gminy **143 519,83 zł**. Programem zostało objętych ogółem **51 uczniów**, zaś z zasiłku celowego skorzystało **342 osoby w 141 rodzinach**.

W 2024 r. wydano łącznie **256** decyzji administracyjnych przyznających świadczenie oraz wydano **1** decyzję dotyczącą świadczeń nienależnie pobranych, a także **4** decyzje zostały uchylone. W 2024 r. wydano łącznie **31** decyzji odnośnie sfinansowania dzieciom obiadów w przedszkolach, szkołach podstawowych i średnich.

4. Zasiłki celowe i specjalne celowe

Zasiłek celowy może być przyznany na zaspokojenie niezbędnej potrzeby życiowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opatu, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, koniecznych i niezbędnych drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także pokrycie kosztów pogrzebu.

Tabela nr 11. Struktura wydatków na pomoc w formie zasiłku celowego i specjalnego zasiłku celowego

Zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy	Rok 2023	Rok 2024
Kwota świadczeń	142 479,00 zł	108 019,94 zł
Liczba świadczeń	226	183
Liczba rodzin	130	116

Źródło: Opracowanie własne

W 2024 roku Ośrodek przyznał pomoc w formie zasiłków celowych i specjalnych celowych dla **116 rodzin**. Ogółem wydatkowano **108 019,94 zł**. Zasiłki celowe przyznawano, m.in. na zakup leków, opatu, odzieży i na realizację potrzeb bieżących. Zasiłki specjalne celowe przyznano osobom i rodzinom, gdzie przekroczone zostało kryterium dochodowe, a występowała szczególna okoliczność trudnej sytuacji, np. ciężka choroba lub niepełnosprawność.

W 2024 r. wydano łącznie **58** decyzji administracyjnych przyznających zasiłek celowy oraz **124** decyzji przyznających specjalny zasiłek celowy, wydano **1** decyzję umarzającą postępowanie dotyczącą zasiłku celowego oraz **2** decyzje umarzające **2** postępowania dotyczące specjalnego zasiłku celowego. Dla **3** osób została przyznana pomoc rzeczowa, w tym dla **2** osób został przyznany opał z dowozem do miejsca zamieszkania, zaś dla **1** osoby zostały zakupione leki.

5. Zasiłki celowe – zdarzenia losowe

W 2024 roku wydatkowano kwotę **9 000,00 zł** na pokrycie wydatków związanych z wystąpieniem zdarzenia losowego, były to **2** rodziny, u których wybuchł pożar oraz **1** rodzina, której udzielono pomoc w związku z chorobą dziecka. Wydano w tej sprawie **3** decyzje administracyjne.

6. Schronienie

Gmina ma obowiązek zapewnić schronienie, odzież i posiłki osobom tego pozbawionym. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej do udzielenia pomocy osobom bezdomnym zobowiązana jest gmina ostatniego miejsca zameldowania na pobyt stały tych osób. Ze środków MOPS pokrywane były koszty pobytu naszych mieszkańców w schroniskach. Na ten cel w 2024 r. wydatkowano **92 986,00 zł** (pobyt w schroniskach **7 osób bezdomnych**). Na ten wydatek składają się: koszty noclegu, posiłków, odzieży, obuwia i środków czystości. Osoby bezdomne w zależności od własnego dochodu pokrywały również koszty schronienia na łączną kwotę 22 243,00 zł.

W 2024 r. wydano **5** decyzji kierujących do schroniska z usługami opiekuńczymi dla 5 osób. Na podstawie **2** decyzji skierowano również **2** osoby do schroniska dla bezdomnych. Dla **2** osób zostały uchylone decyzje w związku z przedwczesnym opuszczeniem schroniska. Dla **2** osób wydane zostały **2** decyzje dotyczące odstąpienia od żądania zwrotu odpłatności za pobyt w schronisku. Łącznie zapewniono 46 miesięcy pobytu w schroniskach dla **7** osób. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łąncucie zawarł umowy w zakresie: zapewnienia schronienia w noclegowni Caritas Archidiecezji Przemyskiej Oddział Leżajsk, zapewnienia schronienia z usługami opiekuńczymi w schronisku dla osób bezdomnych prowadzonym przez Akademię Innowacji Społecznych w miejscowości Gwizdaj oraz schronisku dla osób bezdomnych w Stąporkowie prowadzonym przez Akademię Innowacji Społecznych.

7. Pobyt w domu pomocy społecznej

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, Ośrodek wydawał decyzje o skierowaniu do domów pomocy społecznej i odpłatności za pobyt dla osób niepełnosprawnych i w podeszłym wieku. Pracownicy socjalni kompletowali dokumenty niezbędne do uzyskania skierowania i umieszczenia w DPS. W 2024 roku w DPS-ach przebywało **57 mieszkańców** Miasta Łącuta. Natomiast Gmina Miasto Łącut ponosiła wydatki związane z przebywaniem **52 osób** w domach pomocy społecznej znajdujących się na terenie powiatu i województwa. Roczny koszt utrzymania pensjonariuszy w tych placówkach wyniósł **1 966 298,03 zł**.

Tabela nr 12. Wydatki związane z pobytem mieszkańców Łańcuta w Domach Pomocy Społecznej

Pobyt w Domu Pomocy Społecznej	Rok 2023	Rok 2024
Liczba mieszkańców Miasta przebywających w DPS	45	57
Wydatki za pobyt mieszkańców w DPS	1 416 788,22 zł	1 966 298,03 zł

Źródło: Opracowanie własne

Jak wynika z powyższej tabeli, liczba mieszkańców przebywających w domach pomocy społecznej zwiększyła się o 12 osób w porównaniu z rokiem ubiegłym. Na podstawie zarządzeń w sprawie ogłoszenia średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca domu pomocy społecznej corocznie wzrastają koszty pobytu w domu pomocy społecznej za jednego mieszkańca. W 2024 roku wydano łącznie **18** decyzji administracyjnych kierujących do DPS, **18** decyzji ustalających odpłatność za pobyt, **51** decyzji zmieniających odpłatność. W roku 2024 podpisano **3** nowe umowy z osobami zobowiązanymi do ponoszenia odpłatności oraz aneksowano **6** razy **9** obowiązujących umów. Wydanych zostało **7** decyzji dotyczących odpłatności za pobyt członka rodziny w DPS w których jednocześnie osoby zobowiązane zostały zwolnione.

Domy Pomocy Społecznej, w których są umieszczeni mieszkańcy Łańcuta, przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 13. Mieszkańcy Łańcuta umieszczeni w DPS-ach

Lp.	Dom Pomocy Społecznej	Liczba umieszczonych mieszkańców
1	Tarnobrzeg	5
2	Górno	1
3	Dębica	2
4	Glinik Dolny	2
5	Łąka	1
6	Przemyśl	1
7	Iwonicz	1
8	Piskorowice - Mołynie	2
9	Moszczany	2
10	Chmielnik	2
11	Brzoza Królewska	1
12	Łańcut	35
13	Sośnica	1
14	Jarosław	1

Źródło: Opracowanie własne

W sytuacjach zagrażających zdrowiu lub życiu osoby lub jej otoczenia tutejszy Ośrodek występował do sądu o umieszczenie mieszkańca gminy bez jego zgody w DPS. Każda zmiana sytuacji dochodowej i rodzinnej wiąże się z koniecznością przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego. Istnieje obowiązek ustawowy przeprowadzenia co najmniej raz w roku aktualizacji wywiadu środowiskowego u mieszkańca DPS. Pracownicy socjalni współpracują z jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej w tym z Powiatowymi Centrami Pomocy Rodzinie w celu zabezpieczenia potrzeb osób wymagających całodobowej opieki poprzez wskazanie DPS-u odpowiedniego typu zlokalizowanego najbliżej miejsca zamieszkania osoby. Prowadzą także postępowania dotyczące odpłatności osób zobowiązanych za pobyt członka rodziny w DPS.

Rok 2024 przyniósł korzystne zmiany sytuacji finansowej emerytów i rencistów, w tym waloryzacja świadczeń emerytalno-rentowych w marcu 2024r. Zmiana dochodu podopiecznych w ciągu roku wpłynęła na odpłatność ponoszoną przez mieszkańców DPS czy ich rodzin. Z powodu waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych w marcu 2024r. u części osób nastąpiła zmiana odpłatności za pobyt w DPS. Ogółem w roku 2024 zostało wydanych **51** decyzji zmieniających. Należy także nadmienić, że każde postępowanie przyznające pomoc w oparciu o ustawę o pomocy społecznej było poprzedzone wywiadem środowiskowym również w przypadku zmian sytuacji klienta np. dochodowej. Niejednokrotnie procedura umieszczenia w DPS jest bardzo trudna ze względu na konieczność dogłębnej orientacji w sytuacji podopiecznego, który wymaga pilnego zabezpieczenia życia i stabilizacji stanu zdrowia. Umieszczenie takiej osoby w DPS często odbywa się pod presją czasu w ramach pilnego zabezpieczenia sytuacji socjalno-bytowej. Trudności przysparza również współpraca z rodziną, która w chwili umieszczenia w DPS ma obowiązek ustawowy ponoszenia odpłatności, a często nie wyraża na to zgody. Wyjątkowo trudne są sytuacje rodzin, gdy mieszkaniec DPS w przeszłości nie wywiązywał się z obowiązków

rodzicielskich i wychowawczych wobec małoletnich, a w chwili obecnej dzieci zobowiązane są do ponoszenia odpłatności za rodzica. Pracownicy prowadzą postępowania administracyjne mające na celu ustalenie osób zobowiązanych do ponoszenia odpłatności oraz ustalenie wysokości opłat, jakie mają ponosić z tytułu umieszczenia członków ich rodziny w DPS. Takie postępowanie administracyjne budzi wśród dorosłych dzieci poczucie niesprawiedliwości, frustrację, konflikty rodzinne. Wychodząc naprzeciw takim komplikacjom ustawodawca umożliwił całkowite zwolnienie z ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca DPS po przeprowadzeniu postępowania i przedstawieniu dokumentów potwierdzających pozbawienie władzy rodzicielskiej wobec umieszczonego mieszkańca domu pomocy społecznej. W 2024 roku toczyło się **6** postępowań wobec członków rodzin osoby umieszczonej w DPS, którzy przebywają poza granicami kraju i nie podejmowały współpracy w celu ustaleniu odpłatności za pobyt mieszkańca DPS. Pracownicy socjalni w celu ustalenia miejsca pobytu takiej osoby występują do urzędu stanu cywilnego, ambasad, konsulatów, niejednokrotnie mediują z osobami spokrewnionymi w celu wypełniania obowiązku ustawowego zapewnienia opieki osobie zależnej.

8. Sprawienie pogrzebu

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym jest sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym. W 2024 roku tutejszy Ośrodek sprawił **1 pogrzeb zbiorowy** dzieci utraconych - łączny koszt wyniósł **4 000,00 zł** oraz 1 pogrzeb osoby bezdomnej na łączną kwotę **2511,90 zł**.

9. Pomoc w formie usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz usług sąsiedzkich

Pomoc w postaci usług opiekuńczych realizowana jest w celu udzielenia wsparcia osobie wymagającej pomocy w środowisku lokalnym. Liczbę osób korzystających z pomocy w postaci usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi określa poniższa tabela.

Tabela nr 14. Liczba rodzin korzystających z pomocy w postaci usług opiekuńczych

Rodzaj usług	Rok 2023			Rok 2024		
	Liczba rodzin	Łączna liczba świadczeń	Wydatki zł	Liczba rodzin	Łączna liczba świadczeń	Wydatki zł
Usługi opiekuńcze	35	8 284	246 381,03	32	8004	394 373,83
Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi - dorośli i dzieci	21	6 862	311 484,79	17	5656	307 814,32

Źródło: Opracowanie własne

W 2024 roku z usług opiekuńczych skorzystało **32 rodziny** (łącznie wydano **32** decyzje administracyjne przyznające świadczenie oraz **22** decyzje zmieniające, **3** decyzje uchylające, **1** decyzję odmowną dotyczącą zwiększenia ilości godzin usług opiekuńczych).

Ze specjalistycznych usług opiekuńczych skorzystało **17 rodzin, w tym dla 8 dzieci** (łącznie wydano **21** decyzji administracyjnych przyznających świadczenie oraz **15** decyzji zmieniających, **4** decyzje uchylające postępowanie, **1** decyzję odmawiającą przyznania specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi).

W 2024r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łąncucie realizował usługi sąsiedzkie dla **1 mieszkańca** na kwotę **4 857,13 zł**.

Zmiany dochodu podopiecznych w ciągu roku spowodowane m.in. waloryzacją świadczeń emerytalno-rentowych, przyznaniem świadczenia wspierającego oraz zmianą kwoty świadczenia pielęgnacyjnego wpłynęły na wyliczoną w styczniu 2024 r. odpłatność za usługi opiekuńcze czy specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W konsekwencji większości osób, którym została przyznana pomoc usługowa w ciągu roku, kilkakrotnie wzrosła odpłatność za świadczone usługi. Sytuacja ta była udokumentowana wydaniem decyzji zmieniających. Powyższy fakt wpłynął również na ilość wniosków podopiecznych o częściowe zwolnienie z ponoszenia odpłatności. Pracownicy socjalni kilkakrotnie weryfikowali sytuację podopiecznych, przeprowadzali postępowanie pod kątem potencjalnych zwolnień z ponoszenia odpłatności za usługi. Na podstawie zmiany przepisów w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi został na nowo ustalony sposób naliczania odpłatności za w/w usługi, co skutkowało

obniżeniem kosztów specjalistycznych usług opiekuńczych dla wielu świadczeniobiorców.

10. Składki na ubezpieczenie zdrowotne

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej za osoby pobierające zasiłki stałe Ośrodek opłaca składki na ubezpieczenie zdrowotne w wysokości 9% od kwoty świadczenia w okresie pobierania zasiłku. Składka zdrowotna opłacana jest w sytuacji, gdy osoba nie ma możliwości posiadania ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu, np. jako członek rodziny osoby ubezpieczonej. W 2024r. objęto ubezpieczeniem zdrowotnym z tego tytułu **43 osoby**, zrealizowano **459 świadczeń** na łączną kwotę **36 545,66 zł** (bez uczestników CIS).

11. Wynagrodzenie za sprawowanie opieki

Zgodnie z art. 53a ustawy o pomocy społecznej, wynagrodzenie za sprawowanie opieki wypłaca się w wysokości ustalonej przez sąd. W 2024 r. wynagrodzenie za sprawowanie opieki wypłacano **5 osobom**, sprawującym opiekę nad osobami ubezwłasnowolnionymi. Łączny koszt wyniósł **16 800,00 zł**. (48 świadczeń). Tutejszy Ośrodek w 2024 roku również realizował wypłatę wynagrodzenia dla **1** kuratora osoby częściowo ubezwłasnowolnionej w łącznej kwocie **6 360,00 zł** (12 świadczeń).

12. Pomoc materialna o charakterze socjalnym

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łąncucie, na mocy Uchwały Nr XIV/108/2012 Rady Miasta Łąncuta z dnia 22 marca 2012 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Miasta Łąncuta, realizuje zadania z zakresu ustawy o systemie oświaty, tj. w sprawie stypendiów szkolnych i zasiłków szkolnych.

Świadczenia pomocy materialnej dla uczniów o charakterze socjalnym zostały wprowadzone w celu zmniejszenia różnic w dostępie do edukacji oraz umożliwienia pokonywania barier w dostępie do edukacji uczniom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej.

Świadczenia tej formy pomocy są niezależne od typu i rodzaju szkoły, do której uczeń uczęszcza, czy też od wyników w nauce ucznia – podstawowym kryterium przyznawania jest tutaj **dochód na osobę** w rodzinie ucznia, który nie może przekraczać kwoty - **600 zł**. Dochód na osobę w rodzinie ustalany jest w oparciu o przepisy ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Formami pomocy materialnej dla uczniów o charakterze socjalnym są: stypendium szkolne i zasiłek szkolny.

Stypendium szkolne jest świadczeniem okresowym przyznawanym dla ucznia w roku szkolnym, na okres nie krótszy niż miesiąc i nie dłuższy niż 10 miesięcy w danym roku szkolnym.

Zasiłek szkolny natomiast ma charakter jednorazowy – przyznaje się go w związku ze zdarzeniem losowym w danej rodzinie.

Obydwa rodzaje świadczeń należy przeznaczyć na pokrycie kosztów związanych z procesem edukacyjnym ucznia. Świadczenia te przyznaje się uczniom zamieszkałym na terenie miasta, bez względu na lokalizację szkoły, do której uczęszczają.

W związku z powyższym w 2024r. **stypendia szkolne** otrzymywało **20 uczniów z 10 rodzin** z różnych typów szkół, kwota wypłaconej pomocy wyniosła **12 508,89 zł**, w 2024r. wypłacono **1 zasiłek szkolny** związany ze zdarzeniem losowym na kwotę **620,00 zł**. Łączna kwota pomocy materialnej wyniosła **13 128,89 zł**, w tym ze środków własnych gminy **2 625,78 zł**, a z dotacji **10 503,11 zł**.

W 2024 roku wydano **19** decyzji administracyjnych przyznających pomoc materialną w formie stypendium szkolnego, **11** decyzji zmieniających, **3** decyzje uchylające świadczenie w związku z niedostarczeniem wymaganych dokumentów potwierdzających zakup pomocy szkolnych oraz **5** decyzji odmownych. W 2024r. został wypłacony **1** zasiłek szkolny.

13. Pomoc obywatelom Ukrainy przybyłym w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa

Wsparcie finansowe dla obywateli Ukrainy było możliwe na mocy przyjętej przez polski parlament specjalnej ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Świadczenia z pomocy społecznej dla uchodźców przysługują na tych samych zasadach, jak w przypadku obywateli Polski,

z tym jednak zastrzeżeniem, że dotyczą w szczególności uchodźców, którzy przybyli na terytorium naszego kraju legalnie od dnia 24 lutego 2022 r.

W ramach przepisów obywatelom Ukrainy, którzy po 24 lutego 2022 r. przybyli do Rzeczypospolitej Polskiej w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa przysługiwała pomoc w postaci **jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł na osobę, przeznaczonego na utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe.**

Do złożenia wniosku o świadczenie w wysokości 300 zł na osobę wymagane jest posiadanie numeru PESEL oraz okazanie paszportu lub innego dokumentu potwierdzającego legalny wjazd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w okresie od 24 lutego 2022 r.

W 2024 r. dla **2** obywateli Ukrainy opuszczających Ukrainę w związku z trwającym tam konfliktem zbrojnym wypłacono **jednorazowe świadczenie pieniężne w wysokości 300 zł na osobę, przeznaczone na utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe.** W 2024 r. przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łańcucie w ramach w/w świadczenia została wypłacona kwota **600,00 zł**. Koszty obsługi zadania to kwota 12,00 zł. Na wskazane świadczenie zostało złożone **2** wnioski, które zostały pozytywnie rozpatrzone. Wnioski o wyżej wymienione świadczenie można było składać do 30.06.2024r.

Przepisy ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa przewidywały możliwość przyznania świadczenia pieniężnego podmiotowi, w tym osobie fizycznej, który zapewni zakwaterowanie i wyżywienie obywatelom Ukrainy. Wysokość **świadczenia pieniężnego** przysługującego z tytułu **zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia** obywatelom Ukrainy wynosi **40 zł za osobę dziennie**. Świadczenie było przyznawane na podstawie wniosku, za okres faktycznego zapewniania na własny koszt, zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy, jednak nie dłużej niż za okres 120 dni od dnia przybycia obywatela Ukrainy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, i jest wypłacane z dołu.

Gmina może przedłużyć okres wypłaty świadczenia na okres dłuższy niż 120 dni w przypadku zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelowi Ukrainy, który:

- 1) posiada orzeczenie o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności lub orzeczenie, o którym mowa w art. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- 2) posiada dokument potwierdzający I lub II stopień niepełnosprawności wydany w ramach ukraińskiego systemu orzekania o niepełnosprawności;
- 3) ukończył 60 rok życia (kobiety) albo 65 rok życia (mężczyźni);
- 4) jest kobietą w ciąży lub osobą wychowującą dziecko do 12 miesiąca życia;
- 5) samotnie sprawuje na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej opiekę nad trojgiem i więcej dzieci;
- 6) jest małoletnim wymienionym w art. 25a ust. 1 ustawy.

Świadczenie:

- 1) przysługuje za osobę niepełnosprawną, za osobę sprawującą nad nią opiekę i za każde małoletnie dziecko tych osób;
- 2) przysługuje za kobietę w ciąży i za każde jej małoletnie dziecko lub za opiekuna wychowującego dziecko do 12 miesiąca życia i za wszystkie jego małoletnie dzieci;
- 3) przysługuje za opiekuna i za każde małoletnie dziecko;
- 4) przysługuje za małoletniego, za opiekuna tymczasowego ustanowionego dla małoletniego oraz za wszystkie małoletnie dzieci opiekuna tymczasowego.

W 2024r. zostało złożonych **49** wniosków o świadczenie pieniężne za zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy. Pozytywnie rozpatrzonych zostało **62** wnioski dla **21 obywateli Ukrainy** na łączną kwotę **161 918,19 zł** (wraz z kosztami obsługi działania), w tym wnioski, które zostały złożone w roku 2023r., a wypłacone zostały w 2024r. Pracownicy socjalni w **10** przypadkach weryfikowali w miejscu pobytu warunki zakwaterowania i wyżywienia dla przyjętych obywateli Ukrainy. Realizacja świadczeń za zakwaterowanie i wyżywienie obywatelom Ukrainy trwała do dnia 30.06.2024r. dla osób indywidualnych, które zapewniały takie zakwaterowanie i wyżywienie obywatelom Ukrainy.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łańcucie w 2024r. w ramach środków z Funduszu Pomocy sfinansował posiłek dla **4** dzieci z 3 rodzin w przedszkolu i szkole podstawowej na kwotę **1 669,00 zł**. Z kolei **24** obywateli Ukrainy otrzymało pomoc żywnościową w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa. Dla **6** uczniów z Ukrainy z 3 rodzin została przyznana pomoc materialna o charakterze socjalnym sfinansowana z Funduszu Pomocy. Pomoc materialna była przeznaczona na sfinansowanie m.in. zakupu podręczników, artykułów szkolnych. W 2024r. kwota stypendium szkolnego wyniosła **1 846,99 zł**. Ponadto dla jednego ucznia wypłacony został zasiłek szkolny na kwotę **620,00 zł**.

Dla **3** osób z 2 rodzin został wypłacony zasiłek stały w wysokości **2 825,22 zł**.

Pracownicy socjalni w ramach pracy socjalnej z uchodźcami z Ukrainy nadal na bieżąco przekazywali informację o możliwości uzyskania świadczenia wychowawczego z ZUS (pomoc w wyjaśnianiu sytuacji w związku z wstrzymaniem wypłaty świadczenia wychowawczego), prowadzili poradnictwo dotyczące ponownego uzyskania statusu UKR, wskazywali placówki służby zdrowia, udzielali informacji o możliwości skorzystania z tłumacza przysięgłego, informowali o możliwości uzyskania stopnia niepełnosprawności.

14. Realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy z Podkarpackim Oddziałem Okręgowym Polskiego Czerwonego Krzyża Oddziałem Rejonowym w Przeworsku realizował Program Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową na lata 2021-2027 - Podprogram 2023. Pracownicy socjalni zakwalifikowali do powyższego programu **180 rodzin**, w ramach którego pomocą objęto **403 osoby**, w tym 24 osoby z Ukrainy, które przybyły do Polski w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Pracownicy MOPS wraz z wolontariuszami rozdysponowali około **43,88 tony** żywności, co w przeliczeniu na 1 osobę dało ok. 109 kg. Wartość przekazanych artykułów wynosiła **101 840,54 zł**, co na 1 osobę dało 252,71 zł. Rodziny otrzymały nieodpłatnie artykuły spożywcze – wsparcie w formie paczek żywnościowych, w których skład wchodziły, m.in.: makaron, cukier, kasza, sery, dżemy, mleko, olej, produkty w konserwach, pasztety, herbatniki, płatki owsiane, fasolka po bretońsku, mąka, groszek konserwowy.

15. „Opieka Wytchnieniowa” - edycja 2024

Program „Opieka Wytchnieniowa” – edycja 2024 był kierowany do członków rodzin lub opiekunów, którzy wymagają wsparcia w postaci doraźnej, czasowej przerwy w sprawowaniu bezpośredniej opieki nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności, a także nad osobami posiadającymi orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności. Osobista, stała opieka nad dzieckiem lub dorosłą osobą, których niepełnosprawność związana była z szerokim spektrum problemów zdrowotnych prowadzących do znacznego ograniczenia samodzielności, bardzo często oznaczała konieczność wsparcia w każdym elemencie codziennego życia. Członkowie rodzin, opiekunowie muszą podporządkować swój dzienny rozkład zajęć wykonywaniu czynności związanych z opieką i pomocą, co najczęściej oznacza życie w warunkach ciągłego obciążenia psychofizycznego. Wiele osób w takiej sytuacji rezygnowało z udziału w życiu społecznym, zawodowym, zaniedbując własne zdrowie, czy też inne potrzeby oraz całkowicie rezygnując z indywidualnych aspiracji.

Zaangażowanie w sprawowanie opieki często utrudniało podejmowanie innych zadań niezbędnych dla funkcjonowania rodziny i prowadzenia gospodarstwa domowego. Co więcej, kondycja zdrowotna osób sprawujących codzienną długotrwałą opiekę z czasem ulega pogorszeniu, co przekłada się na mniejszą skuteczność, a tym samym obniżenie komfortu życia osoby niepełnosprawnej oraz samego opiekuna. Opieka wytchnieniowa ma za zadanie odciążenie członków rodzin lub opiekunów osób niepełnosprawnych poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. Dzięki temu wsparciu osoby zaangażowane na co dzień w sprawowanie opieki mogły dysponować czasem, który przeznaczyły na odpoczynek i regenerację, jak również na załatwienie niezbędnych spraw. Usługi opieki wytchnieniowej służyły również okresowemu zabezpieczeniu potrzeb osoby niepełnosprawnej w sytuacji, gdy opiekunowie z różnych powodów nie byli w stanie wykonywać swoich obowiązków.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łąncucie realizował działania Programu „Opieka wytchnieniowa” - edycja 2024 wśród Mieszkańców Łącuta. Program finansowany był z Funduszu Solidarnościowego. Całkowity koszt świadczenia usług opieki wytchnieniowej w formie pobytu dziennego wyniósł **97 569,60 zł**. Program zapewniał dla **13 osób** niepełnosprawnych świadczenie usługi opieki wytchnieniowej, w tym dla 11 dorosłych osób niepełnosprawnych oraz 2 dzieci niepełnosprawnych, w ramach której zatrudniono 13 osób na umowę zlecenie i zrealizowano **łącznie 1 958 godzin** usług opieki wytchnieniowej. Dla **2 osób** ze znacznym stopniem niepełnosprawności sfinansowano pobyt całodobowy we wskazanym ośrodku na kwotę **19 600,00 zł**. Łączny koszt programu wraz z kosztami obsługi to kwota **119 512,99 zł**.

Udział w programie generował dodatkowe obowiązki dla pracowników Działu Pomocy Środowiskowej takie jak rekrutacja osób do programu, pomoc w uzyskaniu odpowiednich dokumentów, a także kontrola środowisk objętych pomocą pod względem prawidłowej realizacji świadczenia, analizę osób świadczących usługi opieki wytchnieniowej pod względem zatrudnienia oraz przekazanie informacji do Działu Organizacyjno-Administracyjnego, comiesięczna analiza i opis dokumentów rozliczeniowych z wykonania usług osób zatrudnionych na umowę zlecenie i przekazywanie do Działu Finansowo-Księgowego, a także pomoc w rozwiązywaniu bieżących problemów w środowiskach zakwalifikowanych do pomocy.

16. „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” - edycja 2024

Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2024 miał na celu zwiększenie szans osób niepełnosprawnych na prowadzenie bardziej niezależnego i aktywnego życia w środowisku społecznym poprzez wsparcie ww. osób przez asystenta w wykonaniu codziennych czynności. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łąncucie realizował działania Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” - edycja 2024 wśród Mieszkańców Łąncuta. Program finansowany był z Funduszu Solidarnościowego w ramach resortowego Programu Ministra Pracy i Polityki Społecznej. Całkowity koszt świadczenia usług asystencji osobistej wyniósł **83 103,19 zł**. Program zapewniał dla **7 osób** niepełnosprawnych świadczenie usługi asystencji osobistej, w tym dla **5** dorosłych osób niepełnosprawnych oraz dla **2** dzieci z niepełnosprawnością, w ramach której zatrudniono **6** osób na umowę zlecenie i zrealizowano łącznie **1 688 godzin** usług asystencji osobistej. Za realizację usługi asystencji osobistej Uczestnik Programu nie ponosił odpłatności.

17. Ustalanie prawa do bezpłatnej opieki zdrowotnej

Ośrodek realizuje zadanie gminy polegające na ustalaniu uprawnień osób do bezpłatnej opieki zdrowotnej, finansowanej ze środków publicznych. Prawo do bezpłatnych świadczeń zdrowotnych określa art. 54 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych i wydawane jest na okres do 90 dni, a w 2024 roku wydano **8 decyzji** w tej sprawie, **1** decyzję odmawiającą świadczenia, **1** decyzję umarzającą świadczenie. Postępowania toczyły się na wniosek osoby lub placówki, która objęła świadczeniobiorcę pomocą medyczną. Na podstawie przeprowadzanego wywiadu środowiskowego oraz analizy dokumentów sprawdzane są przesłanki do objęcia ubezpieczeniem zdrowotnym. Pracownicy socjalni ustalają, czy są instytucje, które w pierwszej kolejności mogą objąć ubezpieczeniem zdrowotnym oraz pomagają w uzyskaniu ubezpieczenia zdrowotnego z innych dostępnych źródeł. Decyzje są przesyłane do Narodowego Funduszu Zdrowia. Wydatkowana kwota kosztów obsługi na objęcie ubezpieczeniem zdrowotnym to **350,00 zł**.

18. Centrum Integracji Społecznej w Łąncucie

W 2024r. **13 osób** uczestniczyło w kontynuacji projektu „Wsparcie Mieszkańców Łąncuta poprzez działania Centrum Integracji Społecznej” z roku ubiegłego.

Miasto Łącut realizuje działania we współpracy z Caritas Archidiecezji Przemyskiej. Celem głównym jest aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z terenu Miasta Łąncuta. W ramach Centrum Integracji Społecznej wszyscy uczestnicy zostali skierowani do wykonywania prac ogrodniczo-porządkowych na terenie Miasta. Uczestnicy działania zostali objęci przez tutejszy Ośrodek ubezpieczeniem zdrowotnym na czas trwania projektu. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wnioskuje o środki na objęcie ubezpieczeniem zdrowotnym dla **13 osób**. Koszt składek zdrowotnych w roku 2024 wyniósł **10 350,00 zł**.

19. Wspieranie rodziny

W 2024 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łąncucie zadania z zakresu wspierania rodziny wykonywał w oparciu o Program Wspierania Rodziny na terenie Gminy Miasto Łącut na lata 2024- 2026. Szczegółowa informacja ze wsparcia rodzin i pieczy zastępczej zostanie przedstawiona Radzie Miasta Łąncuta w odrębnym sprawozdaniu.

Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych mogą zostać objęte szeregiem działań w ramach pracy z rodziną, w szczególności pomocą asystenta rodziny. Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15 rodzin. Całkowity koszt zatrudnienia asystenta rodziny w 2024r. wyniósł **100 505,44 zł**.

W 2024 roku z usług asystenta rodziny skorzystało **13 rodzin**, w których przebywało **32 dzieci**. Wśród rodzin objętych wsparciem asystenta są rodziny, które na mocy postanowienia z sądu rodzinnego zostały zobowiązane do współpracy. W 2024 r. było to 10 rodzin zobligowanych sądownie do pracy z asystentem rodziny, 3 rodziny samodzielnie zdecydowały się na współpracę z asystentem rodziny.

Miasto Łącut ponosiło częściową odpłatność za pobyt **29 dzieci** w pieczy zastępczej na kwotę **545 478,65 zł**.

20. Przeciwdziałanie przemocy domowej

Pracownicy socjalni, realizując zadania określone ustawą o pomocy społecznej oraz ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673), w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”, świadczą pomoc socjalną na rzecz mieszkańców Miasta Łańcuta. W 2024 roku kontynuowano działania socjalne mające na celu zapobieganie oraz minimalizowanie problemów wynikających ze zjawiska przemocy domowej. W ramach działań na rok 2024 koordynowano procedurę **70 „Niebieskich Kart”**, z czego 18 stanowiło kontynuację działań rozpoczętych w latach ubiegłych. Prowadzono również monitoring w 5 procedurach „Niebieskie Karty” zamkniętych w 2023 roku. Łącznie w 2024 roku **wszczęto 52 nowe procedury „Niebieskie Karty”**. Do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło **61 formularzy „Niebieska Karta – A”**, dokumentujących zarówno pierwsze, jak i kolejne zdarzenia związane z użyciem przemocy domowej.

W celu realizacji procedury „Niebieskie Karty” w 2024 roku **18 grup** kontynuowało działalność z lat ubiegłych, a **52 grupy diagnostyczno-pomocowe** zostały powołane do nowych procedur. W ramach pracy tych grup odbyło się **454 spotkania**, w których uczestniczyło 3 pracowników socjalnych oraz asystent rodziny. W 2024 roku zakończono **34 procedury „Niebieskie Karty”**, a **2** przekazano do prowadzenia w innych gminach. W działania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej zaangażowane były służby Policji, przedstawiciele placówek oświatowych, służby zdrowia, sądownictwa, prokuratury, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łańcutcie, a także organizacje pozarządowe.

Procedura działań w ramach „Niebieskiej Karty” jest powierzona pracownikom socjalnym i koordynowana przez Zespół Interdyscyplinarny działający przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej. Praca z rodzinami doświadczającymi przemocy domowej wymaga dużo czasu i wiąże się z obciążeniem emocjonalnym dla pracowników.

Po sporządzeniu formularza „Niebieska Karta – A” przez podmiot wszczynający procedurę (tj. policję, komisję rozwiązywania problemów alkoholowych, oświatę, służbę zdrowia, pomoc społeczną) dokument ten niezwłocznie, nie później niż w ciągu 5 dni roboczych od dnia wszczęcia procedury, przekazywany jest do Zespołu Interdyscyplinarnego. Następnie formularz „Niebieska Karta – A” jest przekazywany grupie diagnostyczno-pomocowej, nie później niż w ciągu 3 dni roboczych od jego otrzymania. Grupa diagnostyczno-pomocowa, powołana na podstawie uchwały Zespołu Interdyscyplinarnego, składa się z pracownika socjalnego oraz funkcjonariusza policji. Pierwsze posiedzenie grupy odbywa się niezwłocznie, nie później niż w terminie 5 dni roboczych od dnia otrzymania formularza. Grupa diagnostyczno-pomocowa, na podstawie informacji zawartych w formularzu, dokonuje diagnozy sytuacji rodziny i podejmuje działania mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa osobie doznającej przemocy. Każde posiedzenie grupy dokumentowane jest w formie protokołu.

Jeżeli sytuacja rodziny wymaga, aby w skład grupy wchodził przedstawiciel innych instytucji, skład grupy jest poszerzany na podstawie wniosku złożonego do Zespołu Interdyscyplinarnego. Zespół, w terminie nie później niż 3 dni robocze od otrzymania wniosku, występuje do podmiotów zatrudniających osoby, o których mowa w ustawie, o wytypowanie przedstawiciela do udziału w pracach grupy. Uchwałą Zespołu Interdyscyplinarnego poszerzany jest skład grupy diagnostyczno-pomocowej.

Jeżeli procedura została wszczęta pod nieobecność osoby stosującej przemoc domową, grupa diagnostyczno-pomocowa zawiadamia tę osobę o wszczęciu procedury nie później niż 3 dni robocze od dnia otrzymania formularza „Niebieska Karta”.

Członkowie grupy diagnostyczno-pomocowej wypełniają formularz „Niebieska Karta – C” podczas posiedzenia, w obecności osoby doznającej przemocy domowej. W 2024 roku grupa sporządziła **53 formularze „Niebieska Karta – C”**. Na kolejnym posiedzeniu, po wcześniejszym wezwaniu osoby stosującej przemoc, wypełniono formularz „Niebieska Karta – D”. W 2024 roku w ramach grup diagnostyczno-pomocowych wypełniono **35 formularzy „Niebieska Karta – D”**.

Niestawiennictwo osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc nie wstrzymuje dalszych działań specjalistów. Działania grupy diagnostyczno-pomocowej są kontynuowane w celu ustalenia planu pomocy rodzinie. Grupa wnikliwie analizuje sprawę, przygotowuje plan pomocy oraz realizuje go w dalszej części procedury. Zakończenie procedury jest możliwe w dwóch przypadkach: ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia, że przemoc nie będzie kontynuowana, lub po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy, albo w wyniku rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

W 2024 roku zakończono **23 procedury „Niebieskiej Karty”** z powodu ustania przemocy domowej, a **11 procedur** zamknięto z powodu braku zasadności podejmowanych działań. W jednym przypadku grupa diagnostyczno-pomocowa odstąpiła od dalszych działań na podstawie art. 9b ust. 15 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz § 19 Rozporządzenia z 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” i wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

Po zakończeniu procedury grupa diagnostyczno-pomocowa przekazuje protokół do Zespołu Interdyscyplinarnego w terminie nie później niż 7 dni roboczych. Po zakończeniu procedury grupa podejmuje **działania monitorujące sytuację rodziny przez okres 9 miesięcy**, zgodnie z ustawą.

21. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami

W realizacji zadań pomocy społecznej Ośrodek współpracuje z organizacjami społecznymi oraz innymi jednostkami organizacyjnymi Miasta Łańcuta oraz instytucjami, m.in.:

1. Towarzystwem Pomocy im. św. Brata Alberta Koło Łańcuckie:

- bieżący nadzór nad realizacją zadania z zakresu pomocy społecznej w formie „zapewnienia gorącego posiłku” – zgodnie z Umową,

- działania na rzecz osób bezdomnych,

2. Parafiami Rzymsko-Katolickimi (wszystkimi) – informowanie o osobach potrzebujących, ubogich i bezdomnych, którzy szukają pomocy we wspólnotach działających przy Parafii (m.in. Akcja Katolicka, Caritas, itd.), współpraca w zakresie sprawienia pogrzebu dzieci utraconych oraz osoby bezdomnej.

3. Powiatowym Urzędem Pracy w Łańcutie w zakresie:

- aktywnego zwalczania bezrobocia poprzez organizowanie prac interwencyjnych, prac społecznie użytecznych, programu aktywności lokalnej,

- prowadzenie działań w zakresie wyłonienia grup bezrobotnych podlegających przekwalifikowaniu zawodowemu,

- stałego monitorowania ofert pracy i mobilizowania osób bezrobotnych do podjęcia zatrudnienia.

4. Policją, sądem, kuratorami, pedagogami szkolnymi, placówkami oświatowymi i placówkami służby zdrowia w zakresie poprawy warunków funkcjonowania rodzin dysfunkcyjnych.

5. Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie świadczenia pomocy osobom uzależnionym. W ramach współpracy z ww. Komisją w siedzibie MOPS działa Punkt Konsultacyjny Pomocy Rodzinie, w którym udzielane jest poradnictwo prawne i psychologiczne oraz z zakresu przeciwdziałania przemocy.

6. Stowarzyszeniem Wiosna - kwalifikowanie osób i rodzin do akcji „Szlachetna Paczka”.

7. PKO Bankiem Polskim - współpraca z Bankiem w związku prowadzeniem rozliczeń finansowych.

8. Polskim Czerwonym Krzyżem – oddział w Przeworsku – współpraca w zakresie wydawania żywności realizowana w ramach Programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027 – Podprogram 2023.

9. Fundacją im. Adama Hadława – pomoc w kwalifikacji do paczek żywnościowych i odzieżowych.

Ponadto pracownicy socjalni współpracują z policją, szkołą, kuratorami, służbą zdrowia, opiekunami, asystentem rodziny, urzędem pracy, pracownikami innych ośrodków pomocy społecznej, organizacjami pozarządowymi, np. Towarzystwem Pomocy im. św. Brata Alberta, Polskim Czerwonym Krzyżem, Caritas, Szlachetną Paczką oraz wolontariuszami działającymi w ramach programu rządowego „Wspieraj Seniora” i Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa.

22. Podejmowanie działań likwidujących bariery społeczne, wspierających inicjatywy sprzyjające wzmocnieniu więzi społecznych i lokalnej społeczności

- Diagnoza potrzeb wśród Mieszkańców Łańcuta przed przystąpieniem do realizacji Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego - edycja 2025, finansowanego z Funduszu Solidarnościowego.

- Diagnoza potrzeb wśród Mieszkańców Łańcuta przed przystąpieniem do realizacji Programu „Opieka wytchnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego - edycja 2025, finansowanego z Funduszu Solidarnościowego.

23. Współpraca z Kuratorium Oświaty w Rzeszowie

W ramach współpracy z Kuratorium Oświaty w Rzeszowie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łańcutie w 2024 roku zakwalifikował i skierował **8 dzieci** i młodzieży w wieku od 7 do 18 lat z rodzin o niskich dochodach na bezpłatny wypoczynek wakacyjny. Pracownicy socjalni koordynowali działania związane z rekrutacją i wyjazdem na kolonie letnie, przygotowaniem oraz przekazywaniem dla potrzeb Kuratorium Oświaty oraz organizatorów wypoczynku list uczestników, uzupełnionych kart kwalifikacyjnych. Pracownicy socjalni dokonywali uzgodnień dotyczących terminów odjazdów oraz powrotów dzieci z kolonii. Nadzorowali wyjazd i powrót dzieci do Łańcuta. Kolonie letnie zorganizowane

zostały przez Caritas Diecezji Rzeszowskiej . Kolonia letnia dla dzieci odbyła się w Myczkowcach w terminie: od 27 lipca 2024r. do 5 sierpnia 2024r.

24. Świadczenie usług teleopieki dla osób starszych i niepełnosprawnych

Celem programu w Module II jest poprawa poczucia bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych poprzez dostęp do „opieki na odległość”, zwanej teleopieką.

W roku 2024 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łąncucie zakupił **20 nowych opasek bezpieczeństwa** w ramach programu „Korpus Wsparcia Seniorów” .

W 2024 r. zakwalifikowano do programu 22 nowych użytkowników opasek bezpieczeństwa w ramach programu „Korpus wsparcia seniorów”, 2 osoby zrezygnowały z programu.

W ramach programu, udzielono łącznie wsparcia **22 mieszkańcom** Miasta Łąncuta w wieku 65 lat i więcej, którzy mają problemy związane z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, prowadzących samodzielne gospodarstwa domowe lub mieszkające z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającej opieki w codziennym funkcjonowaniu w zakresie odpowiadającym ich potrzebom.

1) W ramach programu mieszkaniac otrzymał opaskę bezpieczeństwa z usługą obsługi systemu polegającą na sprawowaniu całodobowej opieki na odległość nad seniorami przez centrum monitoringu.

2) Opaska bezpieczeństwa jest prosta w użytkowaniu, wyposażona w następujące funkcje:

- przycisk bezpieczeństwa – sygnał SOS
- detektor upadku,
- lokalizator GPS,
- funkcje umożliwiające komunikowanie się z centrum obsługi,
- funkcje monitorujące podstawowe czynności życiowe (puls, saturacja),

3) Usługa obsługi jest realizowana przez dyspozytora (pielęgniarkę, ratownika medycznego, opiekuna medycznego), który decyduje o sposobie udzielenia seniorowi pomocy, w tym o wezwaniu służb ratunkowych.

4) Wyznaczony gminny koordynator programu, do którego zadań należy organizacja, koordynacja pracy pracowników socjalnych w terenie w zakresie realizacji programu, a także monitoring i sprawozdawczość.

5) Udział w programie jest bezpłatny dla mieszkańców.

W okresie od stycznia do grudnia 2024 r. podsumowanie realizacji projektu przedstawia się następująco:

1) Rzeczywista liczba osób, które przystąpiły do MODUŁU II programu „Korpus Wsparcia Seniorów” w roku 2024 – 22 z tego:

- prowadzący samodzielne gospodarstwa domowe – 10
- mieszkające z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia - 12

2) Rzeczywista liczba zgłoszeń do dyspozytora przy użyciu opaski lub innego urządzenia bezpieczeństwa – 104 z tego:

• zakończonych udzieleniem wsparcia przez telefon, prośbą o interwencję kogoś z otoczenia, prośbą o interwencję pracownika ośrodka pomocy społecznej – 104

- zakończonych interwencją służb ratunkowych - 0

3) Realizacja projektu – 100 %

4) Rzeczywista wysokość środków wydatkowanych na realizację programu w roku 2024 – **15 444,10 zł** w tym:

• całkowity koszt poniesiony na zakup opasek oraz usługę obsługi systemu całodobowej opieki na odległość – 12 089,18 zł

- całkowity koszt poniesiony na dodatkową gratyfikację finansową – 3 354,92 zł.

25. Działalność pracowników socjalnych

W Dziale Pomocy Środowiskowej zatrudniona jest wykształcona i doświadczona kadra, w skład której w 2024 r. wchodziło:

• 9 pracowników socjalnych, w tym: 1 starszy specjalista pracy socjalnej, 2 specjalistów pracy socjalnej, 1 starszy pracownik socjalny oraz 5 pracowników socjalnych,

- 1 asystent rodziny,
- 3 opiekunki środowiskowe świadczące specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- 5 opiekunek środowiskowych świadczących usługi opiekuńcze,

- 6 terapeutek zatrudnionych na umowę zlecenie w ramach świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych dla dzieci z zaburzeniami psychicznymi,
- 13 osób zatrudnionych na umowę zlecenie w ramach wykonywania usług opieki wytchnieniowej,
- 6 osób zatrudnionych na umowę zlecenie w ramach usługi asystenta osoby niepełnosprawnej.

Różnorodność problemów, z którymi borykają się Mieszkańcy Łańcuta, sprawia, że do każdego przypadku należy podchodzić indywidualnie, dokładnie badając sytuację rodzinną, dochodową, zdrowotną i mieszkaniową. Z tego względu Dział Pomocy Środowiskowej wyodrębnia zakresy działalności obsługiwane przez wyspecjalizowanych pracowników w poszczególnych obszarach pomocy:

1. Specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz usługi opiekuńcze świadczone przez terapeutki i opiekunki środowiskowe dla Mieszkańców Łańcuta. Obsługa programów finansowanych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (Korpus Wsparcia Seniorów – Moduł I i II, Asystent Osoby Niepełnosprawnej, Opieka Wytchnieniowa).

2. Zapewnienie całodobowego wsparcia dla Mieszkańców Łańcuta w formie pobytu w domu pomocy społecznej, w zależności od potrzeb zdrowotnych, oraz prowadzenie procedur dotyczących odpłatności osoby umieszczonej w tej placówce i jej rodziny.

3. Przeciwdziałanie przemocy domowej na terenie Miasta Łańcuta poprzez prowadzenie procedury „Niebieskiej Karty” oraz współpracę międzyinstytucjonalną w ramach pracy Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych.

4. Praca na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej.

5. Pomoc i zapewnienie schronienia osobom bezdomnym.

6. Pomoc finansowa w formie zasiłków stałych, okresowych, specjalnych zasiłków celowych, zasiłków celowych, zasiłków z powodu zdarzeń losowych, stypendiów szkolnych oraz świadczenia pieniężnego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”.

7. Pomoc rzeczowa w formie kwalifikacji do paczek żywnościowych oraz skierowań do kuchni Brata Alberta dla Mieszkańców Łańcuta.

8. Współpraca z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych poprzez kierowanie osób uzależnionych od alkoholu na leczenie odwykowe.

Wieloaspektowość problemów, z jakimi mogą spotkać się pracownicy Działu Pomocy Środowiskowej, wymaga nie tylko szerokiej wiedzy, ale także konieczności współpracy z innymi instytucjami.

Podstawą organizowania i udzielania wszelkiej pomocy jest rozeznanie potrzeb, co stanowi zadanie pracownika socjalnego – osoby profesjonalnie przygotowanej do udzielania pomocy bezpośrednio w środowisku zamieszkania osoby lub rodziny wymagającej wsparcia. Podstawowym dokumentem poprzedzającym przyznanie świadczenia z pomocy społecznej jest rodzinny wywiad środowiskowy, przeprowadzany przez pracownika socjalnego w miejscu zamieszkania osoby ubiegającej się o pomoc. W wyniku tego wywiadu sporządzana jest diagnoza, określająca sytuację osobistą, rodzinną, dochodową, majątkową, zdrowotną i mieszkaniową, a także zaproponowana zostaje pomoc dostosowana do potrzeb osób i możliwości Ośrodka. Po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego pracownik socjalny przygotowuje decyzję administracyjną.

Praca socjalna, rozumiana jako działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych, realizowana jest przez pracowników socjalnych zatrudnionych w Ośrodku. W 2024 roku udzielono pomocy w postaci pracy socjalnej **537 rodzinom**, z czego wyłącznie w postaci pracy socjalnej – **321 rodzinom**. Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny.

Kontrakt socjalny to pisemna umowa określająca uprawnienia i zobowiązania stron w ramach wspólnie podjętych działań zmierzających do zmiany trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny. W 2024 roku zawarto **13** kontraktów socjalnych, obejmujących łącznie **24 osoby**.

Podstawowym zadaniem pracownika socjalnego jest szczegółowe rozeznanie sytuacji osoby i rodziny zwracającej się o pomoc oraz stworzenie diagnozy na podstawie wywiadu środowiskowego. W celu podniesienia jakości świadczonych usług, pracownicy socjalni rozwijają metody pracy oraz podejmują nowe zadania, takie jak:

1. Współpraca ze specjalistami, w szczególności psychologami, konsultantami do spraw uzależnień, przemocy w rodzinie, zaburzeń psychicznych, konsultantami do spraw prawnych, koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej oraz asystentami rodziny w celu realizacji długofalowego planu pomocy.
2. Współpraca z Policją, kuratorami, przedstawicielami Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pedagogami szkolnymi oraz cykliczne spotkania grup diagnostyczno-pomocowych w ramach procedury „Niebieskiej Karty” w celu wymiany informacji i ustalania wspólnych działań na rzecz środowisk zagrożonych przemocą domową.
3. Konsultacje z asystentem rodziny, podział zadań i współpraca w ramach usługi asystenta rodziny.

4. Współpraca z przedstawicielami szkół, przedszkoli, żłobków, poradni psychologiczno-pedagogicznych na rzecz zaspokojenia potrzeb dzieci.
5. Udział w zespołach ds. okresowej oceny sytuacji dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej.
6. Kwalifikowanie dzieci na kolonie organizowane przez Kuratorium Oświaty oraz nadzór nad wyjazdem i powrotem dzieci z kolonii.
7. Współpraca z parafiami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze pomocy społecznej.
8. Organizowanie pochówków dla osób, które nie mają rodziny lub rodzina nie chce się tym zająć, oraz poszukiwanie osób mogących zorganizować pochówek.
9. Współpraca z właścicielami i administratorami lokali mieszkalnych.
10. Utrzymywanie stałej współpracy z przychodniami, szpitalami, w celu zaspokojenia potrzeb klientów oraz pomocy w umieszczeniu ich w Zakładach Pielęgnacyjno-Opiekuńczych lub Opiekuńczo-Lecznicznych.
11. Realizacja środowiskowych form pracy socjalnej.
12. Poszukiwanie kandydatów na opiekuna prawnego oraz kuratora, a w niektórych przypadkach pełnienie funkcji kuratora.
13. Przekazywanie do sądu wniosków dotyczących sytuacji dzieci oraz umieszczania osób w domach pomocy społecznej, leczenia bez zgody w szpitalu psychiatrycznym.
14. Udział w rozprawach sądowych w sprawach rodzinnych i karnych w ramach procedury „Niebieskiej Karty”.
15. Udział w akcjach związanych z klęskami żywiołowymi i innymi zdarzeniami losowymi.
16. Przeprowadzanie wywiadów środowiskowych na zlecenie sądu i innych instytucji.
17. Przeprowadzanie wywiadów w związku z ubieganiem się o świadczenie pielęgnacyjne, zasiłek wychowawczy, skierowanie do Środowiskowego Domu Samopomocy.
18. Weryfikacja sytuacji socjalno-bytowej obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terenie Ukrainy.
19. Współpraca z Centrum Integracji Społecznej w zakresie rekrutacji i wymiany informacji na temat uczestników zajęć.
20. Kierowanie osób na posiłki wydawane przez Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta.
21. Wydawanie zaświadczeń o korzystaniu lub niekorzystaniu ze świadczeń pomocy społecznej.
22. Dyżur telefoniczny pełniony przez pracowników socjalnych poza godzinami pracy Ośrodka.
23. Informowanie, kierowanie i umawianie na konsultacje prawne i psychologiczne osób korzystających z pomocy w Punkcie Konsultacyjnym Pomocy Rodzinie przy MOPS Łańcut.
24. Podejmowanie działań interwencyjnych w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin.

Nasza praca zawsze związana jest ze zdrowiem i życiem ludzkim w trudnych obszarach: przemocy, uzależnień, bezrobocia, chorób, ubóstwa, bezdomności. Jesteśmy odpowiedzialni za człowieka – często za jego zdrowie i życie, ale również za wychowanie dzieci w rodzinach dysfunkcyjnych. W związku z załatwianiem spraw ludzkich, pracownicy socjalni kierują się delikatnością i rozważą w podejmowanych działaniach. Nasza praca, choć trudna, buduje ład i porządek społeczny, pozytywnie wpływając na obraz miasta. Problemy naszych klientów angażują nas emocjonalnie i niejednokrotnie wpływają na nasze życie prywatne, prowadząc do wypalenia zawodowego.

26. Podnoszenie kwalifikacji przez pracowników Działu Pomocy Środowiskowej

W okresie sprawozdawczym pracownicy Działu Pomocy Środowiskowej uczestniczyli w szkoleniach i konferencjach (w tym w ramach samokształcenia) związanych z realizowaniem zadań na stanowiskach pracy. Tematyka szkoleń, konferencji i webinarów obejmowała m.in. następujące zagadnienia:

- przemoc domową,
- pomoc materialną dla uczniów,
- więzi jako czynnika chroniącego rozwój dziecka,
- superwizję.

Szkolenie z zakresu przeciwdziałania przemocy dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Łańcutie odbyło się w dniach 26-27 listopada 2024 r. w Radawie. W szkoleniu wzięło udział 12 członków Zespołu Interdyscyplinarnego, którzy pracują w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności osoby pracujące z dziećmi i młodzieżą.

W związku z realizacją projektu „Społeczna równowaga”, realizowanego w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (Oś priorytetowa IV – Spójność społeczna i zdrowie, Działanie 4.13 – Wysokiej jakości system włączenia społecznego), pracownicy socjalni wzięli udział w dwóch spotkaniach superwizyjnych. Grupę tworzyło 9 pracowników socjalnych tut. Ośrodka.

Spotkania superwizyjne miały na celu omówienie trudnych przypadków z superwizorem – osobą niezależną. Superwizja pracy socjalnej polega na stałym rozwoju zawodowym pracowników socjalnych, który służy utrzymaniu wysokiego poziomu świadczonych usług, zachowaniu i wzmacnianiu kompetencji zawodowych, udzielaniu wsparcia oraz poszukiwaniu źródeł trudności w pracy i możliwości ich pokonywania.

27. Podsumowanie

Miasto Łańcut, położone w centralnej części powiatu łańcuckiego, stanowi jedyny ośrodek miejski w tym regionie. Jego lokalizacja ma istotny wpływ na strukturę odbiorców pomocy społecznej, co ma również przełożenie na działalność tutejszego Ośrodka Pomocy Społecznej. Jako główny ośrodek miejski w powiecie, Łańcut zauważa migracje ludności z okolicznych miejscowości wiejskich. Atrakcyjny rynek wynajmu mieszkań w mieście stwarza możliwość osiedlenia się osobom, które z różnych powodów nie mogą pozostać w swoim dotychczasowym miejscu zamieszkania, a jednocześnie poszukują miejscowości położonej blisko rodzinnego domu.

Często w Łańcutcie osiedlają się rodziny uciekające przed problemami, takimi jak przemoc domowa, alkoholizm, choroby psychiczne, czy niepełne rodziny. W wielu przypadkach zmiana miejsca zamieszkania traktowana jest jako sposób na poprawę trudnej sytuacji życiowej. Napływ nowych mieszkańców z okolicznych miejscowości wpływa na kształtowanie się struktury problemów społecznych w mieście.

Dział Pomocy Środowiskowej, realizujący szeroką gamę działań, zajmuje się zarówno wypłatą świadczeń pieniężnych, jak i organizowaniem i realizowaniem świadczeń niepieniężnych, a także obsługą ich wykonania i rozliczenia. Dotychczas część usług opiekuńczych, w tym program POPŻ, była realizowana we współpracy z organizacjami pozarządowymi lub na zasadzie porozumienia z nimi. Od 2024 roku usługi opiekuńcze są świadczone bezpośrednio przez opiekunki środowiskowe zatrudnione w Ośrodku.

Koordinowanie tak różnorodnych form pomocy w ofercie Działu Pomocy Środowiskowej stanowi ogromne wyzwanie. Pomimo licznych obowiązków oraz trudnej specyfiki pracy, pracownicy działu starają się zapewnić jak najwyższy standard świadczonej pomocy. Oprócz codziennych obowiązków administracyjnych, związanych z prawidłowym funkcjonowaniem działu, pracownicy muszą również zmagać się z obowiązkami interwencyjnymi w terenie. Nagłość problemów, którym trzeba stawić czoła, takich jak interwencje w przypadku zagrożenia zdrowia lub życia osób, stanowi dodatkowe obciążenie. Działania te wymagają poświęcenia dużej ilości czasu, co może być trudne do zrealizowania w warunkach codziennej pracy.

Ważnym utrudnieniem w codziennej pracy działu są również ciągłe zmiany przepisów i regulacji prawnych, które warunkują przyznanie świadczeń z pomocy społecznej. Świadczenie przyznane na podstawie jednej decyzji często podlega zmianom w ciągu roku, co wymaga od pracowników elastyczności i szybkiego dostosowania się do nowych warunków prawnych.

VI. ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ DZIAŁ ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH

1. Streszczenie działalności pracowników Działu Świadczeń Rodzinnych

W poniższej tabeli podsumowano efekty codziennej pracy wykonywanej w Dziale Świadczeń Rodzinnych przez 5 pracowników i kierownika. Szczegółowy opis poszczególnych zadań przedstawiono w kolejnych podrozdziałach, a na koniec scharakteryzowano i podsumowano działalność pracowników Działu ŚR.

Tabela nr 15. Podsumowanie statystyczne zadań zrealizowanych w Dziale Świadczeń Rodzinnych

Zadanie	Liczba decyzji / informacji / innych działań	Liczba świadczeń	Kwota wypłaconych świadczeń w złotych	Liczba rodzin / gospodarstw / Mieszkańców
Świadczenia rodzinne (zasiłki rodzinne, świadczenia pielęgnacyjne, zasiłki pielęgnacyjne, specjalne zasiłki opiekuńcze, „becikowe”, świadczenia rodzicielskie)	1 345	15 714	8 939 403,63	1 080 rodzin
Składki społeczne opłacane za świadczeniobiorców	wg decyzji powyżej	1 254	983 376,00	105 rodzin
Składki zdrowotne opłacane za świadczeniobiorców	wg decyzji powyżej	585	155 409,00	49 rodzin
Świadczenia rodzinne dla obywateli Ukrainy	10	302	54 752,00	15 rodzin
Świadczenia wychowawcze	-	35	17 500,00	1 rodzina
Koordinacja systemów zabezpieczenia społecznego	50 działań	-	-	11 rodzin
Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	80	803	372 522,30	40 rodzin
Działania w ramach postępowań wobec dłużników alimentacyjnych	151 działań	-	-	67 dłużników
Świadczenia „Za życiem”	5	6	24 000,00	5 rodzin
Dodatki mieszkaniowe	186	1 089	317 446,54	192 rodziny
Karta Dużej Rodziny	210 Kart	-	-	107 rodzin
Zaświadczenia o dochodzie do Programu „Czyste powietrze”	197	-	-	197 gospodarstw
Refundacja podatku VAT odbiorcom paliw gazowych	216	177	63 337,21	216 gospodarstw
Dodatki osłonowe	496	451	166 237,33	496 gospodarstw (1 298 Mieszkańców)
Bony energetyczne	834	743	291 147,09	834 gospodarstwa (2 224 Mieszkańców)
RAZEM	3 780	21 159	11 385 131,10	3 415

Źródło: Opracowanie własne

Podsumowując powyższą tabelę – wszystkie wcześniej realizowane oraz nowe zadania Działu ŚR wymagały wydania 3 780 decyzji lub innego sposobu zakończenia postępowań, a obsłużono w ten sposób 3 415 rodzin lub gospodarstw i przyznano 21 159 świadczeń na kwotę 11 385 131,10 zł, co oznacza wzrost o 39% rok do roku.

Średnio na jednego pracownika Działu ŚR przypadało 756 postępowań w skali roku (wzrost o 31%). Trzeba jednak zdawać sobie sprawę, że od momentu przyjęcia wniosku do zakończenia postępowania jest wiele etapów: najpierw należy

sporo tematów **wyjaśnić lub uzupełnić** z wnioskodawcami, pozyskać **informacje** od innych instytucji lub ze stosownych baz danych, przeprowadzić całą **weryfikację**, dopełnić wszystkich **formalności** wynikających z KPA, przygotować stosowne **rozstrzygnięcie**, a następnie co miesiąc przygotowywać świadczenia **do wypłaty** oraz **sprawozdania i rozliczenia** środków. W przypadku zadań realizowanych przez Dział ŚR to nie kończy całego procesu, bo trzeba jeszcze **okresowo weryfikować uprawnienia** do przyznanych już świadczeń. Do tego dochodzi także **działalność informacyjna** wobec Mieszkańców zainteresowanych świadczeniami, a także ogrom **pracy administracyjno-archiwalnej** wobec posiadanej dokumentacji.

2. Świadczenia rodzinne

Źródła praw podmiotowych do świadczeń rodzinnych należy poszukiwać w art. 71 ust. 1 Konstytucji RP, zgodnie z którym państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględnia dobro rodziny, natomiast **rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy** ze strony władz publicznych. Aspekt ten pozwala wyodrębnić ten rodzaj świadczeń na tle innych świadczeń z zakresu szeroko rozumianego zabezpieczenia społecznego, w tym świadczeń z pomocy społecznej (kierowanych do poszczególnych osób – członków rodzin). **Przepisy dotyczące świadczeń rodzinnych stanowią odrębną i wyspecjalizowaną część szeroko rozumianego systemu pomocy społecznej.** W doktrynie podkreśla się, że społeczno-gospodarcze przeznaczenie świadczeń rodzinnych nie powinno polegać na utrzymywaniu rodzin, lecz raczej na utrzymywaniu dziecka lub dorosłego członka rodziny o niskim dochodzie i wymagającego opieki. Zwraca się jednak uwagę, że świadczenia rodzinne, w odróżnieniu od świadczeń z pomocy społecznej, mają charakter roszczeniowy i nie są krótkotrwałymi formami wsparcia umożliwiającego przezwyciężenie trudnych sytuacji. Ich konstrukcja i założenia nie odwołują się do zasady pomocniczości ani do aktywizowania beneficjentów w celu poprawy ich sytuacji życiowej. Są raczej typem **trwałej pomocy udzielanej przez państwo z powodu potrzeby ochrony rodziny, wielodzietności i niepełnosprawności.**

Świadczenia rodzinne są narzędziem, które państwo stosuje w celu wspierania rodzin. Z kolei wspieranie rodziny rozumiane w kontekście oddziaływań profilaktycznych, w tym w aspekcie finansowym, skierowane jest do osób prawidłowo realizujących swoje funkcje w społeczeństwie, a jego istotą jest wspomaganie prawidłowych procesów szeroko rozumianego rozwoju społecznego. System świadczeń rodzinnych jest systemem pozaubezpieczeniowym, zorganizowanym na zasadzie zaopatrzeniowej, finansowanym z budżetu państwa. Oparty jest na zasadzie pomocniczości uwzględniającej regułę, że osobami w pierwszej kolejności zobowiązanymi do łżenia na utrzymanie dzieci są ich rodzice. W przypadku, gdy ich środki i uprawnienia są niewystarczające do wychowania i utrzymania dzieci, przysługuje pomoc państwa w postaci świadczeń rodzinnych.

System świadczeń rodzinnych działający od maja 2004 r. jest zadaniem zleconym gminy. Zgodnie z odpowiednimi zarządzeniami Burmistrza Miasta Łańcuta oraz upoważnieniami udzielonymi Dyrektorowi Ośrodka i pracownikom Działu ŚR, od stycznia 2012 r. to Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej jest realizatorem zadań zleconych gminy z zakresu świadczeń rodzinnych.

Można wyróżnić następujące grupy świadczeń rodzinnych:

- a) **zasiłek rodzinny wraz z 7 różnymi dodatkami**, który ma na celu częściowe pokrycie wydatków związanych z utrzymaniem dzieci,
- b) świadczenia opiekuńcze obejmujące: **świadczenie pielęgnacyjne, zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy**,
- c) **zasiłek dla opiekuna** – wprowadzony do systemu świadczeń rodzinnych odrębnym przepisem prawnym,
- d) **jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka**, czyli tzw. „becikowe”,
- e) **świadczenie rodzicielskie.**

3. Zasiłek rodzinny

Zasiłek rodzinny przysługuje: rodzicom, jednemu z rodziców albo opiekunowi prawnemu dziecka, opiekunowi faktycznemu dziecka jak również osobie pełnoletniej uczęszczającej do szkoły, jeżeli spełnia ustawowe przesłanki. Zasiłek rodzinny zależy przede wszystkim od dochodu rodziny i przysługuje uprawnionym osobom po spełnieniu kryterium dochodowego (z uwzględnieniem ewentualnego dochodu utraconego i uzyskanego oraz zastosowaniem metody „złotówka za złotówkę”). **Kryteria dochodowe** uprawniające do przyznania zasiłku rodzinnego to:

- a) na jedną osobę w rodzinie: **674 zł**;
- b) na jedną osobę w rodzinie, jeśli w rodzinie jest dziecko niepełnosprawne: **764 zł.**

Do zasiłku rodzinnego przysługuje (po spełnieniu określonych warunków) **7 różnych dodatków z tytułu:**

- a) urodzenia dziecka,

- b) opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
- c) samotnego wychowywania dziecka,
- d) wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
- e) kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
- f) rozpoczęcia roku szkolnego,
- g) podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania.

Z tej formy wsparcia w 2024 r. skorzystało **186 rodzin**. Od 1 stycznia 2024 r. zmieniły się przepisy i wzory wniosków o zasiłek rodzinny, co wymagało wcześniejszego przygotowania i wdrożenia.

4. Świadczenie pielęgnacyjne

Od 1 stycznia 2024 r. zostały zmienione przepisy regulujące zasady przyznawania świadczenia pielęgnacyjnego. Obecnie świadczenie pielęgnacyjne (**na nowych zasadach**) przysługuje:

- 1) matce albo ojcu,
- 2) innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom,
- 3) opiekunowi faktycznemu dziecka,
- 4) rodzinie zastępczej, osobie prowadzącej rodzinny dom dziecka, dyrektorowi placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektorowi regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektorowi interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego – **jeżeli sprawują opiekę nad osobą w wieku do ukończenia 18. roku życia** legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Natomiast do 31 grudnia 2023 r. świadczenie pielęgnacyjne (na starych zasadach) z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługiwało:

- a) matce albo ojcu,
- b) opiekunowi faktycznemu dziecka,
- c) osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną,
- d) innym osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności – jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Zmian w przepisach regulujących zasady przyznawania świadczenia pielęgnacyjnego jest wiele, ale najważniejsze z nich są takie, że:

- **w poprzednim stanie prawnym** świadczenie pielęgnacyjne przysługiwało pod warunkiem **niepodejmowania zatrudnienia** przez opiekuna, dla **maksymalnie 1 osoby** wymagającej opieki **bez limitu wieku**,
- **w nowym stanie prawnym** świadczenie pielęgnacyjne przysługuje również opiekunom **aktywnym zawodowo**, dla **dowolnej liczby osób** wymagających opieki ale tylko **do ukończenia 18. roku życia**.

Obecnie obsługiwane i wypłacane są świadczenia pielęgnacyjne zarówno na starych zasadach (jako kontynuacja praw nabytych), jak również na nowych zasadach, zgodnie z aktualnym brzmieniem przepisów, dlatego funkcjonowanie w dwóch stanach prawnych jednocześnie jest dużym wyzwaniem.

Świadczenie pielęgnacyjne jest niezależne od dochodu rodziny. **Jego wysokość od 1 stycznia do 31 grudnia 2024 r. wynosiła 2 988 zł miesięcznie.** Świadczenie to podlega corocznej waloryzacji (od 1 stycznia 2025 r. to kwota 3 287 zł miesięcznie). W związku z tym każdego roku w okolicach grudnia pracownicy Działu Świadczeń Rodzinnych muszą zaktualizować harmonogramy wypłat dla wszystkich świadczeniobiorców, aby móc terminowo zrealizować styczniową wypłatę w nowej wysokości oraz poinformować pisemnie każdego o zmianie kwoty świadczenia pielęgnacyjnego od nowego roku.

Z tej formy wsparcia w 2024 r. skorzystało **202 rodziny** (wg starych zasad: 140, wg nowych zasad: 62). Dla porównania w roku poprzednim skorzystało 139 rodzin, zatem odnotowano **wzrost o 45%.**

5. Specjalny zasiłek opiekuńczy

Od 1 stycznia 2024 r. weszły w życie zmiany, które uchyliły przepisy dotyczące specjalnego zasiłku opiekuńczego, zatem po tej dacie może on być przyznany na podstawie przepisów przejściowych wyłącznie dotychczasowym świadczeniobiorcom na zasadzie zachowania praw nabytych po spełnieniu określonych warunków.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom, jeżeli nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej albo rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej – w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Specjalny zasiłek opiekuńczy wynosi **620 zł** miesięcznie i jest uzależniony od kryterium dochodowego, które wynosi 764 zł na osobę w rodzinie.

Z tej formy wsparcia w 2024 r. skorzystała **1 rodzina**.

6. Zasiłek pielęgnacyjny

Zasiłek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Zasiłek pielęgnacyjny od dnia 1 listopada 2019 r. wynosi **215,84 zł** (kwota zmieniana przez ustawodawcę okresowo, nie podlega waloryzacji). Ta forma wsparcia przysługuje:

- a) niepełnosprawnemu dziecku,
- b) osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- c) osobie, która ukończyła 75 lat.

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje także osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21. roku życia. Zasiłek pielęgnacyjny nie przysługuje osobom uprawnionym do dodatku pielęgnacyjnego.

Z tej formy wsparcia w 2024 r. skorzystało **638 rodzin**.

7. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka, tzw. „becikowe” przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 1 922 zł. Wniosek o wypłatę jednorazowej zapomogi składa się w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka. Jednorazową zapomogę przyznaje się w wysokości **1000 zł** na jedno dziecko.

Z tej formy wsparcia w 2024 r. skorzystało **34 rodziny**.

8. Świadczenie rodzicielskie

Świadczenie rodzicielskie – to kolejna forma pomocy zaliczana do świadczeń rodzinnych dedykowana dla rodzica, który nie ma uprawnienia do zasiłku macierzyńskiego z ZUS i KRUS (np. osoby bezrobotne, studenci, osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą niepobierające zasiłku macierzyńskiego). Świadczenie to przysługuje:

- a) matce albo ojcu dziecka,
- b) opiekunowi faktycznemu dziecka w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 14. roku życia,
- c) rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej, w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 7. roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego – do ukończenia 10. roku życia,
- d) osobie, która przysposobiła dziecko, w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 14. roku życia.

Świadczenie to nie jest uzależnione od kryterium dochodowego, wynosi **1000 zł** miesięcznie i przysługuje przez **52 tygodnie** po urodzeniu (albo przysposobieniu lub objęciu opieką) dziecka (a w przypadku urodzenia więcej dzieci przy jednym porodzie albo przysposobienia lub objęcia opieką może to być nawet 71 tygodni).

Z tej formy wsparcia w 2024 r. skorzystało **19 rodzin**. Od 1 stycznia 2024 r. zmieniły się przepisy i wzory wniosków

o świadczenie rodzicielskie, co wymagało wcześniejszego przygotowania i wdrożenia.

9. Weryfikacja świadczeń rodzinnych

Należy pamiętać również o prowadzonej przez pracowników Działu ŚR **działalności informacyjnej** wobec Mieszkańców w zakresie przysługujących świadczeń i warunków, jakie trzeba spełnić, a także o **pomocy przy wypełnianiu** wielostronicowych wniosków.

Przyznanie świadczeń wymaga także **dalszej okresowej weryfikacji spełniania uprawnień** w oparciu o możliwą zmianę sytuacji rodzinnej, materialnej lub zdrowotnej. W takich przypadkach trzeba **wznawiać postępowania**, po raz kolejny wszystko weryfikować i wydawać rozstrzygnięcia **zmieniające lub uchylające**.

Weryfikacja prawa do świadczeń rodzinnych to rozbudowany proces postępowania administracyjnego, w którym w zależności od konkretnego świadczenia należy zbadać różnorakie okoliczności oraz dokumenty potwierdzające uprawnienia wnioskodawców (zaświadczenia, orzeczenia, dodatkowo sporządzone oświadczenia i inne), a także sprawdzić przedstawione we wnioskach informacje i potwierdzić je w Centralnym Systemie Informatycznym Zabezpieczenia Społecznego, w ramach którego pracownicy Działu ŚR pozyskują dane z zasobów, m.in.: zbioru PESEL, Ministerstwa Finansów, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Centralnej Bazy Beneficjentów, Elektronicznego Krajowego Systemu Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności, Centralnej Ewidencji i Informacji Działalności Gospodarczej, Aplikacji Centralnej Rynku Pracy, Krajowego Rejestru Sądowego, Systemu Informacji Oświatowej (MEN).

10. Struktura świadczeń rodzinnych i wydatków

W poniższej tabeli zaprezentowano efekty pracy w zakresie świadczeń rodzinnych: liczbę i kwotę wypłaconych świadczeń oraz liczbę rodzin obsługiwanych w Dziale Świadczeń Rodzinnych.

Tabela nr 16. Struktura świadczeń rodzinnych i wydatków

L.p.	Rodzaj świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota wypłaconych świadczeń w złotych	Liczba rodzin
Zasiłek rodzinny wraz z dodatkami do zasiłku rodzinnego				
1.	Zasiłek rodzinny	3 957	448 768,45	186
2.	Dodatek z tytułu urodzenia dziecka	15	15 000,00	15
3.	Dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	100	36 834,22	13
4.	Dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka	223	44 038,20	19
5.	Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	595	61 550,83	49
6.	Dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	241	22 694,01	139
7.	Pokrycie wydatków związanych z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły	42	4 408,33	7
8.	Pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły	116	7 617,92	22
9.	Dodatek z tyt. wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej	830	77 076,67	66
10.	Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami ustalone na podstawie przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społ.	-	-	-
Świadczenia opiekuńcze				
10.	Zasiłek pielęgnacyjny	7 325	1 580 596,00	638
11.	Świadczenie pielęgnacyjne (na starych zasadach)	1 525	4 544 302,00	140
12.	Świadczenie pielęgnacyjne (na nowych zasadach)	570	1 936 224,00	62
13.	Specjalny zasiłek opiekuńczy	6	3 720,00	1

L.p.	Rodzaj świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota wypłaconych świadczeń w złotych	Liczba rodzin
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka				
14.	Jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia się dziecka (z dotacji)	34	34 000,00	34
Świadczenie rodzicielskie				
15.	Świadczenie rodzicielskie	135	122 573,00	19
Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe				
16.	Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe opłacane za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne	1 254	983 376,00	105
17.	Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe opłacane za osoby pobierające specjalny zasiłek opiekuńczy	-	-	-
Składki na ubezpieczenie zdrowotne				
18.	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne	579	155 074,00	49
19.	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające specjalny zasiłek opiekuńczy	6	335,00	1

Źródło: Opracowanie własne

W 2024 roku przyznano i wypłacono łącznie **15 714 świadczeń rodzinnych**, z których skorzystało **1 080 rodzin** w kwocie **8 939 403,63 zł**, a także w postaci opłaconych **1 254 składek społecznych** w kwocie **983 376,00 zł** oraz **585 składek zdrowotnych** w kwocie **155 409,00 zł**. Comiesięczna realizacja tak dużych wypłat wymaga **koordynacji i odpowiedniego przygotowania** oraz prowadzonej na bieżąco **weryfikacji** przez wszystkich pracowników Działu ŚR.

Łącznie wydano **1 345 decyzji administracyjnych**, w tym: **623** decyzje przyznające świadczenia, **495** decyzji zmieniających prawo do świadczenia, **167** decyzji uchylających prawo do świadczenia, **6** decyzji ustalających nienależnie pobrane świadczenia oraz **54** decyzje odmawiające prawa do świadczenia – z powodu: przekroczenia kryterium dochodowego lub braku podstaw prawnych do przyznania świadczenia.

Od wydanych decyzji odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Rzeszowie złożyło 2 osoby. We własnym zakresie nie rozpatrzono żadnej decyzji. Po rozpatrzeniu przez SKO – w 2 decyzjach SKO bezpośrednio przyznało świadczenie stosując rozszerzającą wykładnię prawa na podstawie kompletnego i wyczerpującego materiału zgromadzonego w aktach sprawy.

W trakcie roku **wyegzekwowano** od świadczeniobiorców wpłaty **nienależnie pobranych świadczeń** o wartości **41 954,00 zł**. Natomiast według stanu na koniec 2024 r. w rejestrach widniało 13 osób, które miały niespłacone nienależnie pobrane świadczenia w łącznej kwocie 89 672,00 zł.

11. Świadczenia rodzinne dla obywateli Ukrainy

Na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz.U. 2024 poz. 167 z późn. zm.) – **obywatelowi Ukrainy przebywającemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny** na podstawie art. 2 ust. 1 wspomnianej ustawy, **przysługuje prawo do świadczeń rodzinnych**, o których mowa w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, jeżeli zamieszkuje z dziećmi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – odpowiednio na zasadach i w trybie określonych w tych przepisach, z wyłączeniem warunku posiadania karty pobytu z adnotacją „dostęp do rynku pracy”. Ustalając prawo do świadczeń rodzinnych uzależnionych od kryterium dochodowego, przy ustalaniu dochodu rodziny w przeliczeniu na osobę nie uwzględnia się członka rodziny, który, zgodnie z oświadczeniem osoby ubiegającej się o te świadczenia, nie przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Prawo do świadczeń rodzinnych ustala się począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek, nie wcześniej niż od miesiąca, w którym obywatel ten został wpisany do rejestru obywateli Ukrainy, którzy przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z terytorium Ukrainy, a w przypadku świadczeń przysługujących na dziecko – również dziecko zostało wpisane do tego rejestru.

Na podstawie powyższych przepisów w 2024 r. obywatelom Ukrainy przyznano i wypłacono: **238 zasiłków rodzinnych** wraz z dodatkami, **46 zasiłków pielęgnacyjnych** oraz **18 świadczeń rodzicielskich** (razem **302 świadczenia**) - w łącznej kwocie **54 752,00 zł**. Dla porównania – w 2023 r. wypłacono łącznie 144 świadczenia w kwocie 21 636,00 zł, a w 2022 r.

wypłacono łącznie 95 świadczeń w kwocie 16 050,00 zł, zatem w 2024 r. w stosunku do roku poprzedniego odnotowano **ponad 2-krotny wzrost zarówno w liczbie jak i kwocie** świadczeń rodzinnych dla obywateli Ukrainy.

Ze świadczeń skorzystało **15 rodzin** będących obywatelami Ukrainy (łącznie wydano **9 decyzji** administracyjnych przyznających świadczenia, **1 decyzję** umarzającą postępowanie).

Według stanu na koniec roku – w trakcie rozpatrywania są kolejne wnioski o świadczenia rodzinne na nowy okres obywateli Ukrainy.

Nieustannie należy **monitorować wszelkie zmiany** dotyczące obywateli Ukrainy, np. **wyjazd z terytorium RP i długość pobytu** poza naszym krajem, co powinno skutkować **wstrzymywaniem wypłat** świadczeń.

Już w trakcie 2023 r. zaczęły się pojawiać problemy z terminowym otrzymywaniem z PUW w Rzeszowie środków finansowych na ten cel – nadal **otrzymujemy je z opóźnieniem oraz w ograniczonej wysokości**.

Sytuacja dotycząca obywateli Ukrainy jest dynamiczna, dlatego wymaga ciągłej weryfikacji, a często również **zmiany decyzji lub jej uchylenia** w związku ze zmianą miejsca zamieszkania lub polepszenia sytuacji materialnej spowodowanej podjęciem zatrudnienia, co **na bieżąco należy monitorować i reagować na każdą taką sytuację, np. wyjazd z terytorium RP**.

Obsługa obywateli Ukrainy charakteryzuje się ograniczoną możliwością kontroli ich przebywania na terenie łańcuta, a całość postępowania jest prowadzona bez żadnych uproszczeń i wymaga dostarczenia oraz przeanalizowania takich samych dokumentów jak w przypadku obywateli Polski. Oprócz wykonywania wszystkich standardowych czynności podczas prowadzonego postępowania, dodatkowo należy **regularnie sprawdzać Rejestr dotyczący obywateli Ukrainy** udostępniany przez Straż Graniczną w celu bieżącej weryfikacji dalszego prawa do przyznanych świadczeń.

Obsługa obywateli Ukrainy często stwarza trudności we wzajemnym zrozumieniu ze względu na różnice językowe. Niekiedy brak możliwości dokładnego wytłumaczenia zawartości prawnych dotyczących świadczeń potęguje już i tak ogromne emocje osób, które przeżyły tragedię wojny, a niekiedy straciły bliskie osoby lub pozostawiły najbliższych w ojczyźnie. Mimo wszystko pracownicy Działu Świadczeń Rodzinnych **dokładają wszelkich starań, aby w jak najprostszy sposób wytłumaczyć wszystkie niezbędne warunki do otrzymania świadczeń, pomagają w wypełnianiu wniosków, objaśniają, jakie dokumenty należy dołączyć do wniosku oraz w jakich instytucjach można uzyskać niezbędne wsparcie.**

12. Świadczenia wychowawcze

Od 1 kwietnia 2016 roku Dział Świadczeń Rodzinnych realizuje ustawę o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. W ramach realizacji ustawy przyznawane było świadczenie wychowawcze, które wynosiło **500 zł** miesięcznie na dziecko.

Świadczenie wychowawcze jest nieopodatkowane i nie jest wliczane do dochodu przy ustalaniu prawa do świadczeń z innych systemów wsparcia, dotyczy to w szczególności świadczeń z pomocy społecznej, funduszu alimentacyjnego, świadczeń rodzinnych, dodatków mieszkaniowych. **Świadczenie wychowawcze podlega przepisom o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego** dotyczącym krajów Unii Europejskiej, Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Szwajcarii oraz w zmienionej formule Wielkiej Brytanii. Oznacza to, że **świadczenie wychowawcze w Polsce nie przysługuje, jeżeli rodzina jest uprawniona do pobierania za granicą świadczeń o podobnym charakterze.**

Od 1 stycznia 2022 r. bieżącą obsługą Programu „Rodzina 500+” (a od 1 stycznia 2024 r. „800+”) zajmuje się Zakład Ubezpieczeń Społecznych, natomiast wypłaty świadczeń wychowawczych były realizowane przez MOPS w Łańcutcie do dnia 31 maja 2022 r.

Jednak po tej dacie nadal obsługiwane i realizowane w Dziale Świadczeń Rodzinnych są postępowania objęte koordynacją świadczeń wychowawczych oraz windykacją nienależnie pobranych świadczeń z okresów realizowanych przez Dział ŚR.

W 2024 roku wypłacono łącznie **35 świadczeń wychowawczych** w kwocie **17 500,00 zł**, z których skorzystała **1 rodzina**.

W trakcie roku **wyegzekwowano** od świadczeniobiorców wpłaty **nienależnie pobranych świadczeń** o wartości **6 649,29 zł**. Natomiast według stanu na koniec 2024 r. w rejestrach widniały 3 osoby, które miały niespłacone nienależnie pobrane świadczenia w łącznej kwocie 13 179,63 zł.

13. Działania z zakresu koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego

Koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego to regulacje prawne, które uzupełniają prawo wewnętrzne danego państwa, chroniąc osoby wykonujące pracę za granicą przed utratą ochrony w zakresie zabezpieczenia społecznego. Regulacje te - poprzez zapewnienie harmonijnego współistnienia systemów zabezpieczenia społecznego poszczególnych państw - służą ochronie interesów osób przemieszczających się w celu podejmowania zatrudnienia

i posiadających okresy zatrudnienia przebyte na terytorium różnych państw.

Osoby, które mieszkają i wykonują pracę w jednym państwie korzystają z ochrony w zakresie zabezpieczenia społecznego na podstawie wewnętrznych przepisów tego państwa. Przepisy te regulują ich prawa i obowiązki w odniesieniu do obciążeń (składek) oraz korzyści (świadczeń) w ramach systemu zabezpieczenia społecznego państwa, w którym mieszkają. Kiedy osoby te wyjeżdżają za granicę, w celu wykonywania pracy zarobkowej lub zamieszkania, przepisy wewnętrzne nie wystarczają dla zapewnienia im takiej ochrony. **Gwarancję ochrony można wówczas uzyskać dopiero dzięki aktom prawa międzynarodowego w zakresie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.**

W ramach Unii Europejskiej koordynację systemów zabezpieczenia społecznego zapewniają przepisy w randze rozporządzeń Rady i Parlamentu. Natomiast w stosunkach z innymi państwami - ratyfikowane umowy dwustronne o zabezpieczeniu społecznym. Dlatego też można wyróżnić koordynację systemów zabezpieczenia społecznego: wielostronną (wspólnotową/unijną) oraz dwustronną (umowną).

Od 1 maja 2004 r. Polacy przemieszczający się w granicach Unii Europejskiej, Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Szwajcarii, mają prawo ubiegać się o przyznanie świadczeń w miejscu, gdzie podjęli zatrudnienie lub przebywają.

Zadania z zakresu koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w odniesieniu do świadczeń rodzinnych i świadczenia wychowawczego do końca 2017 r. realizowane były przez Dział Świadczeń Rodzinnych we współpracy z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Rzeszowie jako jednostką organizacyjną samorządu Województwa Podkarpackiego. Po zmianie przepisów od 1 stycznia 2018 r. zadania związane z koordynacją systemów zabezpieczenia społecznego w zakresie świadczeń rodzinnych i świadczenia wychowawczego są prowadzone przez Wojewodę (Wydział Polityki Społecznej Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie).

Na przestrzeni 2023 r. pracownicy Działu Świadczeń Rodzinnych wykonali ok. **50 różnego rodzaju działań** dotyczących koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, które podjęto w stosunku do **11 rodzin** z terenu Miasta Łańcuta.

Należy tutaj wyjaśnić, że jest to postępowanie bardzo pracochłonne, gdyż jest prowadzone oddzielnie do każdego świadczenia oraz długotrwałe z uwagi na procedury wynikające z przepisów obowiązujących w Unii Europejskiej jak i w poszczególnych krajach członkowskich.

Działania z zakresu koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego są na bieżąco prowadzone w obszarze świadczeń rodzinnych. Pomimo przekazania realizacji świadczeń wychowawczych do ZUS, również w tym zakresie pracownicy Działu ŚR nadal podejmują działania dotyczące koordynacji, bowiem obejmują one okres, w którym realizatorem tych świadczeń był tutejszy Ośrodek.

14. Fundusz alimentacyjny

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego to rodzaj finansowego wsparcia skierowanego do rodzin, których dzieci pomimo zasądzonych od rodzica wyroków sądu alimentów, są ich pozbawione z powodu bezskuteczności egzekucji sądowej. W takich okolicznościach państwo zastępczo wypłaca osobom uprawnionym świadczenia pieniężne w wysokości zgodnej z wyrokiem sądowym, **nie więcej jednak niż 1000 zł na dziecko (nowa kwota obowiązująca od 1 października 2024 r., a do 30 września 2024 r. obowiązywała kwota 500 zł na dziecko).**

Świadczenie przysługuje do ukończenia przez osobę uprawnioną 18. roku życia, albo jeżeli uczy się w szkole lub w szkole wyższej do ukończenia przez nią 25. roku życia, a w przypadku posiadania przez osobę uprawnioną orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności świadczenie przysługuje bezterminowo.

Kwota kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania świadczenia **od 1 października 2023 r. wynosi 1 209 zł na osobę w rodzinie** (przed tą datą obowiązywało kryterium w wysokości 900 zł). Obowiązuje również, w przypadku przekroczenia kryterium dochodowego, zasada „złotówka za złotówkę”, czyli przyznawanie świadczenia pomniejszonego o kwotę, o którą zostało przekroczone kryterium dochodowe.

W 2024 roku przyznano i wypłacono łącznie **803 świadczenia z funduszu alimentacyjnego**, z których skorzystało **40 rodzin w kwocie 372 522,30 zł.**

Łącznie wydano **80 decyzji administracyjnych**, w tym: **53** decyzje przyznające świadczenia, **25** decyzji zmieniających prawo do świadczenia, **1** decyzję uchylającą prawo do świadczenia oraz **1** decyzję odmawiającą prawa do świadczenia (z powodu przekroczenia dochodu).

Od wydanych decyzji złożono 1 odwołanie do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Rzeszowie. Po rozpatrzeniu przez SKO – 1 decyzję skierowano do ponownego rozpatrzenia.

W przypadku 1 decyzji przekazanej do tutejszego organu do dalszej realizacji według właściwości miejscowej – przesłano ją do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Przemyślu celem stwierdzenia jej nieważności. SKO przychyliło się do wątpliwości tutejszego organu, iż decyzja wydana w poprzedniej gminie zamieszkania świadczeniobiorcy została

wydana z rażącym naruszeniem prawa i stwierdziło nieważność tej przekazanej decyzji.

W trakcie roku **wyegzekwowano** od świadczeniobiorców wpłaty **nienależnie pobranych świadczeń** o wartości **95,00 zł**. Natomiast według stanu na koniec 2024 r. w rejestrach nie widniała żadna osoba, która miała niespłacone nienależnie pobrane świadczenia.

Na podstawie ostatecznych decyzji przyznających świadczenia sporządzono **40 wniosków do komorników sądowych o przyłączenie do postępowania egzekucyjnego** należności przypadających od dłużników alimentacyjnych z tytułu świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego podlegających ściągnięciu wraz z odsetkami w drodze egzekucji sądowej na podstawie przepisów o egzekucji świadczeń alimentacyjnych w celu zaspokojenia roszczeń osobie uprawnionej z tytułu alimentów. Jest to jedno z **wielu działań**, które prowadzimy w celu **coraz lepszej egzekucji kwot od dłużników alimentacyjnych**.

15. Działania wobec dłużników alimentacyjnych

Postępowanie w sprawie funduszu alimentacyjnego nie sprowadza się jedynie do przyjęcia wniosku o świadczenie i wydania decyzji wierzycielowi, ale polega również na prowadzeniu **postępowań wobec dłużników alimentacyjnych**. Taki dłużnik alimentacyjny jest zobowiązany do zwrotu organowi właściwemu wierzyciela należności w wysokości świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłaconych osobie uprawnionej łącznie z ustawowymi odsetkami.

Dłużnik alimentacyjny to osoba zobowiązana do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego, przeciwko której egzekucja okazała się bezskuteczna. W przypadku bezskuteczności egzekucji osoba uprawniona może złożyć do organu właściwego wierzyciela wniosek o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego. Do wniosku należy dołączyć zaświadczenie organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne o bezskuteczności egzekucji zawierające informację o stanie egzekucji, przyczynach jej bezskuteczności oraz działaniach podejmowanych w celu wyegzekwowania zasądzonych alimentów.

Organ właściwy wierzyciela występuje z wnioskiem do organu właściwego dłużnika o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego w przypadku:

- a) otrzymania wniosku osoby uprawnionej,
- b) przyznania osobie uprawnionej świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

Organ prowadzący postępowanie egzekucyjne jest obowiązany do informowania organu właściwego dłużnika oraz organu właściwego wierzyciela o stanie egzekucji i przyczynach jej bezskuteczności każdorazowo na wniosek tych organów, a także każdorazowo w przypadku zaistnienia okoliczności mających wpływ na prawo do świadczenia lub na podejmowane działania wobec dłużników alimentacyjnych, w terminie 14 dni od dnia powzięcia informacji o zaistnieniu tych okoliczności.

Organ właściwy dłużnika oraz organ właściwy wierzyciela przekazują organowi prowadzącemu postępowanie egzekucyjne wszelkie posiadane informacje istotne dla skuteczności egzekucji.

Organ właściwy dłużnika przeprowadza wywiad alimentacyjny, w celu ustalenia sytuacji rodzinnej, dochodowej i zawodowej dłużnika alimentacyjnego, a także jego stanu zdrowia oraz przyczyn nieñożenia na utrzymanie osoby uprawnionej.

Organ właściwy dłużnika przekazuje komornikowi sądowemu informacje mające wpływ na skuteczność prowadzonej egzekucji, w szczególności zawarte w wywiadzie alimentacyjnym oraz oświadczeniu majątkowym dłużnika alimentacyjnego.

Wśród działań podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych można wymienić również:

- a) zobowiązywanie dłużnika alimentacyjnego do zarejestrowania się w urzędzie pracy jako osoba bezrobotna lub poszukująca pracy,
- b) informowanie powiatowego urzędu pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego,
- c) wszczynanie postępowania dotyczącego uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązania alimentacyjnego i wydawanie w tych sprawach decyzji,
- d) kierowanie do starosty wniosku o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego,
- e) przekazywanie informacji gospodarczej o zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego w przypadku powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy – w celu zwiększenia skuteczności egzekucji Ośrodek współpracuje z Biurami Informacji Gospodarczej.

W roku 2024 w rejestrze widniało 167 dłużników alimentacyjnych. Natomiast postępowania prowadzono wobec 67 dłużników – przeprowadzono wywiady alimentacyjne i odebrano w tych sprawach oświadczenia majątkowe od dłużników, informacje uzyskane na podstawie tych działań przekazano organom prowadzącym postępowanie egzekucyjne, jak również skierowano wnioski o podjęcie działań wobec dłużników zamieszkałych na terenie innych gmin. Dodatkowo od 31 maja 2017 r. na mocy zmiany ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Karny na organ prowadzący postępowanie wobec dłużników

alimentacyjnych został nałożony obowiązek zawiadomienia organów ścigania o podejrzeniu popełniania przestępstwa, jeżeli na podstawie akt prowadzonego postępowania ustalili, że alimenty nie zostały zapłacone w wysokości równowartości co najmniej 3 świadczeń okresowych.

Tabela nr 17. Zestawienie podjętych działań w ramach postępowań wobec dłużników alimentacyjnych

Rodzaj działania	Liczba działań
Otrzymane od organu właściwego wierzyciela wnioski o podjęcie działań wobec dłużnika aliment.	20
Przeprowadzone przez organ właściwy dłużnika wywiady alimentacyjne oraz odebrane oświadczenia majątkowe	35
Przekazane komornikowi sądowemu informacje mające wpływ na egzekucję zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, pochodzące z wywiadu alimentacyjnego oraz oświadczenia majątkowego	40
Złożone zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa określonego w art. 209 § 2 KK	1
Korespondencja z komornikami sądowymi w sprawie ustalenia wartości należności przypadających od dłużników alimentacyjnych	30
Korespondencja z Zakładami Karnymi	8
Korespondencja z Policją w sprawie ustalenia miejsca pobytu dłużników alimentacyjnych lub w sprawie wysokości zadłużenia dłużników	5
Złożone wnioski o egzekucję z udziałów w nieruchomościach	2
Inne (np. informacje do PUP o potrzebie aktywizacji dłużników, wszczęcia i umorzenia postępowań dotyczących uznania dłużników za uchylających się od zobowiązań alimentacyjnych, zobowiązania dłużników do zarejestrowania się w PUP, itp.)	10

Źródło: Opracowanie własne

W wyniku prowadzonych postępowań i działań podjętych przez Dział Świadczeń Rodzinnych w 2024 roku od dłużników alimentacyjnych wyegzekwowano kwoty:

- a) dotyczące funduszu alimentacyjnego: **321 466,62 zł**, z czego na **dochody Miasta Łąncuta przypadła kwota 77 987,56 zł (40% należności)**, a na dochody budżetu państwa przekazano kwoty: 116 981,31 zł (60% należności) i 126 497,75 zł (odsetki),
- b) dotyczące zaliczki alimentacyjnej: **8 574,47 zł**, z czego na **dochody Miasta Łąncuta przypadła kwota 4 287,23 zł (50% należności)**, a na dochody budżetu państwa przekazano kwotę: 4 287,24 zł (50% należności).

Tabela nr 18. Kwoty wyegzekwowane od dłużników alimentacyjnych

	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Dochody Miasta Łąncuta – fundusz alimentacyjny	56 105,42 zł	77 144,42 zł	75 403,61 zł	77 987,56 zł
Dochody budżetu państwa – fundusz alimentacyjny	84 158,19 zł	115 716,49 zł	113 105,37 zł	116 981,31 zł
Dochody budżetu państwa – odsetki od funduszu alimentacyjnego	66 639,44 zł	93 455,85 zł	104 622,12 zł	126 497,75 zł
Dochody Miasta Łąncuta – zaliczka alimentacyjna	1 912,79 zł	9 054,52 zł	9 115,85 zł	4 287,23 zł
Dochody budżetu państwa – zaliczka alimentacyjna	1 912,82 zł	9 054,47 zł	9 115,84 zł	4 287,24 zł
RAZEM	210 728,66 zł	304 425,75	311 362,79 zł	330 041,09 zł

Źródło: Opracowanie własne

W 2024 roku z przeznaczeniem na dochody Miasta Łąncuta została wyegzekwowana łączna kwota 82 274,79 zł, która od 3 lat utrzymuje się na podwyższonym poziomie w stosunku do lat wcześniejszych. Na uwagę zasługuje znaczący wzrost wpłaconych odsetek, który świadczy o tym, że coraz skuteczniej egzekwowane są stare zaległości, gdyż zgodnie

z przepisami w pierwszej kolejności są spłacane odsetki, a po nich będą spłacane należności – w tym z przeznaczeniem na dochody Miasta Łańcuta.

Do tak dobrych wyników przyczyniają się zarówno poprawa skuteczności postępowań egzekucyjnych jak również **liczne działania podejmowane wobec dłużników w Dziale Świadczeń Rodzinnych**, np.:

- regularne przeprowadzanie **wywiadów alimentacyjnych** z dłużnikami oraz zbieranie **oświadczeń majątkowych**,
- bieżąca **współpraca** i wymiana informacji z **komornikami**,
- przekazywanie informacji do **organów właściwych dłużników** zamieszkujących w innych gminach,
- współpraca z **policją** w celu ustalenia **miejsca pobytu** dłużników,
- zobowiązywanie dłużników do **zarejestrowania się w urzędzie pracy** oraz wnioskowanie do urzędu pracy o **aktywizację zawodową** dłużników,
- przekazywanie informacji o zobowiązaniach dłużników do **biur informacji gospodarczej**,
- prowadzenie **postępowań** w przypadkach **dłużników uchylających się** od zobowiązania i wydawanie w tych sprawach **decyzji**,
- wnioskowanie do **starosty o zatrzymanie prawa jazdy** dłużnika,
- zawiadamianie **organów ścigania** o podejrzeniu popełnienia **przestępstwa** określonego w art. 209 § 2 Kodeksu Karnego (uchylanie się od obowiązków alimentacyjnych).

W 2024 r. dłużnicy złożyli 4 wnioski o umorzenie oraz 1 wniosek o rozłożenie na raty ich należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego. **Po dogłębnym zbadaniu ich sytuacji dochodowej i rodzinnej wydano 4 decyzje odmawiające umorzenia należności oraz 1 decyzję odmawiającą rozłożenia na raty należności.** Z kolei pozytywnie został rozpatrzony **1 wniosek o obniżenie wysokości potrąceń**. W 2024 r. wydano także **5 postanowień** dotyczących wygaśnięcia należności z powodu zgonu dłużników.

16. Wsparcie kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”

Od 1 stycznia 2017 roku z tytułu urodzenia dziecka z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu, przysługuje prawo do jednorazowego świadczenia w wysokości **4 000 zł**. Świadczenie przysługuje bez względu na osiągnięte dochody. Jednak do wniosku należy dołączyć, m.in.:

- a) zaświadczenie lekarskie / wystawione przez położną potwierdzające pozostawanie kobiety pod opieką medyczną nie później niż od 10. tygodnia ciąży do porodu, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 14 września 2010 r. w sprawie formy opieki medycznej nad kobietą w ciąży, uprawniającej do dodatku z tytułu urodzenia dziecka oraz wzoru zaświadczenia potwierdzającego pozostawanie pod tą opieką (Dz. U. z 2021 r., poz. 199) – nie stosuje się do osób będących prawnymi lub faktycznymi opiekunami dziecka, a także do osób, które przysposobiły dziecko,
- b) zaświadczenie potwierdzające ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, wystawione przez lekarza ubezpieczenia zdrowotnego, w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, posiadającego specjalizację II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie: położnictwa i ginekologii, perinatologii, neonatologii, neurologii dziecięcej, kardiologii dziecięcej lub chirurgii dziecięcej.

W 2024 roku wypłacono **6 świadczeń „Za życiem”** na łączną kwotę **24 000,00 zł**, z których skorzystało **5 rodzin**. Łącznie wydano **5 decyzji** administracyjnych przyznających świadczenia. Od wydanych decyzji nikt nie złożył odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Rzeszowie.

17. Dodatki mieszkaniowe i dodatki energetyczne

Osoby ubiegające się o **dodatek mieszkaniowy** winny spełnić jednocześnie trzy warunki:

- a) Posiadać **tytuł prawny do lokalu**:
 - najemcy i podnajemcy lokali mieszkalnych zamieszkujący w tych lokalach,
 - osoby mieszkające w lokalach mieszkalnych, do których przysługuje im spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego,
 - osoby mieszkające w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach stanowiących ich własność i właściciele samodzielnych lokali mieszkalnych,
 - inne osoby mające tytuł prawny do zajmowanego lokalu mieszkalnego i ponoszące wydatki związane z jego zajmowaniem,

- osoby zajmujące lokal mieszkalny bez tytułu prawnego, oczekujące na przysługujący im lokal zamienny albo najem socjalny lokalu.
- b) **Dochód** – po zmianie przepisów od 1.07.2021 r. dodatek mieszkaniowy przysługuje osobom, jeżeli w okresie 3 miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku o jego przyznanie średni miesięczny **dochód** przypadający na jednego członka gospodarstwa domowego wnioskodawcy **nie przekroczył** w gospodarstwie:
 - 1) jednoosobowym: **40%**,
 - 2) wieloosobowym: **30%**– **przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej**, obowiązującego w dniu złożenia wniosku. Do 8.02.2024 r. przeciętne wynagrodzenie w gospodarce narodowej wynosiło 6 346,15 zł, a od 9.02.2024 r. wynosiło 7 155,48 zł.
- c) **Normatywna powierzchnia użytkowa** lokalu mieszkalnego w przeliczeniu na liczbę członków gospodarstwa domowego **nie może przekraczać**:
 - 35 m² - dla 1 osoby,
 - 40 m² - dla 2 osób,
 - 45 m² - dla 3 osób,
 - 55 m² - dla 4 osób,
 - 65 m² - dla 5 osób,
 - 70 m² - dla 6 osób, a w razie zamieszkiwania w lokalu mieszkalnym większej liczby osób dla każdej kolejnej osoby zwiększa się normatywną powierzchnię tego lokalu o 5 m².

Dodatku mieszkaniowego nie przyznaje się, jeżeli jego kwota byłaby niższa niż 0,5% kwoty przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, obowiązującego w dniu wydania decyzji.

W 2024 roku przyznano i wypłacono **1 089 dodatków mieszkaniowych** na kwotę **317 446,54 zł**. Skorzystało z nich **192 rodziny**.

Łącznie wydano **192 decyzje administracyjne**, w tym: **186** decyzji przyznających dodatki mieszkaniowe, **4** decyzje odmawiające prawa do dodatku mieszkaniowego (z powodu przekroczenia dochodu), a także **1** decyzję dotyczącą wstrzymania i **1** decyzję dotyczącą wznowienia wypłaty dodatku mieszkaniowego. Dodatkowo **2** postępowania zakończyły się umorzeniem, a **2** ustalone prawa do dodatku mieszkaniowego podlegały wygaszeniu w związku ze zgonem wnioskodawców.

Od wydanych decyzji nikt nie złożył odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Rzeszowie.

Zryczałtowany **dodatek energetyczny** przysługuje odbiorcy wrażliwemu energii elektrycznej. Za odbiorcę wrażliwego energii elektrycznej uznaje się osobę, której przyznano dodatek mieszkaniowy, która jest stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym i zamieszkuje w miejscu dostarczenia energii elektrycznej.

Na cały 2024 rok zostało zawieszone rozpatrywanie wniosków o przyznanie zryczałtowanego dodatku energetycznego w związku z obowiązkiem ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym. Zgodnie z art. 15 tejże ustawy – złożone wnioski o wypłatę dodatku energetycznego pozostawia się bez rozpoznania.

18. Karta Dużej Rodziny

Rządowy program Karta Dużej Rodziny prowadzony jest od czerwca 2014 r. **Karta Dużej Rodziny to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla „rodzin 3+”** zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Posiadacze KDR mają możliwość tańszego korzystania z oferty podmiotów, m.in. z branży spożywczej, paliwowej, bankowej, transportowej, edukacyjnej czy rekreacyjnej. Początkowo prawo do posiadania karty przysługiwało członkowi rodziny wielodzietnej, przez którą rozumiano rodzinę, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci: w wieku do 18. roku życia lub w wieku do ukończenia 25. roku życia - w przypadku gdy dziecko uczy się w szkole lub szkole wyższej oraz bez ograniczeń wiekowych w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności, ale tylko w przypadku, gdy w dniu składania wniosku w rodzinie było co najmniej troje dzieci spełniających powyższe warunki.

Od 1 stycznia 2019 roku uprawnienie do Karty Dużej Rodziny uzyskali **wszyscy rodzice, którzy kiedykolwiek posiadali na utrzymaniu co najmniej troje dzieci** – bez względu na ich wiek w chwili składania wniosku.

W 2024 roku po rozpatrzeniu i weryfikacji wniosków łącznie wydano **210 Kart Dużej Rodziny** dla **107 rodzin**. Każdy wniosek o KDR zawiera co najmniej 4 lub więcej osób do wprowadzenia w systemie, do ich weryfikacji i złożenia zamówienia na Kartę, a następnie do przeprowadzenia procesu odbioru Kart, odznaczenia w systemie i odpowiedniego wydania

Mieszkańcom.

W 2024 roku wydano 1 decyzję administracyjną odmawiającą prawa do Karty Dużej Rodziny (z powodu niespełnienia ustawowego warunku dotyczącego obywatelstwa). Od wydanej decyzji nie złożono odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Rzeszowie.

19. Program „Czyste powietrze”

Od czwartego kwartału 2020 r. Dział Świadczeń Rodzinnych tutejszego Ośrodka realizuje zadanie wynikające z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo Ochrony Środowiska. Na mocy upoważnienia udzielonego przez Burmistrza Miasta Łańcuta prowadzone jest postępowanie i wydawane są **zaświadczenia o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego dla osób fizycznych**, które zamierzają złożyć wniosek o przyznanie dofinansowania w ramach programu „Czyste powietrze”.

Jest to bardzo **terminowe zadanie**, bowiem **na wydanie** takiego zaświadczenia **ustalono 7 dni**, a w praktyce jest to **5 dni roboczych**. Wydanie zaświadczenia jest poprzedzone **weryfikacją** wszystkich członków gospodarstwa, a **obliczenie dochodu** wymaga pozyskania danych z Urzędu Skarbowego i ZUS. Dlatego wobec problemów z pozyskaniem danych z innych instytucji najczęściej **musimy pisemnie zawiadomiać o przedłużeniu terminu** na załatwienie sprawy.

W 2024 r. wydano zaświadczenia dla 197 gospodarstw domowych.

Dla porównania w 2023 r. wydano 187 takich zaświadczeń, w 2022 r. wydano 49 zaświadczeń, w 2021 r. wydano 39 zaświadczeń, a w 2020 r. wydano 9 zaświadczeń. W związku z powyższym widać rok do roku **wyraźny trend wzrostowy** w liczbie obsłużonych Mieszkańców, a **w ostatnim roku został pobity rekord** z 2023 r., kiedy to odnotowano niemal **4-krotny wzrost** w stosunku do 2022 r., co stanowiło **znaczące obciążenie dla pracowników Działu Świadczeń Rodzinnych**.

20. Refundacja podatku VAT odbiorcom paliw gazowych

Ustawą z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. w związku z sytuacją na rynku gazu zostało wprowadzone nowe świadczenie finansowane ze środków budżetu państwa, aby zapewnić **ochronę najuboższym gospodarstwom domowym zużywającym gaz ziemny w celach grzewczych** – w postaci **refundacji kwoty odpowiadającej podatkowi VAT wynikającej z opłaconej faktury dokumentującej dostarczenie paliw gazowych od dnia 1 stycznia 2023 r. do dnia 31 grudnia 2023 r. do tego odbiorcy paliw gazowych**, zwanej w dalszej części „refundacją podatku VAT”.

Dnia 31 grudnia 2023 r. weszły w życie zmiany w przepisach, które przedłużyły okres faktur kwalifikujących się do refundacji podatku VAT do dnia 30 czerwca 2024 r. (do tej pory dotyczyło tylko faktur z 2023 r.), **a także wydłużyły termin składania wniosków o refundację do dnia 30 września 2024 r.** (było do 29 lutego 2024 r.) **lub w terminie 30 dni od otrzymania ostatniej faktury**. Również podstawa prawna zmieniła swój tytuł, który obecnie brzmi: ustawa z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. **oraz w 2024 r.** w związku z sytuacją na rynku gazu.

Refundacja podatku VAT **przysługuje odbiorcy paliw gazowych**, jeżeli:

1. **Głównym źródłem ogrzewania gospodarstwa domowego jest urządzenie grzewcze zasilane paliwami gazowymi, wpisane lub zgłoszone do CEEB do dnia 21.12.2022 r.** albo po tym dniu – w przypadku głównego źródła ogrzewania wpisanego lub zgłoszonego po raz pierwszy do CEEB (nowe źródła ogrzewania);
2. **Przeciętny miesięczny dochód (w rozumieniu art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych) nie przekracza kwoty 2 100 zł** – w przypadku gospodarstwa domowego **jednoosobowego** lub przeciętny miesięczny dochód na osobę **nie przekracza kwoty 1 500 zł** – w przypadku gospodarstwa domowego **wielooosobowego**.

Wniosek może złożyć jedynie osoba, która jest odbiorcą wskazanym w fakturze VAT (czyli zawarła umowę sprzedaży paliw gazowych lub umowę kompleksową i jest stroną umowy z przedsiębiorstwem energetycznym). Do wniosku należy dołączyć **fakturę VAT rozliczeniową**, która dokumentuje **rzeczywiste dostarczenie paliw gazowych w okresie dotyczącym wniosku wraz z dowodem uiszczenia zapłaty** (faktura ze **zużyciem prognozowanym nie uprawnia do otrzymania refundacji podatku VAT**).

Refundacja podatku VAT jest zadaniem, które **różni się swoim charakterem i grupą odbiorców** od poprzednich „dodatku grzewczych”.

Pierwszą zasadniczą różnicą jest to, iż nie jest to świadczenie w postaci dodatku pieniężnego, a **refundacja - czyli zwrot za wcześniej poniesione wydatki**. Z tego wynika również brak ustalonej kwoty wsparcia, ponieważ w każdym przypadku będzie to indywidualna kwota wynikająca z załączonej do wniosku faktury VAT za dostarczone paliwa gazowe. Co ważne -

refundacja dotyczy tylko kwoty podatku VAT z tej faktury, a nie całej jej wartości, która została zapłacona.

Drugą ważną różnicą jest to, iż **nie każda osoba w gospodarstwie domowym może złożyć wniosek**, a jedynie odbiorca paliw gazowych - czyli ta **osoba, która jest stroną umowy** z przedsiębiorstwem energetycznym, co jest potwierdzone wystawieniem na tą osobę faktury VAT.

Dodatkowo – zastosowanie **kryterium dochodowego** ustala, iż nie jest to pomoc dedykowana dla wszystkich, a **jedynie dla najuboższych gospodarstw domowych**. Różnicą w stosunku do całej serii poprzednich „dodatków grzewczych”, które były wcześniej wprowadzane, jest również to, że tamte dodatki można było przeznaczyć na dowolny cel.

Weryfikacja składanych wniosków jest bardziej rozbudowana niż w przypadku poprzednich „dodatków grzewczych”, bowiem **łączy w sobie elementy, które nie przy każdym poprzednim dodatku występowały**:

- **obliczamy dochody** wnioskodawcy i wszystkich członków jego gospodarstwa – czego **nie było** przy dodatkach węglowych ani dodatkach dla gospodarstw domowych, ale **było w dodatkach osłonowych**,
- **badamy poprawność wpisu źródła ogrzewania do CEEB** – co **było** przy dodatkach węglowych i dodatkach dla gospodarstw domowych, ale przy **dodatkach osłonowych było w 1/3 wniosków** ubiegających się o podwyższony dodatek,
- **weryfikujemy dołączone faktury i dowody zapłaty** – czego **nie było** przy poprzednich „dodatkach grzewczych”,
- **sprawdzamy rejestr PESEL** członków gospodarstwa,
- **wzywamy do składania wyjaśnień i uzupełniania wniosków**, bo duża część z tych przesłanych elektronicznie **nie zawiera wymaganych załączników lub dołączona faktura nie uprawnia do otrzymania refundacji** (Ministerstwo nie zablokowało możliwości elektronicznego złożenia wniosku bez wymaganych załączników).

Również przy papierowym wypełnianiu wniosków występują problemy, zatem **pracownicy Działu ŚR są zaangażowani także w pomoc wnioskodawcom przy uzupełnianiu formularzy**.

Weryfikacja dochodów wymaga pozyskiwania danych z **rejestrów podatkowych**. Z kolei na zapytanie składane do **ZUS** poprzez portal Empatia odpowiedź otrzymujemy po 25 godzinach. Ponadto, w przypadku emerytów i rencistów zbadać musimy również wysokość **dodatkowych świadczeń rocznych** („13” i „14” emerytury/renty). W wielu przypadkach elektroniczna usługa **nie zwraca odpowiedzi** (np. przy wielu kodach ubezpieczenia) – a wtedy pozostaje jedynie napisać **zapytanie do ZUS** o konkretnego członka gospodarstwa, co wydłuża czas na rozpatrzenie wniosku.

Samo rozpatrywanie wniosków również budziło **wątpliwości merytoryczne** – dlatego pozyskiwaliśmy opinie prawne i analizowaliśmy różne interpretacje, aby wypracować właściwy sposób postępowania.

Na koniec 2023 r. pozostało 21 wniosków w trakcie rozpatrywania, a przez cały 2024 r. **przyjęto łącznie 216 nowych wniosków**, które podlegały naszej **czasochłonnej i rozbudowanej weryfikacji** (dochód, wpis do CEEB, rejestr PESEL, faktury, dowody zapłaty). W 2024 r. **przyznano i wypłacono 177 refundacji w kwocie 63 337,21 zł**, natomiast **51 wniosków rozpatrzono negatywnie i wydano stosowne decyzje**. Wg stanu na koniec 2024 r. pozostałe wnioski były w trakcie rozpatrywania lub oczekiwały na otrzymanie środków z PUW w Rzeszowie na ich wypłatę, ponieważ tak jak przy poprzednich „dodatkach grzewczych” **przekazywane przez cały rok środki finansowe były pomniejszane w stosunku do zgłaszanych zapotrzebowań oraz były przelewane z opóźnieniem**.

Średnia kwota podatku VAT z faktur załączonych do wypłaconych wniosków to 358 zł. W związku z powyższym – ustalone ustawowo na 2% koszty obsługi tego zadania wynosiły średnio 7,16 zł od jednego wypłaconego wniosku. Z otrzymanych w 2024 r. środków na obsługę tego zadania przysługiwało łącznie 1 266,74 zł. Dla porównania – wysyłka 1 listu za potwierdzeniem odbioru kosztowała 11,80 zł. A najwięcej pracy i kosztów generują te wnioski, które są rozpatrywane negatywnie, bo w ich przypadku w prowadzonym postępowaniu występują co najmniej 2 listy za potwierdzeniem odbioru, natomiast z ich tytułu nie pojawiają się żadne koszty obsługi. W związku z zakończeniem postępowań w sposób negatywny i wydaniem 51 decyzji odmownych w 2024 r. – na same koszty przesyłek przypadła kwota 1 203,60 zł. Dodatkowo licencja na system dziedzinowy kosztowała 999 zł. Zatem koszty obsługi nie tylko nie pokryły tych wydatków, ale nie objęły także innych poniesionych kosztów, np.: tonerów, papieru.

Jest to kolejne rządowe zadanie zlecone, którego ustawowe **koszty obsługi nie odzwierciedlają nakładu pracy** niezbędnego do jego wykonania, a realizowanie tych obowiązków jest bardzo **czasochłonne i kosztowne**.

21. Dodatek osłonowy

Ustawą z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym (Dz. U. z 2024 r., poz. 953) zostało wprowadzone świadczenie finansowane ze środków budżetu państwa, które miało zniwelować rosnące ceny energii, gazu i żywności oraz być wsparciem dla mniej zamożnych gospodarstw domowych. Po raz pierwszy było realizowane przez Dział Świadczeń Rodzinnych w 2022 r.

Dnia 31 grudnia 2023 r. weszły w życie zmiany w przepisach, które na nowo wprowadziły dodatki osłonowe w 2024 r.

– jednak na częściowo zmienionych zasadach, bowiem poprzednio dodatki przysługiwały za cały rok. W 2024 r. dodatki przysługiwały jedynie za okres **od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca**, a wnioski można było składać do dnia 30 kwietnia.

Nie zmieniło się natomiast kryterium dochodowe. **Dodatek osłonowy** przysługiwał gospodarstwu domowemu, którego przeciętne miesięczne dochody nie przekraczały kwoty **2 100 zł** w gospodarstwie **jednoosobowym** albo kwoty **1 500 zł** na osobę w gospodarstwie **wielooosobowym** – dochód ustalany na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych. W przypadku dodatku osłonowego obowiązywała tzw. zasada „złotówka za złotówkę”. Oznaczało to, że dodatek był przyznawany nawet po przekroczeniu kryterium dochodowego, a kwota dodatku była pomniejszana o kwotę tego przekroczenia. Minimalna kwota wypłacanych dodatków osłonowych wynosiła 20 zł.

Jednak w związku z krótszym okresem przyznawania dodatków osłonowych – również jego kwoty były mniejsze:

- a) **228,80 zł (286 zł)** dla gospodarstwa domowego jednoosobowego;
- b) **343,20 zł (429 zł)** dla gospodarstwa domowego składającego się z 2 do 3 osób;
- c) **486,20 zł (607,75 zł)** dla gospodarstwa domowego składającego się z 4 do 5 osób;
- d) **657,80 zł (822,25 zł)** dla gospodarstwa domowego składającego się z co najmniej 6 osób.

Podane powyżej wyższe kwoty przysługiwały w przypadku, gdy głównym źródłem ogrzewania gospodarstwa domowego był: kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia, kuchnia węglowa lub piec kaflowy na paliwo stałe, zasilane węglem lub paliwami węglopochodnymi, zgłoszone do centralnej ewidencji emisyjności budynków (CEEB).

W przypadku gdy wniosek o wypłatę dodatku osłonowego dla gospodarstwa domowego wielooosobowego złożyła więcej niż jedna osoba, dodatek ten przyznawany był wnioskodawcy, który złożył taki wniosek jako pierwszy. Na potrzeby składania wniosków ustalono zasadę, że jedna osoba może wchodzić w skład tylko jednego gospodarstwa domowego.

Przyznanie prawa do dodatku osłonowego nie wymagało wydania decyzji administracyjnej lecz informacji, która przesyłana była na wskazany we wniosku adres poczty elektronicznej. Odmowa przyznania dodatku osłonowego, uchylenie lub zmiana prawa do tego dodatku oraz rozstrzygnięcie w sprawie nienależnie pobranego dodatku osłonowego następowało w formie decyzji.

W 2024 r. zostało złożonych **496 wniosków**, w których zostało ujętych **1 298 Mieszkańców**. Po dokonanej weryfikacji **przyznano i wypłacono 451 dodatków osłonowych w kwocie 166 237,33 zł**, natomiast **45 wniosków rozpatrzone negatywnie i wydano stosowne decyzje**. Od wydanych decyzji nikt nie złożył odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Rzeszowie.

22. Bon energetyczny

Ustawą z dnia 23 maja 2024 r. o bonie energetycznym oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia cen energii elektrycznej, gazu ziemnego i ciepła systemowego (Dz. U. z 2024 r., poz. 859 z późn. zm.) zostało wprowadzone świadczenie finansowane ze środków budżetu państwa jako działanie osłonowe dla najbardziej potrzebujących gospodarstw domowych, zagrożonych zjawiskiem ubóstwa energetycznego i mających trudności w pokrywaniu rachunków za energię.

W 2024 r. bony przysługiwały za okres **od dnia 1 lipca do dnia 31 grudnia**, a wnioski można było składać do dnia 30 września.

Bon energetyczny przysługiwał gospodarstwu domowemu, którego przeciętne miesięczne dochody nie przekraczały kwoty **2 500 zł** w gospodarstwie **jednoosobowym** albo kwoty **1 700 zł** na osobę w gospodarstwie **wielooosobowym** – dochód ustalany na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych. W przypadku bonu energetycznego obowiązywała tzw. zasada „złotówka za złotówkę”. Oznaczało to, że bon był przyznawany nawet po przekroczeniu kryterium dochodowego, a kwota bonu była pomniejszana o kwotę tego przekroczenia. Minimalna kwota wypłacanych bonów wynosiła 20 zł.

Bon energetyczny przysługiwał w wysokości:

- a) **300 zł (600 zł)** dla gospodarstwa domowego jednoosobowego;
- b) **400 zł (800 zł)** dla gospodarstwa domowego składającego się z 2 do 3 osób;
- c) **500 zł (1 000 zł)** dla gospodarstwa domowego składającego się z 4 do 5 osób;
- d) **600 zł (1 200 zł)** dla gospodarstwa domowego składającego się z co najmniej 6 osób.

Podane powyżej wyższe kwoty przysługiwały w przypadku, gdy główne źródło ogrzewania gospodarstwa domowego było zasilane energią elektryczną i było wpisane lub zgłoszone do centralnej ewidencji emisyjności budynków (CEEB).

W przypadku gdy wniosek o wypłatę bonu energetycznego dla gospodarstwa domowego wielooosobowego złożyła więcej niż jedna osoba, bon przyznawany był wnioskodawcy, który złożył taki wniosek jako pierwszy. Na potrzeby składania wniosków ustalono zasadę, że jedna osoba może wchodzić w skład tylko jednego gospodarstwa domowego.

Przyznanie prawa do bonu energetycznego nie wymagało wydania decyzji administracyjnej lecz informacji, która

przesyłana była na wskazany we wniosku adres poczty elektronicznej. Odmowa przyznania bonu energetycznego, korekta lub odmowa korekty wysokości przyznanego bonu, uchylenie lub zmiana prawa do tego bonu oraz rozstrzygnięcie w sprawie zwrotu bonu przyznanego albo pobranego nienależnie lub w nieprawidłowo ustalonej wysokości następowało w formie decyzji.

W 2024 r. zostało złożonych **834 wnioski**, w których zostało ujętych **2 224 Mieszkańców**. Po dokonanej weryfikacji **przyznano i wypłacono 743 bony energetyczne w kwocie 291 147,09 zł**, natomiast **88 wniosków rozpatrzono negatywnie i wydano stosowne decyzje**. Od wydanych decyzji nikt nie złożył odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Rzeszowie.

Wg stanu na koniec 2024 r. pozostały **3 wnioski w trakcie rozpatrywania** – ze względu na brak odpowiedzi z ZUS dot. wysokości „13” i „14” emerytury wnioskodawców lub członków ich gospodarstw, co uniemożliwiło obliczenie przeciętnego miesięcznego dochodu w celu weryfikacji spełnienia kryterium do przyznania bonu energetycznego.

Rozpatrywanie wniosków o bon energetyczny było na przestrzeni ostatnich 3 lat **ósmym nowym zadaniem zleconym** (były to kolejno: dodatki osłonowe, dodatki węglowe, dodatki dla gospodarstw domowych, weryfikacja wniosków o zakup preferencyjny węgla, dodatki elektryczne, refundacja podatku VAT odbiorcom paliw gazowych oraz druga edycja dodatków osłonowych) **realizowanym przez Dział Świadczeń Rodzinnych równocześnie z wszystkimi wcześniejszymi swoimi obowiązkami**.

Łącznie tych 8 nowych form wsparcia w okresie ostatnich 3 lat złożyło się na **5 618 przyjętych i rozpatrzonych wniosków**, w których ujęto ponad **11 tys. Mieszkańców Łącuta**, natomiast łączna kwota wsparcia tylko z tych zadań wyniosła ok. **6,8 mln złotych**.

23. Charakterystyka pracy w Dziale Świadczeń Rodzinnych

W Dziale Świadczeń Rodzinnych jest zatrudniona **wyspecjalizowana i doświadczona kadra**, która w swojej codziennej pracy wykorzystuje znajomość kilkunastu ustaw oraz obsługuje kilka odrębnych systemów dziedzinowych. **Różnorodność i duża liczba obsługiwanych świadczeń** sprawiają, że do każdego Mieszkańca zgłaszającego się po pomoc należy **podejść indywidualnie i dokładnie przeanalizować jego sytuację rodzinną, dochodową czy zdrowotną** – w zależności od warunków niezbędnych do spełnienia przy konkretnym świadczeniu oraz dokumentów wymaganych do załączenia przy wniosku. W ramach prowadzonych postępowań administracyjnych wielokrotnie należy współpracować z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, Powiatowym Urzędem Pracy, Urzędem Skarbowym, Powiatowym Zespołem ds. Orzekania o Niepełnosprawności, komornikami sądowymi, policją oraz innymi ośrodkami pomocy społecznej i instytucjami.

Wiele z działań podejmowanych w ramach codziennej pracy jest trudne do przeliczenia i przedstawienia liczbowego, ale jest niezbędne w ramach prowadzonych postępowań administracyjnych w celu weryfikacji prawa do poszczególnych świadczeń. Wśród takich działań można wyróżnić, m.in.:

- a) codziennie i na bieżąco **udzielane informacje** o warunkach uzyskania prawa do świadczeń (telefonicznie lub osobiście),
- b) **pomoc udzielaną przy wypełnianiu wniosków** przez Mieszkańców pojawiających się osobiście w Dziale ŚR (np. wniosek o zasiłek rodzinny ma aż 15 stron, wniosek o świadczenia z FA ma aż 9 stron, a do tego należy wypełnić również dodatkowe załączniki w zależności od sytuacji konkretnego wnioskodawcy) – bowiem **naład składanie wniosków papierowych jest zdecydowanie popularniejszą formą** wnioskowania o świadczenia niż przysyłanie ich elektronicznie,
- c) **wzywanie** do złożenia wyjaśnień lub dołączenia dodatkowych dokumentów niezbędnych do ustalenia prawa do świadczeń,
- d) w przypadku braku możliwości pozyskania z elektronicznych rejestrów informacji o wysokości składek społecznych i zdrowotnych – **wysyłanie zapytań do ZUS** (lub innych instytucji ubezpieczeniowych) dotyczących składek odprowadzonych przez wnioskodawców,
- e) w przypadku braku możliwości pozyskania z elektronicznych rejestrów informacji o wysokości przychodów i podatku dochodowego – **wysyłanie zapytań do Urzędu Skarbowego** dotyczących osiągniętych przychodów i podatku odprowadzonego przez wnioskodawców,
- f) w celu ustalenia okresów składkowych i nieskładkowych, które mają znaczenie przy opłacaniu składek za świadczeniobiorców przez tutejszy Ośrodek – **weryfikowanie tych okresów poprzez wysyłanie zapytań do ZUS** (lub innych instytucji ubezpieczeniowych),
- g) **okresowe sprawdzanie** w elektronicznych rejestrach **zmian w dochodach świadczeniobiorców** mających ustalone prawo do świadczeń, które jest uzależnione od dochodu rodziny, a także **przeliczanie tego dochodu przy jego każdorazowym uzyskaniu lub utracie** w okresie pobierania świadczenia – jeśli wpływa na wysokość przyznanego świadczenia, to kończy się wydaniem **decyzji zmieniającej lub uchylającej** (zwłaszcza przy świadczeniach obliczanych

metodą „złotówka za złotówkę”), ale nawet jeśli nie skutkuje żadną zmianą w przyznanym świadczeniu, to cała procedura przeliczenia dochodu rodziny i tak jest wykonywana,

- h) **wydawanie decyzji zmieniających** do przyznaných świadczeń lub pism informujących dla świadczeniobiorców **w związku ze zmianą wysokości świadczeń** (np. coroczna waloryzacja kwoty świadczenia pielęgnacyjnego) oraz **aktualizacja danych** w systemie i tworzenie od nowa **harmonogramów wypłat**, co wiąże się z dużą liczbą świadczeń do zaktualizowania w krótkim okresie (przed najbliższym terminem wypłaty),
- i) **regularną (comiesięczną) weryfikację zmian w wydawanych orzeczeniach o niepełnosprawności** dla świadczeniobiorców mających ustalone prawo do świadczeń, które jest uzależnione od takiego orzeczenia,
- j) **bieżący kontakt** ze wspólnotami mieszkaniowymi i zarządcami nieruchomości odnośnie przyznaných dodatków mieszkaniowych oraz w ramach **monitorowania zaległości w opłacaniu czynszu** skutkujących wstrzymywaniem wypłaty dodatku,
- k) **weryfikację i wyjaśnianie błędów** dotyczących źródeł ogrzewania i paliw zgłoszonych przez Mieszkańców do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków, a mających wpływ na prawo do świadczeń,
- l) **przesyłanie** według właściwości do innych gmin **wniosków**, które złożone drogą elektroniczną lub pocztą tradycyjną zostały mylnie przesłane do tutejszego Ośrodka (wnioski złożone elektronicznie stanowią ok. 10% wszystkich wniosków),
- m) **bieżącą aktualizację wiedzy** w ramach licznych i częstych zmian w obowiązujących przepisach oraz interpretacjach,
- n) **inne czynności** podejmowane w ramach bieżąco prowadzonych postępowań i realizowanych zadań.

Przyznanie świadczeń wymaga również **dalszej okresowej weryfikacji spełniania uprawnień** w oparciu o możliwą zmianę sytuacji rodzinnej, materialnej lub zdrowotnej. W takich przypadkach trzeba **wznawiać postępowania**, po raz kolejny wszystko weryfikować i wydawać rozstrzygnięcia **zmieniające lub uchylające**.

Sama weryfikacja prawa do świadczeń to rozbudowany proces postępowania administracyjnego, w którym w zależności od konkretnego świadczenia należy zbadać różnorakie okoliczności oraz dokumenty potwierdzające uprawnienia wnioskodawców (zaświadczenia, orzeczenia, dodatkowo sporządzone oświadczenia i inne), a także sprawdzić przedstawione we wnioskach informacje i potwierdzić je np. w Centralnym Systemie Informatycznym Zabezpieczenia Społecznego, w ramach którego pracownicy Działu ŚR pozyskują dane z zasobów, m.in.: zbioru PESEL, Ministerstwa Finansów, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Centralnej Bazy Beneficjentów, Elektronicznego Krajowego Systemu Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności, Centralnej Ewidencji i Informacji Działalności Gospodarczej, Aplikacji Centralnej Rynku Pracy, Krajowego Rejestru Sądowego, Systemu Informacji Oświatowej (MEN) i wielu innych w zależności od konkretnych przypadków – np. w Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków.

W poniższej tabeli przedstawiono statystykę niektórych czynności wykonanych w 2024 r. przez pracowników Działu ŚR podczas weryfikacji złożonych wniosków – dane liczbowe dotyczą jedynie podobszaru świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Jest to tylko część z wykonywanych procedur, ale w sposób obrazowy pokazuje, jak wielu czynności wymaga weryfikacja dużej liczby zadań realizowanych w Dziale ŚR.

Tabela nr 19. Statystyka niektórych czynności wykonywanych podczas weryfikacji wniosków dla podobszaru ŚR i FA

Rodzaj czynności	Liczba
Wygenerowane usługi wymiany informacji z zasobami zbioru PESEL	5 395
Wygenerowane usługi wymiany informacji z zasobami Centralnej Ewidencji i Informacji Działalności Gospodarczej (CEIDG)	68
Wygenerowane usługi wymiany informacji z zasobami Elektronicznego Krajowego Systemu Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności (EKSMOoN)	744
Wygenerowane usługi wymiany informacji z zasobami Ministerstwa Finansów	5 935
Wygenerowane usługi wymiany informacji z zasobami Zakładu Ubezpieczeń Społecznych	13 406
Wygenerowane usługi wymiany informacji z Centralną Bazą Beneficjentów	4 614
RAZEM	30 162

Źródło: Opracowanie własne

24. Podsumowanie działalności pracowników Działu Świadczeń Rodzinnych

Rok 2024 przez pryzmat zadań realizowanych w Dziale Świadczeń Rodzinnych należy ocenić jako kolejny z rzędu trudny i ciężki rok.

W trakcie 2024 r. nasze systemy dziedzinowe zostały rozbudowane o **nowe usługi wymiany danych dotyczące osób pobierających w ZUS świadczenie wspierające oraz dodatek pielęgnacyjny**, co nałożyło **dotatkowe obowiązki weryfikacyjne w obszarze wszystkich świadczeń** przyznanych już wcześniej oraz na bieżąco rozpatrywanych wniosków. O ile świadczenie wspierające jest nową formą wsparcia i jeszcze niewielu klientów postanowiło z niego skorzystać, o tyle **weryfikacja osób pobierających z ZUS dodatek pielęgnacyjny** pozwoliła ustalić **ponad 20 klientów, którym należało uchylić prawo do zasiłku pielęgnacyjnego**, bowiem pobieranie dodatku z ZUS wyklucza pobieranie zasiłku w tutejszym organie. Co więcej – na mocy przepisów zwrócono się do ZUS o dokonywanie potrąceń na rzecz spłaty nienależnie pobranych świadczeń.

Mimo, iż od **pandemii covid**a minęło już kilka lat – przez cały ten czas należy wykonywać **dotatkowe obowiązki** nakładane przez kolejne ustawy „covidowe” oraz następnie „pocovidowe”. W związku z tymi regulacjami już **kilkukrotnie** występował obowiązek **zmian decyzji i przedłużania okresu wypłaty świadczeń** uzależnionych od niepełnosprawności.

W dniu 30 grudnia 2023 r. weszła w życie ustawa, która po raz kolejny przedłużyła ważność orzeczeń o niepełnosprawności. **W związku z tym początkiem stycznia 2024 r. należało z urzędu wydać kilkadziesiąt decyzji przedłużających od stycznia prawo do świadczeń uzależnionych od takich orzeczeń**, mimo iż były one już **przedłużane przez nas w sierpniu 2023 r.** na podstawie poprzedniej ustawy. Podjęte działania miały na celu **terminową wypłatę świadczeń** (zasiłków pielęgnacyjnych, świadczeń pielęgnacyjnych, dodatków do zasiłków rodzinnych z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego) **w styczniu 2024 r.** Tym razem prawo do świadczeń zostało przedłużone **do 30 września 2024 r.** lub **do dnia wydania nowego ostatecznego orzeczenia** o niepełnosprawności.

Z kolei w sierpniu 2024 r. weszły w życie kolejne zmiany dotyczące zasad przedłużania ważności orzeczeń, a także związane z tym **obowiązki wykonywane z urzędu odnośnie zmian decyzji przyznających świadczenia poprzez przedłużanie ich wypłat do 6 miesięcy, nie dłużej niż do wydania kolejnego ostatecznego orzeczenia**. Następnie te przepisy zostały jeszcze znowelizowane w październiku 2024 r., aby usunąć przeszkodę w przedłużaniu orzeczeń i decyzji przyznających świadczenia dla osób, które ukończyły 16. rok życia. Zgodnie z zapowiedziami – **są to przepisy docelowe** (nie są ograniczone czasowo jak w przypadku poprzednich rozwiązań), zatem **zasada przedłużania decyzji o wypłacie świadczeń będzie dotyczyć wszystkich orzeczeń, których okresy ważności będą na bieżąco się kończyć – jest to dla pracowników kolejny dodatkowy obowiązek**, który wymaga również **monitorowania i weryfikacji, aby zakończyć wypłatę świadczeń w przypadku, gdy nowe orzeczenie już nie kwalifikuje do ich pobierania**.

Natomiast w przypadku uzyskania nowego orzeczenia o niepełnosprawności **złożenie kolejnego wniosku przez Mieszkańca wymaga przeprowadzenia od nowa całego postępowania i wydania po raz kolejny decyzji**. Dlatego przepisy „covidowe” od dłuższego czasu wpływają na ilość wykonywanych obowiązków.

Tak jak początek 2022 roku przyniósł nieprzewidziane zdarzenia w postaci wojny na terytorium Ukrainy, w związku z czym wprowadzono „**specustawę ukraińską**”, tak od tamtej pory aż do chwili obecnej realizujemy te przepisy. **W 2024 r.** w stosunku do roku poprzedniego **odnotowaliśmy ponad 2-krotny wzrost zarówno w liczbie jak i kwocie świadczeń rodzinnych dla obywateli Ukrainy**.

Regulacje dotyczące obywateli Ukrainy rodzą konieczność **analizowania każdego przypadku indywidualnie pod kątem przepisów obowiązujących w Ukrainie**, gromadzenia niezbędnych dokumentów, zaświadczeń, oświadczeń, **prowadzenia całego postępowania bez żadnych uproszczeń**, wydawania decyzji a następnie **okresowej weryfikacji** prawa do świadczeń. Mierzymy się również z **ograniczoną możliwością kontroli**, czy obywatele Ukrainy nadal zamieszkują na terenie Miasta, czy może powrócili do Ukrainy, ponieważ dane pobierane z rejestru udostępnionego przez Straż Graniczną nie zawsze są aktualne, wobec czego nie odzwierciedlają stanu faktycznego. Również środki finansowe na to zadanie z PUW w Rzeszowie otrzymujemy z opóźnieniem oraz w ograniczonej wysokości, co **utrudnia terminową realizację wypłat**.

Obsługa obywateli Ukrainy często stwarza trudności we wzajemnym zrozumieniu ze względu na różnice językowe. Niekiedy brak możliwości dokładnego wytłumaczenia zawiłości prawnych dotyczących świadczeń potęguje już i tak ogromne emocje osób, które przeżyły tragedię wojny, a niekiedy straciły bliskie osoby lub pozostawiły najbliższych w ojczyźnie. Pracownicy Działu Świadczeń Rodzinnych **dokładają wszelkich starań, aby w jak najprostszy sposób wytłumaczyć wszystkie niezbędne warunki do otrzymania świadczeń, pomagają w wypełnianiu wniosków, objaśniają, jakie dokumenty należy dołączyć do wniosku oraz w jakich instytucjach można uzyskać niezbędne wsparcie**.

Rozpatrywanie wniosków o bon energetyczny było na przestrzeni ostatnich 3 lat **ósmym nowym zadaniem zleconym** (były to kolejno: dodatki osłonowe, dodatki węglowe, dodatki dla gospodarstw domowych, weryfikacja wniosków o zakup preferencyjny węgla, dodatki elektryczne, refundacja podatku VAT odbiorcom paliw gazowych oraz druga edycja dodatków osłonowych) **realizowanym przez Dział Świadczeń Rodzinnych równocześnie z wszystkimi wcześniejszymi swoimi obowiązkami.**

Łącznie tych 8 nowych form wsparcia w okresie ostatnich 3 lat złożyło się na **5 618 przyjętych i rozpatrzonych wniosków**, w których ujęto ponad **11 tys. Mieszkańców Łańcuta**, natomiast łączna kwota wsparcia tylko z tych zadań wyniosła ok. **6,8 mln złotych.**

W przypadku **bonu energetycznego, dodatków osłonowych oraz refundacji podatku VAT odbiorcom paliw gazowych** zastosowano **kryterium dochodowe.** Dlatego celem tych form wsparcia jest zapewnienie **ochrony dla najuboższych gospodarstw domowych** znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej w związku z rosnącymi cenami żywności, gazu i energii, a także eliminacja zjawiska ubóstwa i wykluczenia energetycznego. Takie wsparcie rządowe wpisuje się w znaną w pomocy społecznej **zasadę subsydiarności**, tzn. polityka państwa ma w tym przypadku na celu **umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych**, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Wykonując te nowe zadania **pracownicy Działu Świadczeń Rodzinnych pomagają naszym najbardziej potrzebującym Mieszkańcom** przetrwać okres wysokiej inflacji i umożliwiają im bytowanie w warunkach odpowiadających godności człowieka oraz realizują art. 18 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, który brzmi: „Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy: realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, **mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych.**”

Wśród wcześniej realizowanych przez Dział ŚR zadań można zauważyć **w porównaniu z rokiem poprzednim:**

- **zwiększoną o 27% liczbę wypłaconych świadczeń pielęgnacyjnych**, których **wartość wzrosła o 71%**,
- **zwiększoną o 6% liczbę i wartość wypłaconych zasiłków pielęgnacyjnych**,
- **zwiększoną o 110% liczbę świadczeń rodzinnych dla obywateli Ukrainy**, których **wartość wzrosła o 153%**,
- **zwiększoną o 5% liczbę opłaconych za świadczeniobiorców składek społecznych**, których **wartość wzrosła o 30%**,
- **zwiększoną o 14% liczbę opłaconych za świadczeniobiorców składek zdrowotnych**, których **wartość wzrosła o 44%**,
- **zwiększoną o 53% liczbę wypłaconych refundacji podatku VAT odbiorcom paliw gazowych**, których **wartość wzrosła o 230%**,
- **rekordową liczbę wydanych zaświadczeń do Programu „Czyste powietrze”** od czasu jego uruchomienia.

To wszystko stanowiło obciążenie dla pracowników Działu ŚR, którzy robili wszystko, aby podołać realizacji nowych jak również swoich dotychczasowych obowiązków. Ciężko było skoordynować i dopilnować wszystkie priorytetowe zadania w tym samym okresie.

Podsumowując wszystkie **wcześniej realizowane oraz nowe zadania** Działu ŚR – wymagały one wydania **3 780 decyzji lub innego sposobu zakończenia postępowań**, a obsłużono w ten sposób **3 415 rodzin lub gospodarstw** i przyznano **21 159 świadczeń** na kwotę **11 385 131,10 zł**, co oznacza **wzrost o 39%** rok do roku. Średnio na jednego pracownika Działu ŚR przypadało **756 postępowań w skali roku (wzrost o 31%).**

Za każdym razem, gdy możliwe jest ograniczenie ponoszonych wydatków, pracownicy Działu ŚR starają się w pierwszej kolejności **powiadomić telefonicznie** naszych Mieszkańców **o opcji osobistego odbioru** przygotowanych dla nich decyzji lub innych pism. **Bardzo często udaje nam się przekonać do takiego stawienia – zwłaszcza w przypadkach decyzji przyznających świadczenia lub zmieniających je na korzyść wnioskodawcy.** Dzięki temu **oszczędzamy kwotę 11,80 zł na każdej** takiej bezpośrednio odebranej **przesyłce** (jest to koszt listu za potwierdzeniem odbioru).

Jednak do odbioru decyzji odmownych lub uchylających prawo do świadczeń już tak często nie udaje się Mieszkańców przekonać, chociaż w takich przypadkach również **podejmujemy próbę telefonicznego powiadomienia.**

Z kolei dla celów dowodowych część korespondencji musi być wysyłana **za pośrednictwem poczty**, jak np. wezwania do złożenia wyjaśnień lub uzupełnienia wniosku (gdy próba telefonicznego wezwania Mieszkańca nie odniosła skutku), zawiadomienia przed wydaniem decyzji lub przesyłki kierowane do innych instytucji (np. do ZUS, KRUS, PUW, SKO, PZO, komorników, zakładów karnych, gmin lub ośrodków pomocy społecznej).

Natomiast osobisty odbiór korespondencji związanej ze świadczeniami jest dla nas jednym ze sposobów weryfikacji, czy wnioskodawcy w dalszym ciągu przebywają na terenie naszego Miasta i czy nadal są uprawnieni do pobierania świadczeń.

W Dziale ŚR staramy się na bieżąco **weryfikować** wszystkie wcześniej przyznane i wypłacane **świadczenia**, aby wychwycić **zmiany mające wpływ na prawo do świadczeń** – m.in. pod kątem **uzyskania nowego dochodu**, zmian w zakresie posiadanego **orzeczenia** o niepełnosprawności, zmian w **składzie** rodziny, **zgonów**, itp. Jest to spory obszar do weryfikacji ze względu na **dużą liczbę wypłacanych świadczeń**.

Różnorodność i duża liczba obsługiwanych świadczeń sprawiają, że do każdego Mieszkańca zgłaszającego się po pomoc **podchodzimy indywidualnie i dokładnie analizujemy jego sytuację rodzinną, dochodową czy zdrowotną**. Natomiast sam proces **weryfikacji uprawnień** do świadczeń jest **rozbudowany i wieloetapowy**.

Bardzo często – w przypadku wielu rodzin **nawet kilka razy w trakcie roku** – świadczenie, które zostaje **przyznane jedną decyzją, musi być następnie zmieniane kolejnymi decyzjami**, a to wszystko przy zachowaniu całej procedury administracyjnej.

Dodatkowym obciążeniem dla pracowników są **ciągłe zmiany przepisów**, które warunkują przyznanie poszczególnych form wsparcia. A ponieważ Dział ŚR realizuje szeroki wachlarz świadczeń, to jego pracownicy muszą na bieżąco **aktualizować wiedzę z kilkunastu ustaw jednocześnie**. Koordynacja wszystkich realizowanych obowiązków jest bardzo trudna, ale **pracownicy Działu ŚR dokładają wszelkich starań, aby udzielana pomoc była świadczona terminowo i w jak najwyższym standardzie**.

W związku z załatwianiem życiowych spraw naszych Mieszkańców **pracownicy Działu Świadczeń Rodzinnych starają się kierować delikatnością i rozumą w podejmowanych działaniach, a także zrozumieniem**, ponieważ najczęściej są to sprawy trudne związane z niełatwą sytuacją dochodową, rodzinną, a często obarczoną niepełnosprawnością lub innymi problemami. Z tego powodu **wymagają zaangażowania emocjonalnego**, które buduje łąd i porządek społeczny oraz pozytywnie wpływa na obraz Miasta, gdy jego **Mieszkaniec zostanie obsłużony w należyty sposób**. Ale z drugiej strony – angażując się emocjonalnie w prowadzone sprawy, **ciężko jest odciąć się od tych wszystkich trudnych sytuacji**, więc niejednokrotnie pracownicy noszą je w sobie również po powrocie do swoich domów.

W takich sytuacjach mogłoby być pomocne coś na kształt spotkań superwizyjnych, na które mogą liczyć przykładowo pracownicy socjalni, bowiem ich celem jest między innymi omówienie z niezależnym superwizorem trudnych przypadków, udzielanie wsparcia, poszukiwanie źródeł trudności w pracy i możliwości ich pokonywania, których efektem powinien być ustawiczny rozwój zawodowy i utrzymanie wysokiego poziomu świadczonych usług oraz wzmacnianie kompetencji zawodowych.

Dlatego **pracownicy i kierownik Działu Świadczeń Rodzinnych starają się we własnym gronie omawiać najtrudniejsze przypadki i wspierać się wzajemnie w poszukiwaniu najlepszych rozwiązań** w sytuacjach niejednoznacznych i wątpliwych.

Kadra Działu Świadczeń Rodzinnych stara się na bieżąco wykonywać wszystkie dotychczasowe jak również niedawno przekazane nowe zadania. W 2024 r. wśród realizowanych obowiązków można wymienić co najmniej 25 różnych zadań:

1. **Zasiłek rodzinny wraz z 7 dodatkami** po spełnieniu określonych warunków – z tytułu:
 - a. urodzenia dziecka,
 - b. opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
 - c. samotnego wychowywania dziecka,
 - d. wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
 - e. kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
 - f. rozpoczęcia roku szkolnego,
 - g. podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania
2. **Świadczenie pielęgnacyjne**
3. **Zasiłek pielęgnacyjny**
4. **Specjalny zasiłek opiekuńczy**
5. **Zasiłek dla opiekuna**
6. **Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka, tzw. „becikowe”**
7. **Świadczenie rodzicielskie**
8. **Zgłaszanie do ubezpieczeń oraz opłacanie składek społecznych i zdrowotnych** za świadczeniobiorców świadczenia pielęgnacyjnego i specjalnego zasiłku opiekuńczego
9. **Świadczenia rodzinne dla obywateli Ukrainy**
10. **Świadczenia wychowawcze** (sprawy przekazane do koordynacji świadczeń oraz nienależnie pobrane świadczenia z poprzednich okresów)

11. **Koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego** z PUW w Rzeszowie w sprawie świadczeń rodzinnych
12. **Świadczenia z funduszu alimentacyjnego**
13. **Działania wobec dłużników alimentacyjnych** (prowadzenie postępowań, sporządzanie wywiadów oraz odbieranie oświadczeń majątkowych od dłużników i współpraca z komornikami, urzędami pracy, starostwem, biurami informacji gospodarczej, zakładami karnymi, policją oraz innymi instytucjami)
14. **Egzekucja kwot należności od dłużników alimentacyjnych** (w tym na dochody Miasta Łańcuta)
15. **Wsparcie kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”**
16. **Dodatki mieszkaniowe**
17. **Dodatki energetyczne**
18. **Karta Dużej Rodziny**
19. **Zaświadczenia do Programu „Czyste powietrze”** (umożliwiające Mieszkańcom otrzymanie dofinansowania)
20. **Refundacja podatku VAT odbiorcom paliw gazowych**
21. **Dodatki osłonowe**
22. **Bony energetyczne**
23. Wydawanie na wniosek Klientów **zaświadczeń o pobieranych świadczeniach** (do celów socjalnych, emerytalno-rentowych, itp.)
24. **Informowanie** Klientów o warunkach przyznania świadczeń oraz **pomoc** w wypełnianiu wniosków
25. Bieżąca wieloetapowa **weryfikacja** przyznanych świadczeń i **windykacja** nienależnie pobranych świadczeń

Liczbowe podsumowanie zadań zrealizowanych w Dziale Świadczeń Rodzinnych w 2024 r. zostało zaprezentowane w formie tabeli na początku niniejszego rozdziału (w podrozdziale nr 1).

VII. REALIZACJA PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY MIASTO ŁAŃCUT ZA ROK 2024

Tabela nr 20. Przeciwdziałanie przemocy domowej w 2024 r.

Cel szczegółowy	Zadanie	Raport z realizacji zadań
1. Diagnozowanie zjawiska przemocy domowej w Gminie Miasto Łańcut	1. Zbieranie i analiza danych dotyczących występowania aktów przemocy domowej	• Sprawozdanie roczne z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2024 rok. • Monitoring zjawiska przemocy domowej w 2024 roku.
2. Zwiększenie skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	1. Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny (ZI) zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	• W 2024 roku odbyło się 6 spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego. • Zespół Interdyscyplinarny w ramach powołanych grup diagnostyczno-pomocowych realizował procedurę 70 Niebieskich Kart. • W związku z wszczęciem procedur zwołano 52 nowe grupy diagnostyczno-pomocowe oraz kontynuowano działalność 18 grup z poprzednich lat. • W ciągu roku odbyło się 454 spotkań grup diagnostyczno-pomocowych. Na spotkaniach dokonywano diagnozy sytuacji rodzinnej, opracowywano plan pomocy rodzinie oraz monitorowano sytuację rodzin zgodnie z wcześniej ustalonym planem pomocy. • W każdej rodzinie z małoletnimi dziećmi, w której była prowadzona procedura Niebieskiej Karty, obligatoryjnie zawiadamiano Sąd Rodzinny o trudnej sytuacji wychowawczej i rodzinnej. W 5 rodzinach wystąpiono z zawiadomieniem do prokuratury, natomiast w 3 na policję o powzięciu podejrzenia o popełnieniu ściganego z urzędu przestępstwa z użyciem przemocy domowej. • Zakończono procedurę 34 Niebieskich Kart, w tym: - 23 w przypadku ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia, że zaprzestano dalszego stosowania przemocy domowej, - 11 w przypadku rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań. - w 1 zgłoszeniu podejrzenia przemocy domowej grupa diagnostyczno-pomocowa odstąpiła od dalszych działań na podstawie art. 9 b ust.15 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej i § 19 Rozporządzenia z 2023r. w sprawie Procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów Formularzy „ Niebieska Karta”. • Funkcjonariusze Policji przeprowadzali interwencje w środowiskach dotkniętych przemocą w rodzinie, podczas których sporządzili 46 Niebieskich Kart (w tym 7 dokumentujących kolejne zdarzenia przemocy domowej), pozostałe założyli pracownicy socjalni (11), pracownicy oświaty (2 w tym 1 dokumentująca kolejne zdarzenia przemocy domowej), ochrona zdrowia (2 w tym 1 dokumentująca kolejne zdarzenia przemocy domowej), ośrodek interwencji kryzysowej (0), powiatowe centrum pomocy rodzinie (0) członek komisji alkoholowej (0).
3. Zapewnienie ochrony i możliwości udzielenia wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym przemocą	1. Zapewnienie schronienia i pomocy materialnej ofiarom przemocy domowej 2. Zapewnienie wsparcia instytucjonalnego ofiarom przemocy 3. Łagodzenie następstw zjawiska przemocy domowej	• Przeprowadzono rozmowy telefoniczne z pracownikami ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie w Nowej Sarzynie i Korytnikach o dostępności i ofercie pomocowej dla mieszkańców Łańcuta. 1 ofiara przemocy domowej otrzymała w 2024r. schronienie w Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Korytnikach. • Pracownicy socjalni udzielili pomocy finansowej 7 rodzinom uwięzonym w przemoc domową. • 60 rodzin skorzystało z pomocy w postaci pracy socjalnej. • Z Punktu Konsultacyjnego skorzystało 39 osób. • Z porad pracownika socjalnego specjalizującego się w pracy z rodzinami doświadczającymi przemocy domowej skorzystało 21 osób. • Pomoc prawną otrzymały 3 osoby. • 15 osób doświadczających przemocy skorzystało z konsultacji psychologicznej. • Informowano ofiary przemocy o możliwości uczestnictwa w grupach wsparcia organizowanych przez PCPR.

Cel szczegółowy	Zadanie	Raport z realizacji zadań
4. Podnoszenie świadomości społecznej i wrażliwości na zjawiska związane z przemocą domową	1. Edukacja społeczeństwa w zakresie problematyki przeciwdziałania przemocy domowej	- Na stronie internetowej ośrodka funkcjonuje zakładka dotycząca przemocy (umieszczono tam podstawowe informacje o zjawisku przemocy, dane kontaktowe do okolicznych placówek pomagających ofiarom i sprawcom przemocy). - Członkowie ZI otrzymali wykaz telefonów i adresów placówek udzielających pomocy na terenie gminy, powiatu oraz województwa.
5. Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przemocą domową oraz przeciwdziałanie wypaleniu	1. Doskonalenie grup zawodowych zaangażowanych w problematykę przemocy domowej oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu	Udział 2 pracowników socjalnych w szkoleniach dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej.
6. Oddziaływanie na sprawców przemocy domowej	1. Przeprowadzanie działań motywujących do zmiany zachowań przemocowych	Motywowanie osób stosujących przemoc podczas pracy grup diagnostyczno-pomocowych - w 2024 roku wypełniono 35 Niebieskich Kart D.

Źródło: Opracowanie własne

W gminie Miasto Łańcut pomoc rodzinom uwięzłym w przemoc jest realizowana przez Zespół Interdyscyplinarny i powołane przez niego grupy diagnostyczno–pomocowe, które podejmują działania w indywidualnych sprawach. Uchwałą Nr XXXII/202/2020 Rady Miasta Łańcuta z dnia 25 listopada 2020 r. został przyjęty do realizacji „Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Miasto Łańcut na lata 2021 – 2026”, którego założeniem jest prowadzenie działalności profilaktycznej oraz pomoc konkretnym osobom i rodzinom. W związku ze zmianami w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej Rada Miasta Łańcuta w dniu 30 grudnia 2024r. Uchwałą Nr X/61/2024 przyjęła Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na terenie Gminy Miasto Łańcut na lata 2025- 2030.

VIII. REALIZACJA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY MIASTO ŁAŃCUT ZA 2024 ROK

Tabela nr 21. Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Cel operacyjny	Zadania	Wskaźnik realizacji	Wskaźnik – stan w 2024
Zapewnienie możliwości nabycia i rozwoju kompetencji rodzicielskich oraz umiejętności przewyższania sytuacji kryzysowych rodzinom mającym trudności opiekuńczo-wychowawcze, a także poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży.	Organizowanie oraz współfinansowanie wypoczynku zimowego i letniego dla dzieci i młodzieży.	Liczba osób korzystających z wypoczynku zimowego i letniego.	Wypoczynek zimowy: 0, Wypoczynek letni: - półkolonia w szkołach: 665 - kolonia: 0 Razem: 665
	Rozwijanie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci korzystających z zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, liczba dostępnych zajęć.	1176 dzieci 28 zajęć
	Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze, pomocy asystenta rodziny.	Liczba rodzin z dziećmi objętych wsparciem asystenta rodziny.	13

Cel operacyjny	Zadania	Wskaźnik realizacji	Wskaźnik – stan w 2024
	Rozpowszechnienie informacji dla rodzin na temat możliwości poradnictwa rodzinnego i psychologicznego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów.	Liczba rozpowszechnionych informacji na temat poradnictwa rodzinnego i psychologicznego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów.	1072
	Zabezpieczenie potrzeb bytowych rodzin – zapewnienie pomocy materialnej i niematerialnej.	Liczba rodzin objętych pomocą materialną i niematerialną.	Pomoc materialna: 2240, pomoc niematerialna: 1813
	Organizowanie różnego rodzaju działań i aktywności mających na celu integrację rodzin.	Liczba zorganizowanych działań mających na celu integrację rodzin oraz liczba ich uczestników.	90 działań, 3530 uczestników
	Monitorowanie sytuacji zdrowotnej i edukacyjnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych oraz wsparcie w zakresie organizowania czasu wolnego dzieciom i młodzieży poprzez prowadzenie różnorodnych form wsparcia dziennego.	Liczba rodzin i dzieci objętych monitorowaniem oraz biorących udział w zorganizowanych formach wsparcia dziennego.	0
	Stała współpraca i wspieranie rozwoju Świątlicy Socjoterapeutycznej „Caritas”.	Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach Świątlicy Socjoterapeutycznej, liczba podjętych działań wspierających jej działalność.	20 dzieci - zajęcia świątlicowe
	Kontynuowanie i pogłębianie współpracy z organizacjami pozarządowymi na rzecz wspierania rodziny.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.	6 działań
Zapewnienie warunków służących możliwie pełnej integracji osób niepełnosprawnych oraz zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych.	Zwiększenie dostępności do świadczeń usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych.	Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych.	50
	Zabezpieczenie potrzeb bytowych osób niepełnosprawnych – zapewnienie pomocy materialnej i niematerialnej.	Liczba osób niepełnosprawnych objętych pomocą materialną i niematerialną.	niematerialna: 170 osób, materialna: 831 osób
	Świadczenie usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych.	Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z usług opiekuńczych.	49 osób
Zwiększenie świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego oraz zapewnienie dostępności do pomocy osób z zaburzeniami psychicznymi.	Wczesna profilaktyka szkolna dotycząca kwestii zdrowia psychicznego – prowadzenie programów profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego.	Liczba uczniów biorących udział w warsztatach profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego.	1144 uczniów
	Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży w przedszkolach, szkołach i placówkach.	Liczba osób, którym udzielono pomocy psychologiczno-pedagogicznej.	911 uczniów
Zwiększenie dostępności do terapii oraz grup samopomocowych dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych oraz ich rodzin.	Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie pomocy osobom uzależnionym i członkom ich rodzin w obszarze leczenia uzależnień.	Liczba działań podjętych w ramach współpracy międzyinstytucjonalnej w obszarze leczenia uzależnień.	2 działania (zwiększenie dostępności do terapii realizowanej w Poradni Leczenia Uzależnień w Łąncucie oraz w Stowarzyszeniu Trzeźwościowym KROKUS w Łąncucie)

Cel operacyjny	Zadania	Wskaźnik realizacji	Wskaźnik – stan w 2024
	Monitorowanie i diagnozowanie problemów uzależnień.	Liczba podjętych działań mających na celu monitorowanie i diagnozowanie problemów uzależnień.	31 działań
	Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego typu stacjonarnego i ambulatoryjnego.	Liczba osób, wobec których podjęte zostały rozmowy motywujące.	63 osoby
	Organizowanie szkoleń dla członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innych grup zawodowych z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	Liczba uczestników zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	11 uczestników
	Udzielanie pomocy materialnej rodzinom z problemem uzależnienia po przeprowadzeniu wywiadów środowiskowych.	Liczba rodzin, którym udzielona została pomoc materialna.	34 rodziny
	Kierowanie do sądu wniosków o zobowiązanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia odwykowego.	Liczba wniosków skierowanych do sądu.	18 wniosków
	Kontynuowanie prowadzenia Punktu Konsultacyjnego Pomocy Rodzinie dla osób uzależnionych i ich rodzin.	Liczba udzielonych porad dla osób uzależnionych i ich rodzin.	7 porad
	Wspomaganie działalności stowarzyszeń oraz klubów abstynenckich – prowadzenie współpracy oraz wsparcie finansowe i organizacyjne.	Liczba podjętych działań mających na celu wsparcie działalności stowarzyszeń oraz klubów abstynenckich.	2 działania
Budowanie systemu profilaktyki i wczesnej pomocy dla dzieci i młodzieży w zakresie uzależnienia od substancji psychoaktywnych.	Organizowanie i finansowanie w szkołach programów profilaktycznych rekomendowanych przez PARPA, ORE, KBdsPN, IPiN związanych z tematyką uzależnień.	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktyki.	336 uczestników
	Organizowanie i finansowanie w szkołach warsztatów i innych form edukacyjnych uwzględniających zagadnienia dotyczące uzależnień.	Liczba uczestników warsztatów i innych form edukacyjnych.	669 uczestników
	Organizowanie działań promujących wśród dzieci i młodzieży zdrowy styl życia, wolny od uzależnień.	Liczba uczestników działań promujących zdrowy styl życia i życie wolne od uzależnień.	2800 uczestników
	Organizowanie wypoczynku z programem socjoterapeutycznym i profilaktycznym dla dzieci z rodzin dotkniętych problemami uzależnień.	Liczba dzieci biorących udział w wypoczynku z programem socjoterapeutycznym i profilaktycznym.	0 uczestników
Wzrost poziomu wiedzy w zakresie zagrożeń związanych ze spożywaniem alkoholu, promowanie zdrowego stylu życia oraz wzrost świadomości mieszkańców na temat możliwych form pomocy w przypadku problemu uzależnień.	Realizowanie działań profilaktycznych wśród mieszkańców Miasta mających na celu uświadomienie negatywnych konsekwencji spożywania alkoholu, a przede wszystkim: wczesnej inicjacji alkoholowej przez dzieci i młodzież, spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży oraz prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu.	Liczba zorganizowanych działań profilaktycznych, liczba uczestników.	446 działań

Cel operacyjny	Zadania	Wskaźnik realizacji	Wskaźnik – stan w 2024
Zwiększenie wrażliwości oraz skali reakcji społecznej i instytucjonalnej na obserwowane przejawy przemocy w rodzinie, a także wzrost świadomości rodziców na temat negatywnych konsekwencji stosowania kar fizycznych wobec dzieci.	Prowadzenie działań informacyjno–edukacyjnych dla rodziców w celu podnoszenia ich kompetencji wychowawczych oraz promowania metod wychowawczych bez użycia przemocy.	Liczba rodziców uczestniczących w spotkaniach informacyjno–edukacyjnych oraz szkoleniach.	697 rodziców
	Organizacja spotkań informacyjno–edukacyjnych oraz szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla pracowników instytucji publicznych.	Liczba pracowników instytucji publicznych uczestniczących w spotkaniach informacyjno–edukacyjnych oraz szkoleniach.	71 pracowników
	Prowadzenie działań edukacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży dotyczących przemocy/agresji – realizacja warsztatów psychoedukacyjnych.	Liczba uczestników warsztatów psychoedukacyjnych w szkole.	988 uczestników
	Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.	Liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie.	7 działań
	Realizowanie programów rekomendowanych skoncentrowanych na zjawisku przemocy rówieśniczej w placówkach oświatowych.	Liczba uczestników programów rekomendowanych w szkołach.	195 uczestników
Poprawa dostępu do usług i poszerzenie oferty wsparcia skierowanej do osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie.	Zamieszczanie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w lokalnych mediach, Internecie oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy możliwej do uzyskania w sytuacji wystąpienia przemocy w rodzinie.	Ilość podjętych działań informacyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy.	50 działań
	Organizacja szkoleń dla pracowników instytucjonalnych w zakresie przepisów prawa regulujących problematykę przemocy w rodzinie oraz procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba uczestników szkoleń w zakresie przepisów prawa regulujących problematykę przemocy w rodzinie oraz procedury „Niebieskie Karty”.	50 uczestników
	Bezpośrednia pomoc osobom w sytuacji przemocy w rodzinie, w tym interwencja kryzysowa, udzielanie pomocy finansowej, psychologicznej i prawnej.	Liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie, którym została udzielona bezpośrednia pomoc, np. w postaci interwencji kryzysowej, pomocy finansowej, psychologicznej i prawnej.	pomoc finansowa: 7, pomoc psychologiczna: 26, pomoc prawna: 3
	Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doznającym i stosującym przemoc, w postaci konsultacji w zakresie poradnictwa medycznego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i socjalnego.	Liczba osób objętych pomocą i wsparciem w zakresie poradnictwa medycznego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i socjalnego.	Poradnictwo medyczne: 0, poradnictwo pedagogiczne: 7, poradnictwo psychologiczne: 26, poradnictwo prawne: 3, poradnictwo socjalne: 91
	Kierowanie do udziału w programach korekcyjno–edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.	Liczba osób stosujących przemoc, skierowanych do udziału w programach edukacyjno–korekcyjnych.	2

Cel operacyjny	Zadania	Wskaźnik realizacji	Wskaźnik – stan w 2024
	Motywowanie osób stosujących przemoc do zaprzestania stosowania przemocy oraz informowanie o konsekwencjach prawnych tego zachowania.	Liczba działań podjętych w celu motywowania osób stosujących przemoc oraz informowania ich o konsekwencjach prawnych.	35
	Udzielanie pomocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba uruchomionych procedur „Niebieskie Karty”.	52
Wspieranie rozwoju aktywności i integracji społecznej seniorów.	Organizacja zajęć edukacyjnych, mających na celu rozwijanie kompetencji i umiejętności seniorów (wykłady, spotkania, warsztaty komputerowe).	Liczba uczestników zajęć edukacyjnych.	brak danych
	Organizacja zajęć rekreacyjno-sportowych oraz kulturalnych promujących zdrowy i aktywny styl życia osób starszych.	Liczba osób starszych uczestniczących w zajęciach rekreacyjno-sportowych oraz kulturalnych.	287 osób
	Diagnozowanie oraz monitorowanie sytuacji i potrzeb osób starszych.	Liczba przeprowadzonych diagnoz.	brak danych
Zapewnienie warunków możliwie pełnego i adekwatnego wsparcia dla osób starszych umożliwiającego funkcjonowanie w środowisku lokalnym.	Udzielanie pomocy materialnej i niematerialnej osobom w wieku poprodukcyjnym.	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym objęta pomocą materialną i niematerialną.	Pomoc materialna: 76, pomoc niematerialna: 113
	Zapewnienie jakości i dostępności usług opiekuńczych i rehabilitacyjnych dla osób starszych.	Liczba osób starszych objętych usługami opiekuńczymi.	31 osób
	Prowadzenie akcji informacyjnych/ warsztatów dla seniorów w zakresie bezpieczeństwa osób starszych.	Liczba podjętych akcji informacyjnych/ przeprowadzonych warsztatów.	brak danych
	Propagowanie i organizowanie wolontariatu w odpowiedzi na potrzeby osób starszych.	Liczba podjętych w formie wolontariatu działań.	brak danych
	Funkcjonowanie Dziennego Domu Opieki dla Seniorów.	Liczba miejsc dostępnych dla osób starszych w Dziennym Domu Opieki.	30 miejsc dostępnych dla 31 mieszkańców miasta Łańcuta
Aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych, a także zwiększanie szans na podjęcie lub utrzymanie zatrudnienia mieszkańców.	Objęcie pomocą materialną i niematerialną rodzin dotkniętych problemem bezrobocia.	Liczba rodzin dotkniętych problemem bezrobocia objętych pomocą materialną i niematerialną.	Pomoc materialna: 219, pomoc niematerialna: 260
Zapewnienie możliwości społecznego włączenia osób z problemem ubóstwa poprzez podniesienie ich kompetencji aktywnością wspieraną.	Podnoszenie skuteczności wsparcia przez pracę socjalną, ukierunkowaną na wzmacnianie potencjału osób i rodzin w przezwyciężaniu trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem ich uprawnień, zasobów i możliwości.	Liczba osób objętych wsparciem ukierunkowanym na wzmacnianie potencjału w przezwyciężaniu trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem ich uprawnień, zasobów i możliwości.	537 rodzin w tym 1087 osób
	Zapewnienie pomocy osobom bezdomnym na podstawie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności.	Liczba osób objętych indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności.	0

Cel operacyjny	Zadania	Wskaźnik realizacji	Wskaźnik – stan w 2024
	Inicjowanie współpracy pomiędzy instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie włączania społecznego i walki z ubóstwem.	Liczba działań inicjujących współpracę pomiędzy instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie włączania społecznego i walki z ubóstwem.	5 działań
Zapewnienie dostępu do skutecznej pomocy w formie wsparcia o charakterze materialnym ograniczającej zasięg i głębokość ubóstwa przy uwzględnieniu współudziału beneficjentów pomocy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji.	Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego rozumianego jako dostęp do świadczeń pomocy społecznej w celu umożliwienia zaspokojenia przez osoby i rodziny podstawowych potrzeb bytowych z uwzględnieniem współpracy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej.	Liczba osób objętych pomocą społeczną w formie świadczeń.	1016 osób
	Udzielanie pomocy w zakresie dożywiania w formie zasiłków na zakup żywności oraz w formie pomocy niepieniężnej.	Liczba osób, którym udzielono pomocy w zakresie dożywiania.	Pieniężnej: 342 osoby, Niepieniężnej: 454 osoby
	Udzielanie uczniom z rodzin dotkniętych problemem ubóstwa pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	Liczba uczniów, którym została udzielona pomoc w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	21 uczniów
	Pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemem ubóstwa oraz związaną z tym bezradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, poprzez udzielanie zasiłków celowych i rzeczowych.	Liczba osób i rodzin, które otrzymały pomoc w formie zasiłków celowych i rzeczowych.	zasiłek celowy: 35 rodzin - 51 osób, specjalny zasiłek celowy: 81 rodzin – 142 osoby
Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej.	Organizacja wydarzeń kulturalnych, sportowych, rozrywkowych.	Liczba zorganizowanych wydarzeń.	79
	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury sportowej, kulturalnej, rekreacyjnej i zdrowotnej.	Liczba powstałych i zmodernizowanych obiektów.	9

Źródło: Opracowanie własne

Podstawą realizacji powyższych działań jest Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miasto Łańcut na lata 2021-2026, która została przyjęta do realizacji Uchwałą nr XXXII/204/2020 Rady Miasta Łańcuta z dnia 25 listopada 2020 r.

IX. WNIOSKI I POTRZEBY Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ

Współcześnie pomoc społeczna jest utożsamiana z rozbudowanym systemem świadczeń i instytucji. Realizacją jej zadań zajmują się organy administracji publicznej i w coraz większym stopniu podmioty niepubliczne, z którymi współpracujemy. Najważniejszym aparatem wykonawczym pomocy społecznej pozostają wciąż jednak ośrodki pomocy społecznej wspierane przez różne organizacje, fundacje czy stowarzyszenia.

Na dzień dzisiejszy nadal nie można jednoznacznie wskazać, jakie będą długofalowe skutki pandemii, wojny czy inflacji. Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wskazuje na konieczność wsparcia psychicznego dzieci, młodzieży i seniorów oraz profilaktykę zarówno w sytuacji post pandemicznej jak i stresu związanego z wojną za naszą wschodnią granicą.

W celu umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są oni w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości, poniżej przedstawiono **potrzeby w zakresie pomocy społecznej**:

1. Podejmowanie działań zmierzających do udzielania doraźnej pomocy mieszkańcom w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych;
2. Prowadzenie diagnozy sytuacji życiowej mieszkańców i rozeznanie potrzeb gminy w celu tworzenia programów ostonowych;
3. Kontynuowanie realizacji wszystkich zadań w zakresie pomocy społecznej w celu zaspokojenia niezbędnych potrzeb umożliwiających życie odpowiadające godności człowieka;
4. Zintensyfikowanie pomocy dziecku i rodzinie (w szczególności wsparcie psychologiczne, praca socjalna, pomoc asystenta, przeciwdziałanie uzależnieniom);
5. Kontynuowanie i rozwijanie partnerskiej współpracy między instytucjami, podmiotami – głównie ośrodkiem pomocy społecznej, a służbą zdrowia, oświatą, prokuraturą, sądem, kuratelą, policją, organizacjami pozarządowymi oraz Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
6. Rozwój współpracy o charakterze ponadlokalnym, szukanie skutecznych i innowacyjnych rozwiązań;
7. Utrzymanie na tym samym poziomie standardów związanych z pracą socjalną oraz realizacją wypłaty świadczeń w MOPS poprzez zwiększanie kompetencji służb i reagowanie na bieżące potrzeby związane z funkcjonowaniem Ośrodka.

W wyniku analizy powyższych danych można wnioskować, że w łańcucie realizowanych jest wiele działań, które skierowane były do Mieszkańców w celu zaspokajania ich potrzeb, a w szczególności niwelowania nierówności społecznych. Ważnym elementem było i jest przeciwdziałanie występowaniu negatywnych zjawisk, np. przemocy, uzależnień, problemów opiekuńczo-wychowawczych rodzin z dziećmi. Istotne znaczenie ma też wspieranie osób z niepełnosprawnościami, w szczególności osób starszych i samotnych. Realizacja zadań w tych obszarach jest konieczna i wymaga kontynuowania.

Potrzeby na najbliższe lata zostały zawarte w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miasto Łącut na lata 2021-2026, przyjętej Uchwałą Nr XXXII/204/2020 Rady Miasta Łącuta z dnia 25 listopada 2020 r.

Dokument ten powstał w oparciu o „Diagnozę Problemów Społecznych” i jest podstawą do podejmowania długofalowych, zintegrowanych działań rozwojowych w sferze społecznej oraz wdrażania rozwiązań w postaci programów lokalnych mających za zadanie realizację celów zawartych w strategii.

W oparciu o ww. dokumenty powstały i zostały ustanowione programy:

1. „Posiłek dla dzieci i młodzieży” na lata 2024-2028 – przyjęty Uchwałą Nr LXVIII/460/2023 Rady Miasta Łącuta z dnia 28 grudnia 2023 r.,
2. „Program Wspierania Rodziny na terenie Gminy Miasto Łącut na lata 2024-2026” – przyjęty Uchwałą Nr LXVIII/463/2023 Rady Miasta Łącuta z dnia 28 grudnia 2023 r.,
3. „Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Miasto Łącut na lata 2021–2026” – przyjęty Uchwałą Nr XXXII/202/2020 Rady Miasta Łącuta z dnia 25 listopada 2020 r.
4. „ Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na terenie Gminy Miasta Łącut na lata 2025-2030” – przyjęty Uchwałą Nr X/61/2024 Rady Miasta Łącuta z dnia 30 grudnia 2024r.

W części dotyczącej środków finansowych potrzeby zostały przedstawione w projekcie budżetu na rok 2025. Najpilniejsze z nich to:

1. Zabezpieczenie środków finansowych na pokrycie kosztów pobytu Mieszkańców miasta skierowanych do Domów Pomocy Społecznej jest coraz pilniejsze – wobec starzejących się Mieszkańców naszego miasta, „emigrujących” młodych członków rodziny oraz występujących chorób psychicznych wśród osób zamieszkujących Łącut, a także braku możliwości

ze strony rodzin i środowiska w zapewnieniu odpowiedniej opieki osobom w ciężkim stanie zdrowia, corocznie wzrasta potrzeba kierowania do Domów Pomocy Społecznej, a co za tym idzie zwiększa się odpłatność za osoby skierowane;

2. Zabezpieczenie środków finansowych na pokrycie kosztów współfinansowania pobytu dzieci w pieczy zastępczej – wobec wzrostu liczby dzieci umieszczonych w instytucjach pieczy zastępczej;

3. Zabezpieczenie środków finansowych na wypłatę świadczeń (szczególnie zasiłków celowych) z zakresu pomocy społecznej wobec zwiększających się potrzeb w tym zakresie;

4. Zabezpieczenie środków finansowych na wypłatę dodatków mieszkaniowych;

5. Zabezpieczenie środków finansowych na obsługę administracyjno-organizacyjną Zespołu Interdyscyplinarnego działającego przy Ośrodku jest kluczowe w kontekście eskalacji zjawiska przemocy domowej. W obliczu rosnącej liczby przypadków przemocy domowej, konieczne staje się nie tylko zapewnienie odpowiednich środków na bieżącą działalność Zespołu Interdyscyplinarnego (ZI), ale również na organizację działań oraz systematyczne szkolenia dla członków Zespołu, które umożliwią skuteczniejsze przeciwdziałanie temu zjawisku. Zabezpieczenie odpowiednich środków finansowych jest także niezbędne do zapewnienia odpowiedniej infrastruktury administracyjnej, która wspiera codzienną działalność Zespołu, w tym organizację spotkań, zbieranie i analizowanie danych, a także prowadzenie dokumentacji dotyczącej każdego przypadku przemocy. Współpraca z innymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi wymaga również koordynacji działań, co wiąże się z koniecznością organizacji wspólnych spotkań roboczych, konferencji oraz innych działań integrujących. Również istotnym elementem jest zabezpieczenie środków na wsparcie psychologiczne i superwizyjne dla pracowników Zespołu Interdyscyplinarnego, którzy codziennie stykają się z trudnymi i emocjonalnie obciążającymi przypadkami przemocy domowej. Wsparcie to ma na celu zapobieganie wypaleniu zawodowemu, a także wzmocnienie ich kompetencji w zakresie radzenia sobie z emocjonalnymi trudnościami, które wynikają z pracy w tym wymagającym obszarze. W związku z tym, zabezpieczenie finansowe dla działalności Zespołu Interdyscyplinarnego, w tym organizację szkoleń, działań interwencyjnych oraz wsparcia psychologicznego, jest niezbędne do skutecznego przeciwdziałania przemocy domowej i zapewnienia kompleksowej pomocy osobom dotkniętym tym zjawiskiem. Tylko odpowiednie finansowanie zapewni ciągłość i efektywność działań, które są kluczowe w walce ze zjawiskiem przemocy.

W kolejnych ustawach o dodatkach osłonowych dla obywateli pozostawiono „furtki”, które pozwalają samorządom scedować obowiązki obsługi tych dodatków na ośrodki pomocy społecznej. **W praktyce pomoc społeczna i dotychczasowe zadania działu świadczeń zostały odsunięte na drugi plan, a OPS stał się kasą wypłat rządowych programów.** Zostaliśmy zaangażowani do działań adresowanych do ogółu społeczeństwa: dodatków osłonowych, węglowych, dla gospodarstw domowych, elektrycznych, refundacji podatku VAT za paliwa gazowe, weryfikacji wniosków o zakup węgla, bonów energetycznych, pomocy uchodźcom – czyli zupełnie niezwiązanych z rolą i funkcją pomocy społecznej w dotychczasowym kształcie, polegającej na pomocy osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. **Tylko w ułamku ocenia się efekt naszych działań, do których zostaliśmy powołani, czyli pracy socjalnej, wypłaty świadczeń rodzinnych, pomocy społecznej, współpracy z podopiecznymi i ich rodzinami. To, co najważniejsze, schodzi na margines i rząd nie zastanawia się nad tym, ile jeszcze jesteśmy w stanie udźwignąć.**

Realizacja kolejnych rządowych programów i nowych zleconych świadczeń sprawia, że pracownicy Ośrodka wykonują swoje zadania w oparciu o kilkanaście ustaw i kilkadziesiąt aktów wykonawczych jednocześnie. **A częste zmiany przepisów tylko utrudniają sprawną realizację obowiązków.** Przykładem jest wprowadzenie świadczenia pielęgnacyjnego na zupełnie nowych zasadach równoległe do przepisów dotychczasowych, które całkowicie zmieniają podejście do sprawowanej opieki oraz kryteriów podlegających weryfikacji. Dlatego funkcjonowanie w dwóch stanach prawnych jednocześnie jest dużym wyzwaniem.

Zasadnym jest poszukiwanie dodatkowego finansowania tych zadań, które są nakładane bez środków na ich obsługę albo ustalone koszty ich realizacji są nieadekwatne do nakładu pracy i materiałów. Przykładami dużych zadań zleconych o niewystarczających kosztach obsługi są m.in.: refundacje podatku VAT za paliwa gazowe, dodatki elektryczne, dodatki osłonowe, opieka wytchnieniowa, asystent osobisty osoby niepełnosprawnej, opieka na odległość czy chociażby obowiązki administracyjno-kadrowo-księgowe tych wszystkich projektów. Mimo, iż są to rządowe zadania zlecone, to bez poruszania tego tematu ciężko będzie **zmienić podejście władzy ustawodawczej w nakładaniu kolejnych obowiązków na pracowników samorządowych bez adekwatnego finansowania.**

Realizacja nowych jak również dotychczasowych obowiązków stanowiła obciążenie dla pracowników MOPS, którzy **robili wszystko, aby im podołać.** Ciężko było skoordynować i dopilnować wszystkie priorytetowe zadania w tym samym okresie.

Nowe programy i świadczenia to również gwałtowny wzrost dokumentacji do przechowywania, dlatego ważnym zadaniem będzie stworzenie w Ośrodku dodatkowego miejsca na przechowywanie akt.

Wszystkie te dodatkowo zlecone zadania, to co najmniej drugie tyle dołożone do obowiązków, które mieliśmy wcześniej i to do wykonania tymi samymi zasobami kadrowymi. Jeśli pomoc społeczna przekierowuje się na kasę wypłat rządowych dodatków, to obsługa najważniejszych spraw, do których została powołana, może być zagrożona.

Podsumowując, należy stwierdzić, iż pomoc społeczna we wszystkich jej rodzajach winna zmierzać do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych osób jej potrzebujących i umożliwić im bytowanie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Nie można jej jednak traktować jako stałego dochodu, a tylko jako środek umożliwiający doprowadzenie osoby potrzebującej do usamodzielnienia oraz integracji ze środowiskiem. Tym bardziej nie powinno się traktować Ośrodka Pomocy Społecznej jako kasy wypłat rządowych programów dla całości społeczeństwa. Państwo nie powinno wyręczać jednostki, gdy jest ona samowystarczalna, wspomaga ją w chorobie, starości, niepełnosprawności, macierzyństwie i ratuje w sytuacjach kryzysowych, których nie jest ona w stanie samodzielnie przezwyciężyć. Rolą Organu jest stworzenie podstawowych warunków umożliwiających godną egzystencję. Kiedy warunki bytowe ulegają skrajnemu pogorszeniu, władze publiczne powinny udzielić jednostce lub rodzinie stosownego wsparcia. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej.

Sprawozdanie przygotowali:

Marek Rupar – Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łąncucie

Monika Barycka – Kierownik Działu Pomocy Środowiskowej

Dominik Cebula – Kierownik Działu Świadczeń Rodzinnych

oraz pracownicy MOPS w Łąncucie

tel.: 17 225 33 25

e-mail: mops@mopslancut.pl